

ผลการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนาที่มีต่อความสามารถในการใช้
กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย โรงเรียนสันป่าตอง (สุวรรณราชภูริวิทยาคาร)
จังหวัดเชียงใหม่

นางอุบลรัตน์ คำฟู

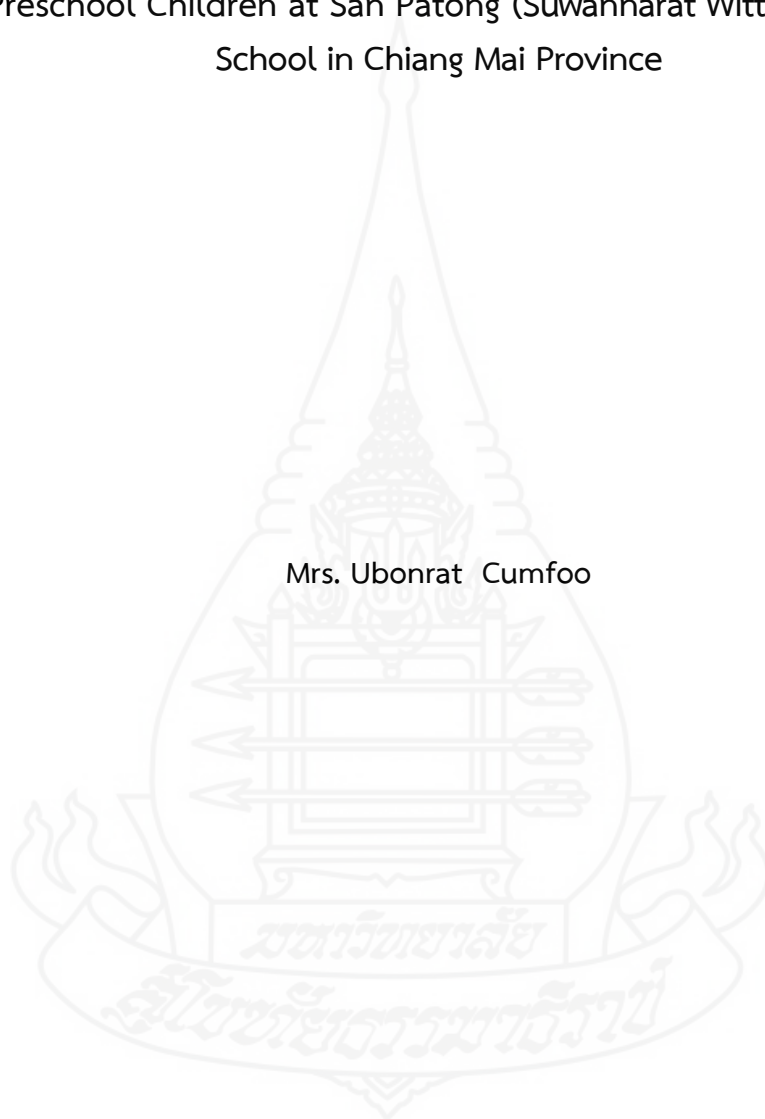

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2560

The Effects of Activities Using Lanna Folk Toys on Fine Motor Ability of
Preschool Children at San Patong (Suwannarat Wittayakarn)
School in Chiang Mai Province

Mrs. Ubonrat Cumfoo

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Curriculum and Instruction

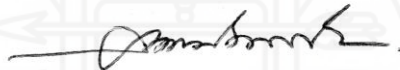
School of Educational Studies
Sukhothai Thammathirat Open University

2017

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผลการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนาที่มีต่อ
ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย
โรงเรียนสันป่าตอง (สุวรรณราชภูริวิทยาการ) จังหวัดเชียงใหม่
ชื่อและนามสกุล นางอุบลรัตน์ คำฟู
แขนงวิชา หลักสูตรและการสอน
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา มัคคสมัน

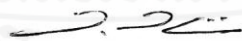
การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2561

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

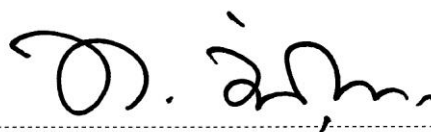
ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา มัคคสมัน)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จรีลักษณ์ รัตนาพันธ์)

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผลการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนาที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย โรงเรียนสันป่าตอง
(สุวรรณราษฎร์วิทยาคาร) จังหวัดเชียงใหม่

ผู้ศึกษา นางอุบลรัตน์ คำฟู **รหัสนักศึกษา** 2542103052 **ปริญญา** ศีษาศาสตรมหาบัณฑิต
(หลักสูตรและการสอน) **อาจารย์ที่ปรึกษาผู้ช่วยศาสตราจารย์** ดร.วัฒนา มัคคสมัน
ปีการศึกษา 2560

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา

กลุ่มตัวอย่างคือ เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 อายุ 5-6 ปี จำนวน 28 คน โรงเรียนสันป่าตอง (สุวรรณราษฎร์วิทยาคาร) จังหวัดเชียงใหม่ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้คือ (1) คู่มือและแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา และ (2) แบบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยปรากฏว่า ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยหลังจากที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนาสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก การจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา
เด็กปฐมวัย

Independent Study title: The Effects of Activities Using Lanna Folk Toys on Fine Motor Ability of Preschool Children at San Patong (Suwannarat Wittayakarn) School in Chiang Mai Province

Author: Mrs. Ubonrat Camfoo; **ID:** 2542103052;

Degree: Master of Education (Curriculum and Instruction);

Independent Study advisor: Dr. Wattana Makkasman, Assistant Professor;

Academic year: 2017

Abstract

The purpose of this research was to compare fine motor abilities of preschool children before and after taking part in activities using Lanna folk toys.

The research sample comprised 28 preschool children, 5-6 years old, studying in the third kindergarten level during the first semester of the 2018 academic year at San Patong (Suwannarat Wittayakarn) School in Chiangmai province, obtained by cluster sampling. The employed research instruments were (1) a handbook and experience plan for activities using Lanna folk toys, and (2) a scale to assess preschool children's fine motor ability. Statistics used for data analysis were the mean, standard deviation, and t-test.

The research findings showed that the post-experiment fine motor ability of preschool children after partaking in activities using Lanna folk toys was higher than their pre-experiment counterpart ability at the .01 level of statistical significance.

Keywords: Fine Motor Ability, Activities Using Lanna Folk Toys, Preschool Children

กิตติกรรมประกาศ

การทำการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา มัคคสมัน อาจารย์ที่ปรึกษา วิชาเอกปฐมวัยศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ได้ให้คำปรึกษาและแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ มาโดยตลอด ทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระสำเร็จไปด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณอาจารย์ชนิสรา ใจชัยภูมิ อาจารย์ประจำสาขาการศึกษาปฐมวัยมหาวิทยาลัยสวนดุสิตศูนย์การศึกษานอกที่ตั้งลำปาง นางนงลักษณ์ โพธิ์คำ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ อำเภอมือเือง จังหวัดบึงกาฬ และนางสาวพิกุล สุจาครูปฐมวัย โรงเรียนวัดปากบ่อ สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ที่ได้ให้คำแนะนำตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ และขอขอบคุณผู้บริหารโรงเรียนสันป่าตอง (สุวรรณราษฎร์วิทยาคาร) ที่ให้ความกรุณาในการทดลองใช้เครื่องมือในการศึกษาวิจัย

ขอขอบพระคุณ คุณดอกกรัก พยัคศรี นักวิชาการ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) ที่ให้คำปรึกษาและแนะนำแหล่งข้อมูลในการศึกษาและวิจัย อาจารย์วีรวัฒน์ กังวานนวกุล ที่ให้คำปรึกษา ให้ความรู้ คำแนะนำ ในเรื่องเกี่ยวกับของเล่นพื้นบ้านล้านนา พ่อหลวงอานนท์ ไชยรัตน์ ครูภูมิปัญญาไทยรุ่นที่ 7 ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 7 บ้านสันทรายต้นกอก ตำบลฟ้าฮ่าม อำเภอมือเือง จังหวัดเชียงใหม่ ที่ให้ความรู้ คำแนะนำ ในเรื่องเกี่ยวกับของเล่นพื้นบ้านล้านนา คณะครูและบุคลากรโรงเรียนสันป่าตอง (สุวรรณราษฎร์วิทยาคาร) ทุกท่าน และครอบครัว ที่ให้กำลังใจเป็นแรงผลักดันในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

นอกจากนี้ขอขอบคุณคณาจารย์ในสาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อน นักศึกษาปริญญาโท วิชาเอกปฐมวัยศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่กรุณาให้การช่วยเหลือจนการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้สำเร็จลุล่วงลงด้วยดี

อุบลรัตน์ คำฟู
กรกฎาคม 2561

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การศึกษา.....	3
สมมติฐานการศึกษา.....	3
ขอบเขตของการศึกษา.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	5
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับของเล่นพื้นบ้านล้านนา.....	5
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก.....	20
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา.....	28
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	28
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	28
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย โดยภาพรวมก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา.....	38
ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย โดยแยกรายด้าน ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้าน ล้านนา.....	39
บทที่ 5 สรุปการศึกษา อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	42
สรุปการศึกษา.....	42
อภิปรายผล.....	44
ข้อเสนอแนะ.....	50
บรรณานุกรม.....	52

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก.....	57
ก คู่มือและแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา	58
ข แบบประเมินคุณภาพคู่มือและแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา ที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย.....	108
ค คู่มือแบบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย	110
ง แบบประเมินคุณภาพแบบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย.....	121
จ รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	123
ฉ ภาพประกอบการจัดกิจกรรมการสอนโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา	128
ประวัติผู้ศึกษา	140

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 ตารางแสดงจุดเน้นในการพัฒนากล้ามเนื้อเล็กจากการเล่นของเล่นที่บ้านลำานนา	29
ตารางที่ 3.2 ตารางแสดงการจัดกลุ่มของเล่นตามจุดเน้นในการพัฒนากล้ามเนื้อเล็กจากการเล่นของเล่นที่บ้านลำานนา	30
ตารางที่ 3.3 ตารางแสดงหลักการและแนวทางการส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย และหลักการ แนวทาง ขั้นตอนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นที่บ้านลำานนาที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย	32
ตารางที่ 4.1 การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย โดยภาพรวมก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นที่บ้านลำานนา	39
ตารางที่ 4.2 การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย ด้านความแข็งแรงของกล้ามเนื้อมือ นิ้วมือ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นที่บ้านลำานนา	39
ตารางที่ 4.3 การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยด้านความคล่องแคล่วของกล้ามเนื้อมือ นิ้วมือ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นที่บ้านลำานนา	40
ตารางที่ 4.4 การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย ด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นที่บ้านลำานนา	41

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวม บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560, น. 11) ซึ่งการเจริญเติบโตทางด้านร่างกายอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ เป็นรากฐานสำคัญของพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ของเด็กปฐมวัย เนื่องจากการเจริญเติบโตของร่างกายเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง หากสภาพร่างกายส่วนหนึ่งส่วนใดบกพร่องหรือผิดปกติก็ย่อมส่งผลกระทบต่อส่วนอื่น ๆ ให้ประสบความล้มเหลวไปด้วย โดยเฉพาะในช่วงปฐมวัย ซึ่งเป็นระยะที่โครงสร้างพื้นฐานของร่างกายได้แก่สมองและระบบประสาท กระดูกและกล้ามเนื้อ อยู่ในระหว่างการพัฒนาเกือบสมบูรณ์เต็มที่แบบผู้ใหญ่ และส่งผลให้เด็กมีความสามารถใหม่ ๆ เกิดขึ้นหลายด้าน ทั้งในด้านสมรรถภาพทางร่างกาย อารมณ์ และจิตใจ สังคม และสติปัญญา การเตรียมความพร้อมด้านร่างกายของเด็กปฐมวัยจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ครู ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมดูแลเด็กปฐมวัยควรให้ความสนใจ และศึกษาแนวทางการเตรียมความพร้อมด้านร่างกายให้แก่เด็กปฐมวัยอย่างเหมาะสม เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและด้านอื่นๆ ให้ดำเนินไปด้วยดีมีคุณภาพต่อไป (จิตตินันท์ เดชะคุปต์, 2555, น. 5-33) นอกจากนี้ความสามารถด้านการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยพัฒนาช้ากว่ากล้ามเนื้อใหญ่ และยังไม่ประสานกันดีพอ โดยเฉพาะกล้ามเนื้อมือและตา มีผลทำให้เด็กไม่สามารถใช้มือได้อย่างคล่องแคล่วเหมือนผู้ใหญ่ ตัวอย่างเช่น การขีดเขียนหรือใช้กรรไกรตัดกระดาษ เด็กปฐมวัยสามารถทำได้แต่ไม่ดีเท่ากับเด็กวัยเรียนหรือผู้ใหญ่ พัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กและการทำงานประสานกันของกล้ามเนื้อเล็ก เป็นพื้นฐานที่สำคัญของการอ่านและการเขียนหนังสือของเด็ก เด็กต้องสามารถควบคุมการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อเล็กได้ก่อน จึงสามารถจับดินสอเขียนตัวอักษร หรืออ่านหนังสือจากซ้ายไปขวาได้ (สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์, อารมณ์ สุวรรณपाल, และประภาพรณ เอี่ยมสุภาพิต, 2552, น. 7-8)

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในปัจจุบันยังมีสถานศึกษาหลายแห่งที่ยังมุ่งเน้นการเรียนการสอนโดยเร่งให้เด็กอ่านและเขียนได้ก่อนวัยอันควร ครูไม่ได้จัดกิจกรรมให้เด็กอย่างเหมาะสม ทั้งนี้เพราะครูขาดความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรม โดยเฉพาะกิจกรรมที่จะพัฒนาความสามารถในด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ซึ่งได้แก่ การฝึกประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อนิ้วมือ การประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อมือกับตา ทั้งนี้ผู้ปกครองก็มีส่วนเกี่ยวข้องที่ส่งผลให้กับทางโรงเรียนมีความจำเป็นต้องจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ปกครองที่ยังขาดความเข้าใจในเรื่องหลักของการเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กปฐมวัย ดังที่ ลัดดา นิลมะณี (2531, น. 2) กล่าวว่า ยังมีผู้ปกครองจำนวนไม่น้อยที่คิดว่า

การให้การศึกษาแก่เด็กในระดับปฐมวัยนั้นเป็นเพียงการส่งเด็กเข้าโรงเรียน เพื่อฝึกให้เด็กอ่านออกเขียนได้ และทำเลขได้มากๆ พร้อมให้เรียนภาษาอังกฤษได้ยิ่งดี ซึ่งการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กปฐมวัยนั้น เพื่อให้เด็กได้รู้จักการช่วยเหลือตนเอง รู้จักปรับตัวให้สามารถอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้ อีกทั้งยังเป็นการดูแล ส่งเสริม สนับสนุนเด็กทุกด้านอย่างเหมาะสม ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อเป็นพื้นฐานในการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก ได้แก่ นิ้วมือ ข้อมือ มือ การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา ที่ช่วยให้เด็กสามารถทำสิ่งต่างๆ ได้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเด็ก ทั้งนี้ครูและผู้ปกครองสามารถช่วยเหลือและส่งเสริมให้เด็กพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กได้เช่นกัน โดยการฝึกให้เด็กได้ช่วยเหลือตนเองในเรื่องการแต่งตัว การสวมเสื้อผ้า ตัดกระดาษ รูดซิป สวมถุงเท้า รองเท้า เป็นต้น นอกจากนี้การเล่นของเด็กก็ยังเป็นอีกส่วนหนึ่งที่สามารถทำให้เด็กได้พัฒนากล้ามเนื้อส่วนต่างๆ ของร่างกายได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะกล้ามเนื้อเล็กและการประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อมือและตา

การเล่นเป็นกิจกรรมหลักที่สามารถช่วยให้เด็กๆ เกิดการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้เป็นอย่างดีดังที่ วราภรณ์ รักรวิชัย (2540, น. 123) ได้กล่าวว่า การเล่น คือ การเรียนรู้ของเด็ก และเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน การเล่นไม่ได้ทำให้เสียเวลาไปโดยเปล่าประโยชน์ แต่การเล่นจะเป็นการเรียนรู้และการช่วยให้เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินผ่อนคลายอารมณ์ การเล่นยังช่วยให้เด็กได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง และสิ่งแวดล้อม การเล่นเป็นธรรมชาติของเด็ก แต่บางครั้งผู้ใหญ่มองไม่เห็นความสำคัญของการเล่น นอกจากนี้ เยาวพา เดชะคุปต์ (2551, น. 20) ได้กล่าวไว้ว่า การเล่นเป็นการใช้กำลังที่ก่อให้เกิดประโยชน์ ได้รับประสบการณ์ที่มีคุณค่าด้วยตนเอง และได้พัฒนาความสามารถรอบด้าน การเล่นเป็นการพักผ่อน เด็กได้ผ่อนคลายความตึงเครียด การเล่นทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงที่เป็นรูปธรรม คือ การสัมผัส ทดลอง และปฏิบัติจริง ในขณะที่เล่นเด็กมีโอกาสดำเนินการคิดอย่างอิสระ และการใช้จินตนาการ จากการเล่นของเล่นต่างๆ การเล่นเกม การต่อภาพ การประดิษฐ์ภาพ เล่นบล็อก ขณะเดียวกันเด็กได้พัฒนากล้ามเนื้อมือและการประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อมือกับสายตาซึ่งจะเป็นการเตรียมความพร้อมในการอ่านและเขียนต่อไป ซึ่งของเล่นเด็กนั้นมีมากมายหลากหลายชนิด ทั้งที่สร้างขึ้นเองจากวัสดุในท้องถิ่น และทั้งที่มีจำหน่ายทั่วไปในท้องตลาดหรือศูนย์การค้า ซึ่งในปัจจุบันบริบทของสังคมรอบๆ เปลี่ยนไป การเข้ามาของวัฒนธรรมตะวันตก และประกอบกับพ่อแม่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้คนส่วนใหญ่ละทิ้งภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างสรรค์ของเล่นพื้นบ้าน แต่กลับไปนิยมของเล่นที่มีอยู่ในท้องตลาด ที่ผลิตมาจากพลาสติกหรือเหล็ก ซึ่งบางครั้งก็เป็นอันตรายต่อเด็ก และยังมีราคาค่อนข้างสูง ต่างจากของเล่นจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่วนมากจะประดิษฐ์มาจากวัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่น เป็นผลผลิตจากธรรมชาติหรืออาจเป็นวัสดุเหลือใช้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม และความเป็นอยู่ของสังคมนั้น

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ พบว่าการเล่นเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถช่วยส่งเสริมการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี ประกอบกับการเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สังคมปัจจุบันได้มองข้าม ซึ่งเป็นสาเหตุให้ของเล่นพื้นบ้านจากภูมิปัญญาท้องถิ่นใกล้จะสูญหายไป ด้วยเหตุนี้ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนาที่มีต่อ

ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ซึ่งผลจากการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ แนวทาง และวิธีการส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยต่อไป

2. วัตถุประสงค์การศึกษา

เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา

3. สมมติฐานการศึกษา

ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย หลังได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนาสูงกว่าก่อนได้รับจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา

4. ขอบเขตของการศึกษา

4.1 ประชากร คือ เด็กปฐมวัยชายหญิง อายุ 5 – 6 ปี ซึ่งศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสันป่าตอง (สุวรรณราษฎร์วิทยาคาร) จังหวัดเชียงใหม่

4.2 เนื้อหา การจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา และความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

4.3 ระยะเวลา การศึกษาครั้งนี้ดำเนินการศึกษาตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ถึงภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ทำการทดลองเป็นระยะเวลา 5 สัปดาห์ ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2561

4.4 ตัวแปรที่ศึกษา

4.4.1 ตัวแปรต้น การจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา

4.4.2 ตัวแปรตาม ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กชาย-หญิงที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี ซึ่งศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3

5.2 ของเล่นพื้นบ้านล้านนา หมายถึง ของเล่นที่ทำมาจากวัสดุที่หาได้ง่ายในท้องถิ่นพื้นบ้านล้านนา แบ่งเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้ 1.สัตว์หรรษา 2.ของเล่นหนูน้อย 3.สองมือผจญภัย 4.สามซ่าพาเพลิน 5.ปากไวมือไว

5.3 การจัดกิจกรรมการเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนา หมายถึง วิธีการ การจัดกิจกรรมการเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนาที่ผู้ศึกษาจัดทำขึ้น เพื่อใช้ในการส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของ

เด็กปฐมวัย มีขั้นตอนการจัดกิจกรรม 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1. ชั้นแนะนำและสาธิต 2. ชั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มใหญ่ 3. ชั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มเล็ก 4. ชั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมเดี่ยวหรือรายบุคคล

5.4 ความสามารถด้านกล้ามเนื้อเล็ก หมายถึง ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมือ นิ้วมือ การประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ ซึ่งแสดงออกด้วยพฤติกรรม 3 ด้านคือ 1. ด้านความแข็งแรงของกล้ามเนื้อและนิ้วมือ 2. ด้านความคล่องแคล่วในการใช้นิ้วมือและมือ 3. ด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

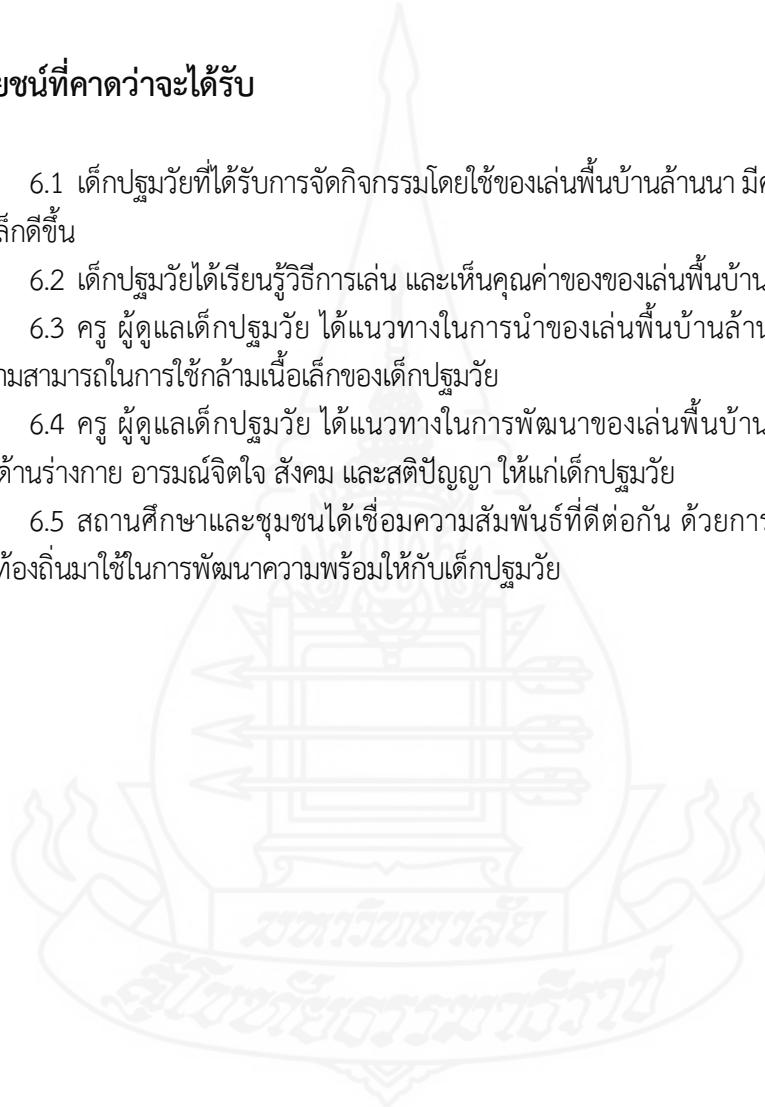
6.1 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กดีขึ้น

6.2 เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้วิธีการเล่น และเห็นคุณค่าของของเล่นพื้นบ้านล้านนา

6.3 ครู ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย ได้แนวทางในการนำของเล่นพื้นบ้านล้านนา มาจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

6.4 ครู ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย ได้แนวทางในการพัฒนาของเล่นพื้นบ้านล้านนา เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา ให้แก่เด็กปฐมวัย

6.5 สถานศึกษาและชุมชนได้เชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ด้วยการมีส่วนร่วมในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาความพร้อมให้กับเด็กปฐมวัย

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าเรื่องผลการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนาที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย โรงเรียนสันป่าตอง (สุวรรณราษฎร์วิทยาคาร) จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้รวบรวมเอกสาร และได้ดำเนินการศึกษาตามลำดับดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับของเล่นพื้นบ้านล้านนา
 - 1.1 ความหมายของ การเล่น ของเล่น และของเล่นพื้นบ้าน
 - 1.2 ความสำคัญของ การเล่น ของเล่น และของเล่นพื้นบ้าน
 - 1.3 ประเภทของของเล่น
 - 1.4 หลักในการเลือกของเล่น
 - 1.5 พัฒนาการทางการเล่นของเด็กปฐมวัย
 - 1.6 แนวทาง หลักการ และขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเล่นของเล่น
 - 1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับของเล่น
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก
 - 2.1 ความหมายและความสำคัญของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก
 - 2.2 พัฒนาการในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก
 - 2.3 การส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก
 - 2.4 การวัดและประเมินผลความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก
 - 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับของเล่นพื้นบ้านล้านนา

1.1 ความหมายของการเล่น ของเล่น และของเล่นพื้นบ้าน

พิทยาภรณ์ มานะจตุติ (2539, น. 44-45) ได้กล่าวว่า การเล่นของเด็กเป็นกระบวนการที่จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในสิ่งต่างๆ ที่เด็กสนใจ จากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวและเป็นรูปธรรม จนกระทั่งถึงสิ่งที่เป็นนามธรรม ทำให้เด็กสามารถเรียนรู้ถึงการปรับตัว การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมต่อไปในอนาคต

เยาวพา เตชะคุปต์ (2528, น.10) ได้กล่าวว่า การเล่นเป็นกิจกรรมที่เป็นหัวใจและมีความสำคัญยิ่งในวัยเด็ก ธรรมชาติของเด็กจะชอบเล่น การเล่นนอกจากจะเป็นการสนองความต้องการทางจิตใจ คือเกิดความสนุกสนานแล้ว การเล่นยังเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตเด็ก ในขณะที่เด็กเล่น เด็กจะไม่สนใจสิ่งอื่นใดที่อยู่รอบตัวเลย ขณะที่เด็กเล่นเด็กจะเกิดการเรียนรู้ไปพร้อมๆ กันด้วย

วรภรณ์ รักวิจัย (2540, น. 123) ได้กล่าวว่า การเล่น คือ การเรียนรู้ของเด็ก การเล่นจะเป็นการเรียนและการช่วยให้เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินผ่อนคลายอารมณ์

จากความหมายของการเล่นที่กล่าวมาแล้วข้างต้นอาจกล่าวได้ว่า การเล่น คือ กิจกรรมที่นำไปสู่การเรียนรู้ที่น่าประทับใจของเด็กๆ เพราะในขณะที่เด็กเล่นเด็กจะมีสมาธิที่ยาวนานไม่รู้เบื่อ เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และมีความสุขกับการเล่น

คณะกรรมการวิเคราะห์เครื่องเล่น (อ้างถึงใน อรุณวันท์ ทะพิงค์แก 2545, น. 8) ได้ให้ความหมายของของเล่นว่า ของเล่น หมายถึง ของที่ประดิษฐ์ขึ้นมาเพื่อให้เด็กเล่น โดยบริษัทผลิตของเล่นสำหรับเด็ก โดยโรงเรียน และเอกชนผู้สนใจ

ปิยะชาติ แสงอรุณ (อ้างถึงใน อรุณวันท์ ทะพิงค์แก 2545, น. 8) ได้ให้ความหมายของของเล่นว่า ของเล่น หมายถึง สิ่งที่ใหญ่จัดทำให้กับเด็กเพื่อสนองความต้องการความอยากรู้อยากเห็น อยากรทดลองของเด็ก โดยจัดออกแบบให้เหมาะสมกับระดับสติปัญญาและพัฒนาการของเด็ก

พิทยาภรณ์ มานะจตุติ (2539, น. 102) ได้ให้ความหมายของของเล่นว่า เป็นสื่อประเภทวัสดุ อุปกรณ์ ที่ผลิตขึ้นมาอย่างมีจุดมุ่งหมาย มีคุณค่า มีเอกลักษณ์ และมีวิธีการใช้งานต่างกันไป เด็กสามารถเกิดการเรียนรู้ได้เมื่อสัมผัสด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 จนถึงระดับที่เกิดพัฒนาการในด้านต่างๆ

ลัดดาวัลย์ กัณหสุวรรณ (2547) ได้กล่าวว่าของเล่น หมายถึง วัตถุใดๆ ที่สร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินให้แก่ผู้เล่น

จากความหมายของของเล่นที่นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่าของเล่น คือ วัตถุหรือสิ่งของใดๆ ที่ถูกนำมาใช้ประกอบการเล่นอย่างมีจุดมุ่งหมาย เมื่อเล่นแล้วสามารถนำไปสู่การเรียนรู้ที่น่าประทับใจ ไม่รู้เบื่อ เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และมีความสุขกับการเล่นของเล่น

ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ (อ้างถึงใน สีวลี ศิลปศาสตร์ 2554, น. 42) กล่าวว่าของเล่นพื้นบ้าน หมายถึง สิ่งที่ใหญ่จัดทำ จัดทำให้กับเด็กเพื่อสนองความต้องการความอยากรู้อยากเห็น อยากรทดลองของเด็ก โดยจัดทำออกแบบให้เหมาะสมกับระดับสติปัญญาและพัฒนาการของเด็ก

พิทยาภรณ์ มานะจตุติ (อ้างถึงใน เบญจมาภรณ์ กรณวลลี 2554, น. 40) กล่าวว่า ของเล่นพื้นบ้าน หมายถึง สื่อประเภทวัสดุ-อุปกรณ์ที่ผลิตขึ้นหรือประดิษฐ์ขึ้นมาอย่างมีจุดมุ่งหมาย มีคุณค่า มีเอกลักษณ์และมีวิธีการเล่นแตกต่างกันออกไป เด็กสามารถเกิดการเรียนรู้ได้เมื่อสัมผัสด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 จนถึงระดับที่จะเกิดพัฒนาการในด้านต่างๆ

ชไมมน ศรีสุรภักษ์ (2549, น. 108) กล่าวว่า ของเล่นพื้นบ้านเป็นงานศิลปหัตถกรรมที่สะท้อนให้เห็นแนวความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และวิถีชีวิตของคนในชุมชน ซึ่งได้รับการถ่ายทอดกันมารุ่นสู่รุ่น และมีรูปแบบที่สื่อความหมายในตัวของมันเองภายใต้บริบททางสังคมวัฒนธรรม ของเล่นพื้นบ้านจึงเป็นการแสดงออกทางวัฒนธรรมของชุมชน แสดงให้เห็นถึงคุณค่าทั้งในด้านศิลปะและประโยชน์ใช้สอย

อานนท์ ไชยรัตน์ (2559, น. 3) ของเล่นพื้นบ้านเป็นวัตถุทางวัฒนธรรมที่สะท้อนถึงสภาพวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในแต่ละท้องถิ่น และเป็นร่องรอยของอดีตที่แฝงอยู่ในของเล่นพื้นบ้าน ซึ่งมีเรื่องราวของวิทยาศาสตร์แฝงอยู่

จากความหมายของของเล่นพื้นบ้านที่นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า ของเล่นพื้นบ้าน หมายถึง ของเล่นที่ใหญ่ หรือเด็กมีส่วนร่วมในการช่วยกันสร้างขึ้นมา จากวัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่น เพื่อให้เด็กๆ ได้มีความสุข และเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินในการเล่นของเล่น ทั้งยังเป็น การถ่ายทอด และอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น จากบรรพบุรุษสู่รุ่นลูกหลานสืบต่อไป

ดังนั้น ของเล่นพื้นบ้านล้านนา จึงหมายถึง ของเล่นที่ประดิษฐ์มาจากวัสดุธรรมชาติที่หาได้ง่ายในท้องถิ่นล้านนา ซึ่งผู้ใหญ่ประดิษฐ์ขึ้น หรือเด็กและผู้ใหญ่ประดิษฐ์ร่วมกัน หรือเด็กอาจประดิษฐ์ขึ้นมาเอง เพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินในขณะที่ทำการเล่น และยังสื่อถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของคนในดินแดนล้านนา

1.2 ความสำคัญของ การเล่น ของเล่น และของเล่นพื้นบ้าน

วราภรณ์ รักรวิชัย (2540, น. 124) กล่าวว่า การเล่นมีคุณค่าและประโยชน์ต่อเด็ก การเล่นช่วยพัฒนาผ่อนคลายและสนองต่อความต้องการของเด็ก และพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนการเรียนรู้ทางด้านจริยธรรม และช่วยให้เด็กได้รับความสนุกสนาน การเล่นของเด็กก็มีทั้งเล่นกลางแจ้งและในร่ม เด็กทุกคนจะเล่นทุกอย่างที่เขาพอใจ ถ้าผู้ใหญ่คอยแนะนำให้เขารู้จักเล่น ควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด การเล่นนั้นก็จะเป็ประโยชน์แก่เด็กและเด็กจะปลอดภัยไม่มีอุบัติเหตุเกิดขึ้น การเล่นจึงมีบทบาทและอิทธิพลต่อการพัฒนาการด้านต่างๆ สำหรับเด็กมาก

ประยูร สงวนไทร (2555, น. 39) กล่าวว่า การเล่นมีความสำคัญต่อเด็ก การเล่นเป็นพฤติกรรมตามธรรมชาติที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ สนุกสนาน เพลิดเพลิน เป็นการใช้กำลังที่เหลือให้เกิดประโยชน์ เด็กจะได้รับประสบการณ์ต่างๆ ที่มีคุณค่าด้วยตนเอง

สิวลี ศิลปศาสตร์ (2554, น. 26) กล่าวว่า การเล่นมีความสำคัญต่อเด็กเป็นแนวทางหรือวิธีการที่เด็กแปล และถ่ายทอดความหมาย ความเข้าใจและความรู้สึกที่มีต่อสิ่งต่างๆ หรือสถานการณ์ต่างๆ รอบตัวออกมาเป็นการกระทำ เพื่อให้ตัวเองเรียนรู้และให้ผู้อื่นรับรู้ความสามารถของตนเอง

ศาสตรา เหล่าอรระ (2551, น. 56) กล่าวว่า การเล่นมีความสำคัญต่ออารมณ์เป็นการกระทำเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินหรือผ่อนคลายอารมณ์ ซึ่งตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า play หรือ game ซึ่งมีความหมายต่างกันคำว่า play มีผู้ให้ความหมายว่าเล่นสนุกเป็นการเล่นคนเดียวก็ได้ หลายคนก็ได้เล่นโดยสมัครใจไม่มีใครบังคับ คำว่า game มีผู้ให้ความหมายไว้มากมาย สรุปได้ว่าเป็นการเล่นที่มีกฎเกณฑ์บังคับ ผู้เล่นต้องเล่นตามกฎเกณฑ์นั้น

สรุปได้ว่า การเล่นมีความสำคัญต่อเด็ก การเล่นเป็นการพักผ่อน เด็กได้ผ่อนคลายอารมณ์ความตึงเครียด การเล่นทำให้เด็กได้รับความสุข เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน การเล่นช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์และเกิดการเรียนรู้ การเล่นช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ดี

ชไมมน ศรีสุรักษ์ (2549, น. 107-108) ได้กล่าวถึงความสำคัญของของเล่นพื้นบ้านว่า ช่วยพัฒนาความรู้ ความเข้าใจสิ่งต่างๆรอบตัว ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ระหว่างเล่นได้เป็นอย่างดี ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับชื่อของเล่นทั่วทุกภาคของไทย จึงเกิดขึ้นอย่างหลากหลายตามความจำเพาะท้องถิ่น ที่มาจากริบททางธรรมชาติสภาพอากาศ และสิ่งแวดล้อมอื่นๆ

ปีทมาพร ชเลิศเพ็ชร และคณะ (อ้างถึงใน ดวงพร คำคุณวัฒน์ 2547, น.15) กล่าวถึงคุณค่าของของเล่นพื้นบ้านว่าเป็นสื่อพื้นบ้านที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของมนุษย์ มีรากฐานจากภูมิปัญญา และจินตนาการท้องถิ่นโดยแฝงไว้ซึ่งพฤติกรรมและจิตวิญญาณของชุมชน

วีรวัฒน์ กังวานนวกุล และคณะ (2545, น. ก) ได้กล่าวถึงความสำคัญของของเล่นพื้นบ้าน ดังนี้ ของเล่นพื้นบ้านช่วยย้ำเตือนความทรงจำที่อบอุ่น มีความสุข สนุกสนาน ไม่ว่าจะอยู่ในวัยใดก็สามารถสัมผัสความสุขนี้ได้ และในระหว่างการเล่นของเล่นพื้นบ้านนั้น จะเกิดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของของเล่น จากอดีตถึงปัจจุบันสามารถบอกถึงที่มาของของเล่นในด้าน

ศิลปวัฒนธรรมเรื่องราวที่สนุกสนาน บอกถึงเหตุการณ์ในความทรงจำการเล่นในร่ม ในที่แจ้ง กลางแดดหรือเหมาะสำหรับหญิง-ชาย เล่นเป็นกลุ่ม หมู่คณะ หรือเล่นเดี่ยว วัสดุบางอย่างนั้นบอกถึงความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้ การพึ่งพาและเกื้อกูลกับธรรมชาติ ที่สำคัญสามารถเชื่อมโยงสู่การพัฒนาเด็ก ไม่ว่าจะเป็นกล้ามเนื้อเล็ก กล้ามเนื้อมัดใหญ่ และการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา จริยธรรม เป็นสื่อการเรียนการสอนในแง่คิดเชิงพุทธศาสนาตามหลักธรรมได้ด้วย

ประยูร สงวนไทร (2555, น.45) กล่าวว่า ประโยชน์ของการเล่นพื้นบ้านซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของสังคมนั้นๆ ช่วยส่งเสริมสร้างทักษะและพัฒนาการของเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา นอกจากนี้ ยังช่วยส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ด้วย มีรายละเอียด ดังนี้

1. เสริมสร้างด้านร่างกาย ของเล่นพื้นบ้านเป็นสื่อกระตุ้นให้เด็กอยากวิ่งอยากเห็นและขณะที่เด็กเล่นร่างกายจะเคลื่อนไหวทำให้กล้ามเนื้อและกระดูกพัฒนาขึ้น เด็กจะเกิดทักษะด้านร่างกาย การรักษาระยะห่างร่างกายกับของเล่น การทำงานของกล้ามเนื้อเล็กต้องประสานสัมพันธ์กันจึงจะเล่นได้ดี นอกจากนั้นของเล่นพื้นบ้านยังสามารถนำมาใช้บำบัดเยียวยาเด็กพิการและเด็กที่มีปัญหาพัฒนาการทางกายได้อีกด้วย

2. เสริมสร้างด้านสติปัญญา ของเล่นพื้นบ้านหลายชนิดฝึกให้เด็กใช้ไหวพริบปัญญาในการแก้ปัญหา ความพยายามในการหาวิธีเอาชนะด้วยการคิดหาคำตอบหรือแก้กลซึ่งซ่อนอยู่ในของเล่น เด็กจะได้ฝึกทักษะทางปัญญาจากการเล่น

3. เสริมสร้างด้านอารมณ์-จิตใจ การเล่นของเล่นพื้นบ้านเป็นการเรียนรู้ทางธรรมชาติที่ให้ผลดีแก่เด็กมากที่สุด ของเล่นพื้นบ้านสร้างขึ้นจากรักความผูกพันของปู่ ย่า ตา ยาย พ่อ แม่ เด็กจะซึมซับความรู้สึกที่ดีงามและเล่นได้อย่างสนุกสนานพร้อมกันยังได้รับการปลูกฝังในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกของการดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ

4. เสริมสร้างการเรียนรู้ทางสังคม ของเล่นพื้นบ้านเป็นสื่อกลางในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่กับเด็กและระหว่างเด็กด้วยกัน ประสบการณ์ที่ได้จากการเล่นกับผู้อื่นจะเสริมสร้างทักษะทางสังคม ทำให้เด็กสามารถปรับพฤติกรรมของตนให้เป็นไปตาม ความคาดหวังของสังคมได้

ศศิธร เทศน์อรุณภักย์ (2553, น. 32) กล่าวถึงคุณค่าและประโยชน์ของการเล่นพื้นบ้านในมุมมอง สุขภาวะ 4 ด้าน คือ

1. ของเล่นพื้นบ้านเพื่อส่งเสริมสุขภาพทางกาย ของเล่นเป็นสื่อกลางแจ้งที่ทำให้เด็กได้ออกกำลังกาย ฝึกความว่องไวของอวัยวะต่างๆ ความสามารถในการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า พัฒนาทักษะการควบคุมกล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก ทำให้ร่างกายแข็งแรง ได้แก่ กุบกับ เดินกะลา ขาหยั่ง นอกจากนี้ของเล่นช่วยฟื้นฟูสภาพร่างกาย ภายภาพบำบัด เช่น ของเล่นของปู่ไพโร ที่ประดิษฐ์ของเล่นจากเศษไม้ วัสดุท้องถิ่น ให้หลานที่ป่วยเป็นโรคสมองพิการ ช่วยบริหารแขนและสมองจนสามารถช่วยเหลือตนเองได้ดี

2. ของเล่นพื้นบ้านเพื่อส่งเสริมสุขภาพทางใจ การเล่นล้วนแล้วแต่ทำให้ผู้เล่นเกิดความสุขสนาน ร่าเริง ช่วยผ่อนคลายอารมณ์ความตึงเครียดและยังช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง มีความภาคภูมิใจจากการที่ทำของเล่นด้วยตนเอง

3. ของเล่นพื้นบ้านเพื่อส่งเสริมสุขภาพทางสังคม การเล่นช่วยสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น และในกลุ่มเพื่อนๆ เสริมสร้างทักษะทางสังคม มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้สึกซึ่งกันต่อกัน ทำให้เด็กสามารถปรับพฤติกรรมของตนให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

4. ของเล่นพื้นบ้านเพื่อส่งเสริมสุขภาพจิตวิทยา ของเล่นและการละเล่นเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากผู้ใหญ่ ในเรื่องความเชื่อ ประเพณี ค่านิยม ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้เข้าใจอย่างลึกซึ้ง เช่น การมีธรรมาภิบาล คุณค่า ความดีงาม จากการทำของเล่นร่วมกัน หรือ การทำด้วยตนเองและตระหนักถึงการอนุรักษ์ในภูมิปัญญาท้องถิ่นและทรัพยากรธรรมชาติไปพร้อมกับการเล่น

สรุปได้ว่า ของเล่นพื้นบ้านเป็นของเล่นที่สะท้อนถึงวัฒนธรรม วิถีชีวิตในท้องถิ่น มีความสำคัญต่อเด็ก คือ เป็นสื่อที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ระหว่างเล่นได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเด็กมีความสุข สนุกสนาน เพลิดเพลิน ในขณะที่เล่น ดังนั้น

ดังนั้น ของเล่นพื้นบ้านล้านนาจึงเป็นของเล่นที่สะท้อนถึงวัฒนธรรม วิถีชีวิตในท้องถิ่น ล้านนา มีความสำคัญต่อเด็ก ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ระหว่างเล่นได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเด็กมีความสุข สนุกสนาน เพลิดเพลิน ในขณะที่เล่น ซึ่งของเล่นพื้นบ้านล้านนา ช่วยส่งเสริมสร้างทักษะและพัฒนาการของเด็กทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา เช่น ช่วยการเสริมสร้างด้านร่างกาย คือ ขณะที่เด็กเล่นร่างกายจะเคลื่อนไหวทำให้กล้ามเนื้อและกระดูกแข็งแรง ช่วยด้านอารมณ์-จิตใจ คือ ของเล่นพื้นบ้านล้านนาสร้างขึ้นจากความรัก ความผูกพัน ของคนในครอบครัว ในท้องถิ่น เด็กจะซึมซับความรู้สึกรักที่ดีงาม และเล่นของเล่นอย่างมีความสุข สนุกสนาน เพลิดเพลิน ช่วยด้านสังคม คือ เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก และระหว่างเด็กด้วยกัน ประสบการณ์ที่ได้จากการเล่นกับผู้อื่นจะเสริมสร้างทักษะทางสังคม ทำให้เด็กสามารถปรับพฤติกรรมของตนให้เป็นไปตามความคาดหวังของสังคมได้ ช่วยด้านสติปัญญา คือ เด็กสามารถจินตนาการจากการเล่นของเล่น ได้ฝึกการคิด การใช้ภาษา

1.3 ประเภทของของเล่นพื้นบ้าน

จุฑารัตน์ ทาระวรรณ (2551, น. 31) กล่าวว่า ของเล่นพื้นบ้านที่พบเห็นสามารถจัดประเภทได้ ดังนี้

1. ของเล่นพื้นบ้านล้านนาประเภทสัตว์ต่างๆ เช่น ปลา นก หนู หนอน กบ เป็ด เต่า ม้า ช้าง เช่น เต่ากานกะโหล่ง ไก่กินข้าวตาก

2. ของเล่นพื้นบ้านล้านนาที่จำลองวิถีชีวิตของคน เช่น เครื่องมือเครื่องใช้ในการทำนา เครื่องใช้ในการหาปลา ทำสวน ยานพาหนะและอาวุธ เป็นต้น

3. ของเล่นพื้นบ้านล้านนาที่เกิดจากจินตนาการตามความเชื่อหรือเกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของคนในท้องถิ่น ซึ่งมักเป็นของเล่นที่มีรูปแบบพิเศษแตกต่างจากของเล่นพื้นบ้านทั่วไป เช่น งูกินนิ้ว กำปั้น ตีลังกานฮาว จักจั่นไว้

เยาวพา เตชะคุปต์ (2553, น. 25) กล่าวว่า ของเล่นพื้นบ้าน มีรูปแบบที่สื่อความหมาย ที่เป็นการแสดงออกทางวัฒนธรรมของชุมชน แสดงให้เห็นถึงคุณค่าทั้งในด้านศิลปะและประโยชน์ใช้สอย โดยมีเกณฑ์การจัดประเภทของเล่นพื้นบ้าน ดังนี้

1. ของเล่นพื้นบ้านล้านนาที่สร้างเสริมความสามารถของเด็ก เช่น ทักษะทางภาษาศาสตร์ จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาการทางร่างกาย

2. ของเล่นพื้นบ้านที่ช่วยพัฒนาเด็กฝึกการให้สมบูรณ์ขึ้น เช่น ของเล่นที่พัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ กล้ามเนื้อมัดเล็ก และส่งเสริมการเรียนรู้ต่างๆ

3. ของเล่นพื้นบ้านที่บ่งบอกลักษณะการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ เช่น หม้อข้าวหม้อแกง ปลาตะเพียน กบसान ยกยอ ของเล่นที่มีกลไก ของเล่นสวยงามที่มีรูปแบบการเล่นง่ายๆ

4. ของเล่นพื้นบ้านล้านนาที่แบ่งตามลักษณะการเล่นและวิธีการเล่น เช่น ของเล่นที่ทำให้เกิดเสียง เช่น ลูกหึ่ง ปีโปลาน ของเล่นบทบาทสมมติ ของเล่นเกี่ยวกับการต่อสู้

สร้อยสุดา วิทยากร, นันทณี เสถียรศักดิ์พงศ์ (2557, น.28) กล่าวว่า ของเล่นพื้นบ้านทำจากวัสดุของเหลือใช้ที่อยู่รอบบ้าน การจัดทำของเล่นให้เด็กส่วนหนึ่งเกิดจากผู้ใหญ่ได้ใช้เวลาว่างในการประดิษฐ์ของเล่นให้เด็ก และของเล่นบางอย่างที่เด็กสามารถประดิษฐ์ได้ด้วยตนเอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ของเล่นที่เกิดจากการเลียนแบบธรรมชาติของ คน สัตว์ สิ่งของ เช่น การนำใบลานมาพับเป็นปลาตะเพียนห้อยเรียงลงมา การนำเอาดินเผาทำเป็นหม้อและเตาขนมครกขนาดเล็กๆ ที่เรียกว่า เล่นชายของหรือเล่นหม้อข้าวหม้อแกง

2. ของเล่นที่เกิดจากการค้นพบหรือสร้างสรรค์ขึ้นมาตามจินตนาการ ได้แก่ ลูกข่างไว้โก่งหนังสติก ลูกหิน ไม้ไผ่ ซึ่งเกิดจากการค้นพบลองผิดลองถูกแล้วนำมาประดิษฐ์เป็นของเล่นสืบทอดแพร่หลายต่อๆ กันมา

สิวลี ศิลปศาสตร์ (2554, น. 41) กล่าวว่า ของเล่นพื้นบ้านในปัจจุบันบางอย่างได้อุรักษ์เอาไว้ และนำมาให้เด็กเล่น จัดประเภทได้ ดังนี้

1. ของเล่นพื้นบ้านล้านนาที่ทำจากไม้ ได้แก่ โกงแก้ง กำหมุ่น ใบพัด กบกายสิทธิ์ งูย่น กัมปี้ ลูกข่างไว้

2. ของเล่นพื้นบ้านที่ทำจากดิน ได้แก่ หม้อข้าวหม้อแกง

3. ของเล่นพื้นบ้านที่ทำจากวัสดุตามธรรมชาติ ได้แก่ ลูกข่างสะบ้า เต่าวิ้ง ก๊อบแก็บ กะโหล้ง ลูกพัด

จากการจัดประเภทของของเล่นพื้นบ้านที่นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวมาแล้วข้างต้นสรุปได้ว่า ของเล่นพื้นบ้านสามารถแยกได้หลายประเภท คือ 1. ประเภทสัตว์ต่างๆ 2. ประเภทการดำรงชีพหรือวิถีชีวิตในท้องถิ่น 3. ประเภทที่สร้างขึ้นตามจินตนาการ 4. ประเภทเล่นเฉพาะกลุ่มเด็กเป้าหมาย เช่น สำหรับเด็กพิเศษ 5. ประเภทวิธีการเล่น 6. ประเภทวัสดุที่ประดิษฐ์ของเล่น

1.4 หลักในการเลือกของเล่น

การเล่นของเล่น เป็นการเริ่มต้นทางการเรียนรู้ของเด็ก ดังนั้นการเลือกของเล่นที่ดีจึงจำเป็นที่ควรต้องเรียนรู้เพื่อประกอบในการพิจารณาในการผลิต และเลือกซื้อให้เหมาะกับวัยของเด็ก ซึ่งคุณสมบัติของของเล่นที่ดีไม่จำเป็นต้องมีราคาแพง แต่ควรคำนึงถึงประโยชน์ที่เด็กจะได้รับจากของเล่นขึ้นนั้นมากกว่า นักการศึกษาได้กล่าวถึงหลักในการเลือกของเล่นไว้ ดังนี้

พิทยาภรณ์ มานะจตุติ (อ้างถึงใน เบญจมาภรณ์ กรรณวัลลี, 2554, น. 37) ได้สรุปหลักการของเล่นสำหรับเด็ก ดังนี้

1. ควรเลือกของเล่นที่ออกแบบดี มีรูปร่างสวยงาม มีสีสันน่าเล่นน่าใช้ มีขนาด น้ำหนัก ไม่ใหญ่โตเกินไปสำหรับเด็ก มีความประณีต เกลี้ยงเกลาเมื่อจับลูบคลำจะรู้สึกเนียน

2. ควรเลือกของเล่นที่น่าสนใจ ได้รับความสนใจของเด็ก เด็กจะเล่นด้วยความสนุกสนาน เพลิดเพลินอันจะเป็นการพัฒนาทางอารมณ์ของเด็ก

3. ควรเลือกของเล่นที่มีจุดมุ่งหมาย เช่น ช่วยส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ เช่น การนับ จำนวน สี และฝึกทักษะต่างๆ

4. ควรเลือกของเล่นที่มีความปลอดภัยสำหรับเด็ก ไม่มีเสี้ยน เหลี่ยม แหลมคม ไม่ควรมี ชิ้นเล็กเกินไป นอกจากจะจับไม่ถนัดมือแล้วเด็กอาจจะใส่ปากอมเล่นแล้วหลุดลงไปนาคอกก็ได้

ศาสตรา เหล่าอรรถะ (2551, น. 43) ได้สรุปหลักการเลือกของเล่นสำหรับเด็กไว้ ดังนี้

1. ควรเลือกของเล่นที่ใช้วัสดุในการออกแบบที่ปลอดภัยไม่มีสารพิษที่จะมีผลเสียต่อร่างกาย
2. เลือกของเล่นที่ใช้วัสดุแข็งแรง ทนทานและไม่แตกหักง่าย อาจเป็นอันตรายต่อเด็กได้ เช่น แก้ว กระเบื้อง

3. ควรเลือกของเล่นที่ใช้วัสดุที่มีการลบเหลี่ยมคม และผิวไม่หยาบเพราะอาจมีเสี้ยนหนามตำมือเด็กได้

4. ควรเลือกของเล่นที่มีประโยชน์ มีความสะดวกในการเล่น สามารถปรับเปลี่ยนการเล่นได้หลายวิธี ของเล่นต้องมีคุณภาพสามารถส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ได้

5. ควรเลือกของเล่นที่ราคาไม่แพงเกินไป และปลอดภัย ใช้วัสดุที่หาง่าย ถ้าเป็นสีของวัสดุตามธรรมชาติจะดีมาก สามารถผลิตได้ง่ายและรวดเร็ว เป็นการประหยัดด้านแรงงาน เวลา และไม่เสียง่าย หรือเสื่อมสภาพเร็วเกินไป

สรุปได้ว่า การเลือกของเล่นให้เด็กนั้น ควรคำนึงถึงประโยชน์ที่เด็กจะได้รับจากของเล่นชิ้นนั้น เช่น เลือกของเล่นที่ออกแบบดี มีรูปร่างสวยงาม มีสีสันน่าเล่นน่าใช้ มีขนาด น้ำหนักไม่ใหญ่โตเกินไป มีความน่าสนใจ ได้รับความสนใจของเด็ก เพราะเด็กจะได้เล่นด้วยความสนุกสนาน เพลิดเพลิน อันจะเป็นการพัฒนาทางอารมณ์ของเด็ก และเป็นของเล่นที่มีจุดมุ่งหมายในการเล่น เช่น ช่วยส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในเรื่องการนับ จำนวน สี ฯลฯ ใช้วัสดุในการออกแบบที่ปลอดภัยไม่มีสารพิษที่จะมีผลเสียต่อร่างกาย ใช้วัสดุแข็งแรง ทนทาน มีความสะดวกในการเล่น สามารถปรับเปลี่ยนการเล่นได้หลายวิธี มีคุณภาพสามารถส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และความคิดสร้างสรรค์ได้ดี มีราคาไม่แพงเกินไป ใช้วัสดุที่หาง่าย สามารถผลิตได้ง่ายและรวดเร็ว ซึ่งเป็นการประหยัดด้านแรงงาน เวลา และไม่ชำรุดเสียหาย หรือเสื่อมสภาพเร็วเกินไป

1.5 พัฒนาการทางการเล่นของเด็กปฐมวัย

การเล่น เป็นการนำเอาวิถีชีวิตของคนที่มีเอกลักษณ์และวัฒนธรรมนั้นๆ มาถ่ายทอดต่อกัน การเล่นแต่ละอย่างมีกฎกติกาการเล่นง่าย ๆ แตกต่างกันไป มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงพัฒนาการทางการเล่นของเด็ก ไว้ ดังนี้

เลขา ปิยะอัจฉริยะ (อ้างถึงใน เยาวพา เดชะคุปต์, 2542, น. 22-26) กล่าวว่า พฤติกรรมการเล่นของเด็กมีส่วนเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางร่างกาย พัฒนาการทางความรู้ความเข้าใจ พัฒนาการทางอารมณ์และพัฒนาการทางสังคมของเด็ก ดังนี้

1. พัฒนาการทางการเล่นที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางร่างกาย การเล่นช่วยพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวของร่างกาย และความสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่-เล็ก ซึ่งสำคัญมาก สำหรับเด็กลักษณะของพัฒนาการทางการเล่นที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางร่างกาย มีลำดับขั้น ดังนี้

ระยะแรก เป็นระยะต่ำกว่า - 2 ขวบ เด็กที่อยู่ในช่วงวัยนี้จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ จากการมองเห็นหรือการจ้องมอง พัฒนาการทางสายตานั้นจะเกิดขึ้นควบคู่ไปกับการได้ยินเสียงด้วยนอกจากนี้เด็กยังต้องการไขว่คว้าสิ่งต่างๆ เอาสิ่งที่หยิบได้เข้าปาก และทดสอบสิ่งนั้นโดยการขว้างปา จุดสนใจของการเล่นของเด็กในช่วงวัยนี้ จึงเป็นการมองตามวัตถุที่เป็นสีสดใส หรือที่ให้เสียงและการเคลื่อนไหว เช่น ขา ลำ ตัว เพื่อไขว่คว้าสิ่งของต่างๆ การใช้กล้ามเนื้อใหญ่ดังกล่าวจะพัฒนาก่อนใช้กล้ามเนื้อเล็ก เช่น การใช้นิ้วมือ ใช้มือ ทั้งนี้เพราะกล้ามเนื้อย่อยยังไม่พัฒนาเต็มที่

ระยะที่สอง เป็นระยะวัยเด็ก 2-7 ขวบ เด็กที่อยู่ในช่วงวัยนี้มักจะต้องมีการออกกำลังกายเพื่อให้ร่างกายแข็งแรง และเป็นการฝึกฝนการใช้กล้ามเนื้อต่างๆ กล้ามเนื้อย่อยจะเริ่มมีการพัฒนาดีขึ้นเช่นเดียวกับกล้ามเนื้อใหญ่ จุดสนใจของการเล่นของเด็กวัย 2-7 ขวบเป็นการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ในการวิ่ง ปีนป่าย กระโดด คลาน เป็นต้น ส่วนการใช้กล้ามเนื้อเล็กเป็นการถอดแคะชิ้นส่วนของสิ่งต่างๆ ให้หลุดออกจากกัน การปั้น การหยิบต่อท่อนไม้หรือต่อรูป เป็นต้นนอกจากนี้เด็กวัยดังกล่าวโดยเฉพาะ 3-4 ขวบยังชอบทดลองการควบคุมกล้ามเนื้อต่างๆ ที่ใช้ในการทรงตัวของตน เช่น การกระโดดกบหรือกระโดดสองขา การกระโดดเขย่งหรือกระโดดขาเดียวการเดินทางบนกระดานแผ่นเดียว เป็นต้น ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงความต้องการฝึกหัดความแข็งแรงความคล่องแคล่ว และการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อต่างๆ ของร่างกายโดยวิธีการเล่น

2. พัฒนาการทางการเล่นที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางความรู้ความเข้าใจ ซึ่งเพียเจต์ (Piaget) ได้วิเคราะห์และแบ่งแยกพัฒนาการทางความรู้ ความเข้าใจของเด็กออกเป็นลำดับขั้น ซึ่งสอดคล้องและเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางการเล่นของเด็กเป็นลำดับขั้นตามแนวทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา ดังนี้

2.1 ขั้นการเล่นที่ใช้ประสาทสัมผัสรู้สึกและกลไกเคลื่อนไหวต่างๆ (Sensory motor Stage) เนื่องจากในขั้นแรกของการเจริญวัยเด็กยังไม่สามารถแยกตนเองและสิ่งแวดล้อมให้ออกจากกันได้ เด็กเชื่อแต่ว่าทุกสิ่งทุกอย่างจะต้องรวมอยู่ที่ตนเอง ตนเองต้องมีส่วนเกี่ยวข้อง ต้องเป็นผู้กระทำ เช่น มีความเข้าใจว่าความคงที่ของวัตถุจะไม่มี ประกอบกับกล้ามเนื้อแขนขาและอวัยวะส่วนต่างๆ ต้องการถูกฝึกฝนถูกใช้เพื่อให้พัฒนา การเล่นของเด็กในระยะก่อนวัย 4 ขวบ จึงมุ่งที่การนำ ตัวออกไปประสพกับสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยใช้สมรรถภาพและร่างกายเข้าร่วมเล่น ลักษณะการเล่นจึงเป็นการกระทำกิจกรรมที่เคลื่อนไหวมีอิริยาบถ มีการใช้ประสาทสัมผัสรับรู้มาก มีการย่ำซ้ำทวนการกระทำ หรือการเล่นนั้นบ่อยๆ โดยไม่เบื่อหน่าย

2.2 ขั้นการเล่นที่ใช้สัญลักษณ์ (Representational Stage) เมื่อเด็กมีการพัฒนาในด้านสติปัญญาเพิ่มขึ้นตามวุฒิภาวะ เด็กจะมีความสามารถในการตอบสนองความกระตือรือร้น ใคร่รู้ใคร่เรียนและความต้องการใช้ความสามารถที่เพิ่มขึ้น เป็นไปในแนวที่เริ่มรู้จักใช้ความคิด มโนภาพและจินตนาการให้เข้ามาเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเล่นของตน ระยะระหว่างวัย 2-7 ขวบ เป็นระยะที่ความคิดในด้านสัญลักษณ์ของเด็กจะก่อรูป และพัฒนาขึ้น เด็กจะเอาใจใส่กับการเล่นที่มีการสมมุติหรือกำหนดให้สิ่งเร้าต่างๆ รวมทั้งวัตถุของเล่นและตัวบุคคล มีฐานะเป็นตัวแทนของสิ่งและสภาพที่เป็นจริงในชีวิต

2.3 ขั้นการเล่นที่สื่อความคิดความเข้าใจ (Reflective Stage) เมื่ออายุได้ประมาณ 7 ขวบ การต่อเติมความคิด การเกิดความคิดรวบยอดมีมากขึ้นและสลับซับซ้อนยิ่งขึ้นเด็กจะมีพัฒนาการการรับรู้ที่สามารถจัดหมวดหมู่ หรือประมาณของวัตถุและเหตุการณ์ต่างๆ ได้ (Categorization) ตลอดจนมีการพัฒนาทางด้านภาษามากพอที่จะสื่อความเข้าใจบุคคลอื่นในการเล่นส่วนใหญ่ในวัยนี้จึงเป็นไปในรูปการเล่นที่มีกฎเกณฑ์และขั้นตอนเข้ามาเกี่ยวข้องตัวอย่างเช่น การเล่นบทบาทแม่ลูกและหมอ จะมีการเขียนบทเป็นละคร เป็นเรื่องมีการขึ้นต้น มีการดำเนินเรื่อง และสรุปลงท้ายเรื่อง ภาษาที่ใช้ การลำดับบทและขั้นตอนของเรื่องจะสะท้อนให้เห็นถึงการที่เด็กต้องรวบรวมและวางแนวความคิดเพื่อให้สอดคล้องกันอย่างมีเหตุผล และความเป็นไปได้และเพื่อให้สื่อความคิดของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้และเข้าใจ ในขั้นการเล่นที่ใช้ประสาทสัมผัสและกลไกเคลื่อนไหวต่างๆ เด็กจะเริ่มแสดงพฤติกรรมการเล่นและเลียนแบบ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้จะซับซ้อนขึ้นเมื่อเด็กเจริญเติบโตและมีวุฒิภาวะมากขึ้น เมื่อการเล่นของเด็กได้พัฒนามาอยู่ในขั้นรู้จักใช้สัญลักษณ์ พฤติกรรมการเล่นต่าง ๆ ดังกล่าวจะถูกหลอมเข้าด้วยกัน และสะท้อนออกมาในรูปของการเล่นสร้างเพียเจต์ (Piaget) ได้ให้ข้อสังเกตว่า ในระยะ 4-7 ขวบ การเล่นที่ใช้สัญลักษณ์ซึ่งเกิดความคิดคำนึง และความคิดเห็นของเด็กจะเริ่มลดน้อยลงเรื่อยๆ และเด็กสามารถปรับตัวให้เข้ากับความเป็นจริงตามธรรมชาติรอบตัวได้ ในขณะที่สังคมของเด็กกว้างขวางขึ้น และความต้องการทางอารมณ์ของเด็กก็ได้รับการตอบสนองในทางที่ดี ในช่วงตอนปลายของขั้นการเล่นที่ใช้สัญลักษณ์ ลักษณะเฉพาะของการเล่นจะเริ่มเกิดขึ้นคือ การเล่นเลียนแบบตามความเป็นจริงของสิ่งแวดล้อม การเล่นสร้างเรื่องที่เล่นและบทจะได้รับการปรับ เพื่อให้เป็นการแสดงออกที่เน้นความแตกต่างของบทและความมีระเบียบในการเล่นสร้างมากขึ้น

3. พัฒนาการทางการเล่นที่เกี่ยวกับพัฒนาการทางอารมณ์จิตใจ การเล่นมีได้เป็นแต่การใช้กล้ามเนื้อใหญ่ - เล็ก หรือเป็นการเรียนรู้เท่านั้น แต่การเล่นจัดเป็นการสนองความต้องการทางจิตใจและอารมณ์ของเด็กด้วย นักจิตวิทยาได้กล่าวไว้ว่า การที่จะทำให้เด็กทำ อะไรได้ด้วยตนเอง จะต้องส่งเสริมเด็กให้มีความรู้สึกมั่นคงและอบอุ่นทางด้านอารมณ์ ชื่นชมในความงาม สามารถสนองความอยากรู้อยากเห็น และมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มความต้องการทางจิตใจและอารมณ์ต่าง ๆ เหล่านี้จะเกิดขึ้นและมีพัฒนาการได้ด้วยการเล่นลักษณะพัฒนาการทางการเล่นของเด็กที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางอารมณ์และจิตใจ สามารถแบ่งออกเป็นลำดับขั้นได้ตามแนวคิดของ Erikson (อ้างถึงใน สีวลี ศิลปศาสตร์ 2554, น. 55) ดังนี้

ระยะที่ 1 เป็นระยะสร้างความรู้สึกเชื่อมั่นให้กับตนเอง เด็กวัยแรกเกิดจนถึง 1 ขวบ ทุกคนต้องการได้รับสิ่งจำเป็นต่างๆ ที่ตนเองต้องการ เช่น อาหาร ความอบอุ่นจากแม่ซึ่งความต้องการเหล่านี้เมื่อเด็กได้รับการสนองตอบอย่างเหมาะสมก็จะเป็นพื้นฐานต่อไปสำหรับเด็กในการพัฒนาความเชื่อมั่นให้ตนเองเกี่ยวกับโลกภายนอก ลักษณะของการแสวงหาความเชื่อมั่นให้กับตนเองของเด็กจะเป็นการจับต้อง ไหวคว่ำ การใช้ปากเพื่อรับความรู้สึก จุดสนใจของการเล่นและเครื่องเล่นของเด็กจะอยู่ที่ร่างกายของเด็กเอง เช่น นิน้าเต้า นิน้ามือ อวัยวะเพศ หรืออวัยวะอื่นๆ ต่อมาจะเป็นสิ่งของต่างๆ ที่เข้ามาอยู่ในระยะที่เด็กมองเห็นและเข้าไปถึงได้

ระยะที่ 2 เป็นระยะต้องการทำ หรือค้นคว้าด้วยตนเอง เด็กวัย 1-3 ขวบเริ่มเรียนรู้ว่าตนเองก็มีความสามารถและมีความต้องการ เด็กจึงเริ่มแสดงออกให้ผู้อื่นเห็นความเป็นตัวของตัวเอง ในระยะนี้เด็กจะใช้การเคลื่อนไหวเป็นการแสดงออกทางอารมณ์ ใช้กิริยาประกอบคำพูดให้ผู้อื่นเข้าใจ ในระยะนี้การเล่นจะเริ่มมีบทบาทสำคัญมากเพราะเป็นเหมือนแนวทางการแสดงออกทางอารมณ์ที่ผู้แสดงรู้สึกไว้ว่า

ปลอดภัย ความรู้สึกสงสัย และความอายจะถูกเอาชนะด้วยการเล่น ในระยะที่ 2 ถือว่า การเล่นเป็นเครื่องช่วยให้เด็กรู้จักตนเอง เด็กในช่วงวัยนี้จึงชอบที่จะเล่นคนเดียวเพื่อเรียนรู้จักตนเองให้ดีขึ้น บางครั้งเด็กจะเริ่มรู้สึกสับสนในการพัฒนาอารมณ์ของตน เพราะในขณะที่ต้องการพึ่งผู้อื่นอยู่ก็มีความต้องการพึ่งตนเองด้วย ดังนั้นเด็กจึงแสดงออกซึ่งความตึงเครียดขึ้นบ้าง

ระยะที่ 3 เป็นระยะที่มีความริเริ่ม เด็กวัย 4-5 ขวบ ต้องการทราบขอบเขตความสามารถของตน และเริ่มแสดงให้ผู้อื่นเห็นว่าตนเองเป็นสมาชิกของครอบครัว สนใจกิจกรรมที่ผู้ใหญ่ทำ เด็กจะช่างถามมากที่สุด เพื่อเรียกร้องความสนใจของผู้อื่นและเพื่อให้รู้ความสัมพันธ์ของตนเองต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม การเล่นจะมีลักษณะเพื่อตนเองมากกว่าส่วนรวม ไม่เล่นแบ่งเพศ ชอบเล่นเป็นหมู่ซึ่งไม่ใหญ่นัก เช่น ไม่เกิน 3 คน เด็กในช่วงวัยนี้จะมีลักษณะพิเศษคือชอบพูดคนเดียว

ระยะที่ 4 เป็นระยะเริ่มรู้จักรับผิดชอบหน้าที่การงานและความสำเร็จที่จะได้รับ เด็กวัย 6-12 ขวบ มีสภาพจิตใจที่อารมณ์เข้ามาเกี่ยวข้องมากที่สุด เพราะขาดความสามารถที่จะจัดตนเองให้เข้ากับความต้องการของตนเองและความถูกต้องของสังคมได้ เช่น อยากจะเป็นผู้ชนะ อยากจะเป็นที่หนึ่งอยู่เสมอ ถ้าไม่สำเร็จก็อาจแสดงออกมาในรูปการวิวาทกับผู้อื่น ในระยะปลายตั้งแต่ 7 ขวบขึ้นไป เด็กสามารถเริ่มควบคุมอารมณ์ได้บ้าง แต่จะแสดงออกในรูปของการหลีกเลี่ยงสถานการณ์แทนการต่อสู้ ลักษณะการเล่นเด็กจะเริ่มรู้จักเล่นกับเด็กเพศเดียวกันในระยะแรก การเล่นอาจจะจบลงด้วยการต่างคนต่างเลิกเล่น ต่อมาเด็กมักจะเล่นกับเด็กที่มีอายุมากกว่า และเล่นเป็นหมู่ไม่ชอบเล่นตามลำพัง ซึ่งช่วยให้เด็กปรับตัวเข้ากับสังคมได้ บทบาทและอิทธิพลของการเล่นในช่วงวัยนี้จะเป็นในรูปของการเรียนรู้สภาพจริงของชีวิต

4. พัฒนาการทางการเล่นที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางสังคม ลักษณะการเล่นของเด็กที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางสังคม สามารถแบ่งออกได้เป็นลำดับขั้น เริ่มตั้งแต่เล่นคนเดียว เล่นใกล้ๆ คนอื่น สนใจการเล่นของผู้อื่นโดยเป็นเพียงส่วนประกอบการเล่น และร่วมเล่นกับผู้อื่นอย่างมีบทบาทเต็มที่ Hammond (อ้างถึงใน สีวสี ศิลปศาสตร์ 2554, น. 58) ได้กล่าวถึงพัฒนาการการเล่นของเด็กที่เกี่ยวข้องกับสังคมไว้ 4 ประการคือ

4.1 การเล่นคนเดียว (Solitary Play) เป็นชนิดของการเล่นเมื่อเด็กเริ่มรู้จักการเล่นจนถึงอายุราว 2 ขวบ ซึ่งการเล่นในระยะนี้จะเป็นการเล่นที่เด็กเล่นตามลำพังคนเดียวเพราะพัฒนาการทางภาษาของเด็กยังไม่อยู่ในขั้นที่จะใช้ภาษาเป็นสื่อกลางให้ผู้อื่นเข้าใจได้

4.2 การเล่นคู่ขนาน (Parallel Play) การเล่นในลักษณะนี้จะเริ่มต้นเมื่ออายุ 2 ขวบ โดยที่เด็กพอใจที่จะเล่นตามลำพัง แต่มีผู้อื่นหรือเด็กอื่นเล่นอยู่ข้างๆ แต่ต่างคนต่างเล่น

4.3 การเล่นโดยมีผู้อื่นเป็นส่วนประกอบ (Complementary Play) เมื่อเด็กอายุ 3 ขวบจะเริ่มสนใจที่จะเล่นกับเด็กอื่นๆ ขนาด 2-3 คน แต่กิจกรรมและกลุ่มมักจะเปลี่ยนอยู่บ่อยๆ ซึ่งในช่วงนี้การเล่นสมมุติและจินตนาการจะเริ่มเข้ามามีบทบาทในการเล่นของเด็ก โดยเด็กพอใจจะรอคอยที่จะเล่นและนำของเล่นกลับไปบ้าน เมื่ออายุ 4 ขวบ เด็กจะเริ่มเล่นเป็นกลุ่มที่มีเพศเดียวกันประมาณ 2-3 คน แต่เด็กยังไม่สามารถจะปรับตัวและมีส่วนร่วมกับกลุ่มได้ เขามักจะแสดงตัวว่าเป็นหัวหน้าคนอื่น และผู้อื่นเป็นส่วนประกอบกิจกรรมการเล่นในช่วงนี้จะเป็นกิจกรรมเฉพาะอย่างโดยเด็กจะเริ่มรู้จักเล่นของเล่นในทางสร้างสรรค์และรู้จักใช้เครื่องแต่งกายในการเล่นสมมุติหรือการแสดงละคร

4.4 การเล่นเป็นกลุ่ม (Group Play หรือ Cooperative Play) การเล่นในช่วงนี้เริ่มเมื่อเด็กอายุ 5 ขวบ โดยเด็กจะเริ่มเล่นร่วมกับเพื่อนจำนวน 2-5 คน เด็กจะเริ่มรู้จักบทบาทการรวมกลุ่มมาก

ขึ้น เช่น รู้จักขอร้อง บอกกล่าว การเล่นสมมุติจะเริ่มแสดงออกในทางที่สร้างสรรค์มากขึ้น ในช่วงนี้เด็กจะชอบปีนป่ายและชอบเล่นเครื่องเล่นที่จะต้องใช้กล้ามเนื้อใหญ่และเครื่องเล่นสนาม

Parten (อ้างถึงใน อรุณวันท์ ทะพิงค์แก 2545, น. 32) ได้จัดแบ่งพัฒนาการการเล่นทางสังคมของเด็กออกเป็น 6 ขั้นตอนด้วยกันคือ

1. ขั้นเฝ้าดู (Unoccupied Behavior) ในขั้นนี้เด็กๆ ดูเหมือนว่าจะไม่เล่นแต่จะเฝ้าดูว่าอะไรที่เป็นที่น่าสนใจของตนหรือเด็กจะเป็นแต่เคลื่อนไหวร่างกายอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อยและไม่มีจุดมุ่งหมาย เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเองโดยอัตโนมัติ
2. ขั้นสังเกต (Onlooker Behavior) เด็กๆ ใช้เวลาส่วนใหญ่สังเกตกิจกรรมและปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มีความพยายามที่จะสื่อสารกับเพื่อน แต่เป็นไปโดยทางอ้อม
3. ขั้นเล่นอิสระหรือเล่นคนเดียว (Solitary Independent Play) เป็นขั้นการเล่นกับของเล่นอย่างจริงจังตามลำพัง ไม่พูดหรือเล่นใกล้คนอื่น
4. ขั้นเล่นขนาน (Parallel Play) เกิดขึ้นเมื่อเด็กสองคนขึ้นไปเล่นของเล่นหรือทำกิจกรรมที่คล้ายกันแต่ไม่เล่นด้วยกัน
5. ขั้นเล่นร่วมกัน (Associative Play) เด็กเล่นด้วยกันเป็นกลุ่ม แต่ละคนจะมีจุดสนใจของตนเอง พูดหรือแสดงพฤติกรรมที่ตนเองต้องการ โดยไม่มีเป้าหมายร่วมกัน
6. ขั้นร่วมมือ (Cooperative Play) กิจกรรมการเล่นจะมีจุดมุ่งหมาย มีทิศทาง มีการแบ่งงาน มีบทบาท และมีส่วนช่วยเหลือกลุ่มเป็นส่วนใหญ่ และจะมีเด็กหนึ่งหรือสองคนที่แสดงตนเป็นผู้นำการเล่น

อรุณวันท์ ทะพิงค์แก (2545, น. 33) กล่าวว่า พัฒนาการทางการเล่นของเด็กมีลักษณะของพัฒนาการเป็นไปตามลำดับขั้น ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ และวุฒิภาวะที่เหมาะสม พัฒนาการทางการเล่นของเด็กมีผลต่อพัฒนาการทั้งในด้านร่างกาย คือช่วยในการพัฒนาทักษะในการเคลื่อนไหว และความสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อ พัฒนาการทางการเล่นที่มีผลต่อพัฒนาการด้านความรู้ความเข้าใจนั้นสามารถแบ่งได้เป็น 3 ขั้น คือ ขั้นการเล่นที่ใช้ประสาทสัมผัสรู้สึกและกลไกเคลื่อนไหวต่างๆ ขั้นการใช้สัญลักษณ์และขั้นความคิดความเข้าใจ ซึ่งเด็กจะสามารถจัดหมวดหมู่หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ พัฒนาการทางการเล่นที่มีผลต่อพัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจ เป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับตนเอง เด็กจะมีความคิดริเริ่มกล้าแสดงออก และรู้จักรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมมากขึ้น ส่วนพัฒนาการทางการเล่นที่มีผลต่อพัฒนาการทางสังคมคือการเล่นของเด็กจะเริ่มจากการเล่นคนเดียว เล่นคู่ขนาน เล่นโดยมีผู้อื่นประกอบ และรู้จักเล่นกับเพื่อนเป็นกลุ่มใหญ่ขึ้น

สรุปได้ว่า พัฒนาการทางการเล่นของเด็กนั้นเป็นไปตามลำดับขั้น ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ และวุฒิภาวะที่เหมาะสม พัฒนาการทางการเล่นของเด็กมีส่วนเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางด้านร่างกาย พัฒนาการทางด้านความรู้ความเข้าใจ พัฒนาการทางด้านอารมณ์ และพัฒนาการทางด้านสังคม การเล่นมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางร่างกาย คือ ช่วยพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวของร่างกาย และความสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่-เล็ก การเล่นมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางความรู้ความเข้าใจซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ขั้น คือ ขั้นการเล่นที่ใช้ประสาทสัมผัสรู้สึกและกลไกเคลื่อนไหวต่างๆ ขั้นการเล่นที่ใช้สัญลักษณ์ และขั้นการเล่นที่สื่อความคิดความเข้าใจ การเล่นมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางอารมณ์จิตใจ คือ การเล่นจัดเป็นการสนองความต้องการทางจิตใจและอารมณ์ของเด็กด้วย และการเล่นมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางสังคม คือ

ลักษณะการเล่นของเด็กที่เริ่มตั้งแต่การเล่นคนเดียว การเล่นแบบคู่ขนาน การเล่นโดยมีผู้อื่นเป็นส่วนประกอบ และการเล่นเป็นกลุ่ม

1.6 แนวทาง หลักการ และขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเล่นของเด็ก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2560, น. 59-61) ได้กล่าวถึงหลักการจัดประสบการณ์ แนวทางการจัดประสบการณ์ และกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กปฐมวัย ดังนี้

หลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี มีหลักการ ดังต่อไปนี้

1. จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างสมดุลและต่อเนื่อง

2. เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่

3. จัดให้เด็กได้รับการพัฒนา โดยให้ความสำคัญทั้งด้านกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาการของเด็ก

4. จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์ พร้อมทั้งนำผลการประเมินมาพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง

5. ให้พ่อแม่ ครู คณาจารย์ ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

แนวทางการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี มีดังนี้

1. จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการทำงานของสมอง ที่เหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะ และระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

2. จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ของเด็ก เด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง

3. จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ โดยบูรณาการทั้งกิจกรรม ทักษะ และสาระการเรียนรู้

4. จัดประสบการณ์ให้เด็กได้คิดริเริ่ม วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำและนำเสนอความคิด โดยผู้สอนหรือผู้จัดประสบการณ์เป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก

5. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น กับผู้ใหญ่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่น มีความสุข และเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่างๆ

6. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อ และแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก สอดคล้องกับบริบท สังคม และวัฒนธรรมที่แวดล้อมเด็ก

7. จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และการมีวินัย ให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

8. จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไวล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้ออกแบบไว้

9. จัดทำสารนิเทศนด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรองเพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน

10. จัดประสบการณ์โดยให้พ่อแม่ ครอบครัว และชุมชนมีส่วนร่วม ทั้งการวางแผน การสนับสนุนสื่อ แหล่งเรียนรู้ การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ

การจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี สามารถนำมาจัดได้หลายรูปแบบ เป็นการช่วยให้ทั้งผู้สอน และเด็กทราบว่าแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใด และอย่างไร การจัดกิจกรรมประจำวันมีหลักการจัด และขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

1. หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

1.1 กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวัน แต่ยืดหยุ่นได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก

1.2 กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า 20 นาที

1.3 กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เพื่อช่วยให้เด็กเรียนรู้การเลือก การตัดสินใจ การคิดแก้ปัญหา และความคิดสร้างสรรค์ ใช้เวลาประมาณ 40-60 นาที เช่น กิจกรรมการ เล่นตามมุม กิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

1.4 กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในหองและนอกหอง กิจกรรมที่ใช้กลามเนื้อใหญ่และกลามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและผู้สอนเป็นผู้ริเริ่ม กิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลัง จัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้ กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

2. ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน การเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวัน สามารถจัดได้หลายรูปแบบ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับ ความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงานและสภาพชุมชนที่สำคัญ ผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน ดังต่อไปนี้

2.1 การพัฒนากลามเนื้อใหญ่ เป็นการพัฒนาความแข็งแรง การทรงตัว การยืดหยุ่น ความคล่องแคล่วในการไขว้ระยะต่างๆ การประสานสัมพันธ์ และจังหวะการเคลื่อนไหวในการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม เล่นปีนป่ายอย่างอิสระ และเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

2.2 การพัฒนากลามเนื้อเล็ก เป็นการพัฒนาความแข็งแรงของกลามเนื้อมือ นิ้วมือ และการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตาได้อย่างคล่องแคล่ว โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส ผูกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย การหยิบจับสิ่งของ และอุปกรณ์ต่างๆ เช่น ซอนสอม สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว

2.3 การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เป็นการปลูกฝังให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กลาแสดงออก มีวินัย รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาท และปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือ โดยจัดกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเล่น ให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองตามความต้องการ ได้ฝึก ปฏิบัติโดย สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม อย่างต่อเนื่อง

2.4 การพัฒนาสังคมนิสัย เพื่อให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำวัตรประจำวัน มีนิสัยรักการทำงาน รักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น รวมทั้งระมัดระวังอันตรายจากคนแปลกหน้า ให้เด็กได้ปฏิบัติ

กิจกรรมประจำวันอย่างสม่ำเสมอ รับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกา ขอตกลงของสวนรวม เก็บของเขาที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ

2.5 การพัฒนาการคิด เป็นการพัฒนาให้เด็กมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา การคิดรวบยอดและการคิดเชิงเหตุผลทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้สังเกต จำแนก เปรียบเทียบ สืบเสาะหาความรู้ สนทนาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ศึกษานอกสถานที่ เล่นเกมการศึกษา ผูกแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ฝึกออกแบบและสร้างชิ้นงาน และทำกิจกรรมเป็นรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่

2.6 การพัฒนาภาษา เป็นการพัฒนาให้เด็กใช้ภาษาในการสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิด ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ โดยสามารถตั้งคำถามในสิ่งที่สงสัยใคร่รู้ จัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กได้กล้าแสดงออกในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน มีนิสัยรักการอ่าน และบุคคลแวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

2.7 การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เป็นการส่งเสริมให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่างๆ โดยจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ประดิษฐ์สิ่งต่างๆ อย่างอิสระ เล่นบทบาทสมมติ เล่นบล็อก และเล่นก่อสร้าง

นิตยา ประพฤติกิจ (2536, น. 84) ได้กล่าวถึงหลักการเกี่ยวกับการเล่นของเด็ก ดังนี้

1. การเล่น ถือว่าเป็นโลกของเด็ก และให้การศึกษาที่สำคัญแก่เด็ก
2. การเล่น ส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ และสติปัญญา
3. เด็กต้องการเล่น ทั้งชนิดที่ต้องใช้พลังกำลังและชนิดเฉื่อยๆ ต้องการเล่นทั้งแบบ

ธรรมชาติและตามที่ถูกผู้ใหญ่จัดเตรียมไว้ให้ ต้องการเล่นทั้งในร่มและกลางแจ้งต้องการเล่นทั้งตามลำพังและกับเพื่อนๆ

4. ผู้ใหญ่สามารถส่งเสริมประสบการณ์การเล่นให้แก่เด็กได้

นิติกานต์ ขวัญบุญ (2550, น. 62) ได้กล่าวว่า ของเล่นเป็นสื่อช่วยในการเตรียมความพร้อม ช่วยในการฝึกฝนในสิ่งที่เลือกสรร และพัฒนาเด็กในส่วนที่ขาดหายไป ซึ่งมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเล่น ดังนี้

1. แนะนำ สาธิตการเล่นของเล่นชนิดใหม่
2. สอนให้เด็กเล่นของเล่นชนิดใหม่ ครูต้องแน่ใจว่าเด็กเข้าใจจุดประสงค์ของการ

เล่น หรือวิธีการเล่นให้เข้าใจก่อนเล่น

3. ฝึกให้เด็กเล่นตามกฎ ระเบียบ กติกาในการเล่นของเล่นนั้นๆ
4. หลีกเลี่ยงการเล่นของเล่นที่ต้องใช้เวลานาน ของเล่นที่มีการเล่นที่ซับซ้อน

และมีกติกาไม่แน่นอน

5. เลือกของเล่นที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็ก
6. ให้เด็กเก็บของเล่นเข้าที่ให้เรียบร้อยหลังเล่นเสร็จ

จากการศึกษาสรุปได้ว่าการนำของเล่นมาจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยควรยึดตามหลักการจัดประสบการณ์ แนวทางการจัดประสบการณ์ หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน และขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน โดยครูควรเลือกของเล่นที่เหมาะสมกับวัย และความสามารถของเด็ก ซึ่งสามารถนำมาจัดตามหลักการ แนวทาง และขั้นตอนได้ ดังนี้

1. ควรสาธิต และเริ่มสอนขั้นตอนการเล่นให้เด็กเข้าใจก่อนให้เด็กเล่นด้วยตนเอง หรือเล่นเป็นกลุ่ม 2-3 คน
2. การเล่นของเล่นในแต่ละวันอาจจัดให้เล่นทั้งของเล่นชุดใหม่สลับกับของเล่นชุดเก่า
3. ให้เด็กหมุนเวียนเข้ามาเล่นกับผู้สอนที่ละกลุ่ม หรือสอนทั้งชั้นตามความเหมาะสม
4. ผู้สอนอาจให้เด็กที่เล่นได้แล้วมาช่วยแนะนำวิธีการเล่นให้เพื่อนในบางโอกาส
5. การเล่นของเล่นใช้เวลาในช่วงกิจกรรมตามตารางประจำวันแล้ว อาจจัดให้เด็กเลือกเล่นอิสระในช่วงเวลากิจกรรมเสรี หรือในเวลารอผู้ปกครองมารับกลับบ้านในตอนเย็น
6. ฝึกให้เด็กเล่นตามกฎ ระเบียบ กติกาของการเล่นของเล่นนั้นๆ
7. ให้เด็กเก็บของเล่นเข้าที่ให้เรียบร้อยทุกครั้งเมื่อหยุดเล่น

1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับของเล่น

จุฑารัตน์ ทาระวรรณ (2551, น. 47-48) ได้ศึกษาผลการใช้ของเล่นพื้นบ้านภาคเหนือที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุ 5-6 ปี โรงเรียนบ้านแม่หลองน้อย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 10 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย คู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นของเล่นพื้นบ้านภาคเหนือ แบบวัดความสามารถด้านกล้ามเนื้อใหญ่ สถิติที่ใช้ในการวัดข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นของเล่นพื้นบ้านภาคเหนือมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อใหญ่สูงขึ้น

ศาสตรา เหล่าอรระคะ (2551, น. 62-63) ได้ศึกษาผลการใช้ของเล่นพื้นบ้านอีสานเพื่อประยุกต์และพัฒนา กับพัฒนาการของเด็กแต่ละช่วงวัยของเด็กปฐมวัย จำนวน 6 จังหวัดในภาคอีสาน ผลการวิจัยพบว่า ของเล่นพื้นบ้านสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงชอบและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กมากที่สุดคือ จักจั่น ของเล่นพื้นบ้านสำหรับเด็กอายุ 6-8 ปี เด็กชายชอบคือ หลอดด้าย เด็กหญิงชอบ กะล่ง ของเล่นพื้นบ้านสำหรับเด็กอายุ 9-12 ปี เด็กชายชอบ คือ ก้านกล้วย และอีโปีะ เด็กหญิงชอบล้อวงกลม และจากการศึกษาพบว่า ทำให้เข้าใจสภาพที่เกิดขึ้น และแนวทางแก้ไขตลอดจนพัฒนาของเล่นอีสานให้กลับมาได้รับความนิยม โดยนำมาออกแบบใหม่ให้มีความสวยงาม มีความร่วมสมัย และส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน รวมทั้งเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีของเล่นพื้นบ้านอีสานไม่ให้สูญหายไป

สีวลี ศิลปศาสตร์ (2554, น. 56-57) ได้ศึกษาของเล่นพื้นบ้าน เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางศิลปะสำหรับเด็กอายุ 6-12 ปี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาของเล่นพื้นบ้าน ส่งเสริมพัฒนาการทางศิลปะสำหรับเด็กอายุ 6-12 ปี โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบผสมวิธี ผลการวิจัยพบว่า 1) ของเล่นพื้นบ้านส่วนใหญ่ยังแฝงไว้ด้วยวัฒนธรรม คติความเชื่อ ภูมิปัญญา และความหมายที่แฝงในเรื่องของการสัมผัสใกล้ชิดธรรมชาติ รองลงมาคือ เรื่องของวิถีการดำเนินชีวิต ซึ่งย่อมแตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่น 2) ของ

เล่นที่บ้าน สามารถส่งเสริมพัฒนาการทางศิลปะของเด็กอายุ 6-12 ปี ตามกรอบการพัฒนาทางศิลปะ 7 ด้าน ได้แก่ พัฒนาการทางด้านร่างกาย พัฒนาการทางด้านอารมณ์ พัฒนาการทางด้านสังคม พัฒนาการทางด้านสติปัญญา พัฒนาการทางด้านโครงสร้างสรรค์ พัฒนาการทางด้านการรับรู้ และพัฒนาการทางด้านสุนทรียภาพ ผลการวิจัยพบว่าของเล่นที่บ้านสามารถส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์ได้มากที่สุด รองลงมาคือ ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย ด้านสังคม และด้านโครงสร้างสรรค์ เป็นจำนวนใกล้เคียงกัน สำหรับพัฒนาการทางด้านสติปัญญา ด้านการรับรู้ และด้านสุนทรียภาพ มีสัดส่วนค่อนข้างน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่นๆ

สร้อยสุดา วิทยากร, นันทณี เสถียรศักดิ์พงศ์ (2557, น. 48-49) ได้ศึกษาของเล่นที่บ้าน ในงานกิจกรรมบำบัด เพื่อพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยทำการศึกษาในพื้นที่ของจังหวัดน่านและจังหวัดพะเยา ที่มีกลุ่มผู้เฒ่ารวมตัวกันทำของเล่นที่บ้าน และโรงเรียนแกนนำเรียนร่วมและโรงเรียนการศึกษาพิเศษตั้งอยู่ ผลการศึกษาพบว่า ของเล่นที่บ้านในจังหวัดน่าน 40 ชิ้น จังหวัดพะเยา 24 ชิ้น ทั้งสองจังหวัดมีของเล่นที่บ้านคล้ายคลึงกัน แต่อาจมีชื่อเรียกแตกต่างกันในบางชิ้น จึงได้จัดกลุ่มของเล่นที่บ้านออกเป็น 4 กลุ่ม คือ ของเล่นที่บ้านเพื่อพัฒนาประสาทความรู้สึกรับสัมผัส - การเคลื่อนไหว ของเล่นที่บ้านเพื่อพัฒนาประสาทกล้ามเนื้อ ของเล่นที่บ้านเพื่อพัฒนารูปร่าง และของเล่นที่บ้านเพื่อพัฒนาด้านสังคม อารมณ์ และพฤติกรรม

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับของเล่นที่บ้านพอสรุปได้ว่า ของเล่นที่บ้านสามารถช่วยส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ ส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ส่งเสริมพัฒนาการทางศิลปะสำหรับเด็ก และพัฒนาฟื้นฟูสมรรถภาพสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

2.1 ความหมายและความสำคัญของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงความหมายของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ไว้ ดังนี้

2.1.1 ความหมายของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

พัชรี ผลโยธิน (2552, น. 28) กล่าวว่า ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก หมายถึง ความสามารถในการบังคับกล้ามเนื้อเล็กส่วนต่างๆ ให้ทำงานประสานกันระหว่างตากับมือ นิ้วมือ เด็กจะสามารถแสดงออกทางทักษะการช่วยเหลือตนเอง การใช้มือหยิบจับสิ่งของขนาดเล็ก การใช้กรรไกรตัด การฝึกการใช้กล้ามเนื้อเล็ก เช่น การใช้วัตถุขนาดเล็กในการจำแนกและนับ การใช้หมุดเสียบ การร้อยลูกปัด การติดกระดาษ และการเล่นกับสี

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551, น. 64) กล่าวว่า ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก หมายถึง การใช้มือและข้อมือในการเคลื่อนไหว หยิบจับ จะช่วยให้เด็กได้ใช้สายตา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, น. 54) กล่าวว่า กล้ามเนื้อเล็กหมายถึง การใช้มือ นิ้วมือ การใช้กล้ามเนื้อตาประสานสัมพันธ์กับมือ กิจกรรมที่พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อมัดเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา โดยให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส ฝึกการช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับช้อนส้อม ใช้อุปกรณ์ศิลปะต่างๆ เช่น สีเทียน กรรไกร

จากการศึกษาสรุปได้ว่า ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก หมายถึง ความสามารถในการบังคับกล้ามเนื้อมือ ข้อมือ นิ้วมือ ให้ทำงานประสานสัมพันธ์กันระหว่างตากับมือซึ่งกิจกรรมที่พัฒนาความสามารถของกล้ามเนื้อเล็ก และการประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ ดังตัวอย่าง เช่น การฝึกให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส ฝึกการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน เช่น การแต่งกาย การหยิบจับช้อนส้อม การทำงานศิลปะ และการเล่นต่างๆ

2.1.2 ความสำคัญของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ไว้ ดังนี้

เกียรตวรรณ อมาตยกุล (2550, น. 29) กล่าวถึงความสำคัญของการใช้กล้ามเนื้อเล็กไว้ว่า ผู้ได้รับการบริหารมือมาตั้งแต่เด็กๆ จะเป็นผู้มีสมองดี มีความคิดฉับไว ส่งผลให้การฝึกฝน ความคล่องแคล่วว่องไวของการใช้กล้ามเนื้อเล็กมีความสัมพันธ์อย่างมากกับความคิด ฉับไวของเด็ก และในทางตรงกันข้ามเด็กที่ไม่มีความสามารถเคลื่อนไหวมือ นิ้วมือมักจะคิดอะไรซ้ำไปซ้ำมา

อภิญา พิลาวรรณ (2555, น. 14) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กไว้ว่า ในขณะที่เด็กกำลังใช้มือลากเส้นในลักษณะขีดเขียนไป-มานั้น สมองของเด็กได้จินตนาการที่ไร้ขอบเขตทำให้กล้ามเนื้อมือและประสาทตามีความสัมพันธ์กัน

พัฒนา ชัชพงศ์ (2550, น. 55) กล่าวว่า การที่เด็กได้ฝึกใช้มือ นิ้วมือจะเป็นพื้นฐานในการทำงานที่ละเอียดอ่อน ต่อไปจะเขียนหนังสือได้สวยงาม เล่นดนตรีได้ดี พิมพ์ดีดได้คล่องเย็บปักถักร้อยได้เป็นอย่างดี

วนิช พิรวรรธนะเมธาวิ (2555, น. 31) กล่าวว่า การฝึกความพร้อมด้านกล้ามเนื้อเล็กมีความสำคัญต่อการใช้กล้ามเนื้อ มือ นิ้วมือ ให้แข็งแรงใช้ได้คล่องแคล่ว ความสัมพันธ์ระหว่างตากับมือช่วยให้เด็กได้ออกกำลังกล้ามเนื้อเล็กและพร้อมที่จะใช้ในการขีดเขียน

Montessori (1962 อ้างถึงในคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554, น. 180) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กไว้ว่า การใช้กล้ามเนื้อมือของเด็กพบว่า เด็กสามารถทำให้พัฒนาไปสู่ระดับที่สูงขึ้นได้ สำหรับเด็กวัย 5-6 ปีจะมีการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กในการทำงานที่มีความซับซ้อน เช่น ต่อภาพชิ้นขนาดเล็กได้ สร้างไม้บล็อกให้สูงต่อกัน 10 ชั้นได้ สามารถสอดด้ายเข็มขึ้น-ลงผ่านรูฝึกเย็บ และใช้เชือกร้อยสิ่งของต่างๆ ตามแบบ

Gesell (1947 อ้างถึงใน อภิญา พิลาวรรณ, 2555: น. 17) ได้สรุปว่าความสามารถของเด็กมีระยะและขั้นตอนแต่ละช่วงอายุ มีความหมายและมีความสำคัญแก่ชีวิตเพราะเป็นรากฐานของบุคคลเมื่อเป็นผู้ใหญ่ พฤติกรรมของบุคคลมาจากความพร้อมทางร่างกายได้แก่ กล้ามเนื้อ ต่อมกระดูกและประสาทต่างๆ สิ่งแวดล้อมเป็นเพียงส่วนประกอบของการเปลี่ยนแปลง

จากการศึกษาสรุปได้ว่า กล้ามเนื้อเล็กมีความสำคัญต่อการพัฒนาของเด็กปฐมวัย โดยเด็กที่ได้รับการบริหารมือมาตั้งแต่เด็กๆ จะเป็นผู้มีสมองดี มีความคิดฉับไว ในทางตรงกันข้าม เด็กที่ไม่มีความสามารถเคลื่อนไหวมือ นิ้วมือ มักจะคิดอะไรซ้ำไปซ้ำมา และในขณะที่เด็กกำลังใช้มือลากเส้นในลักษณะขีดเขียนไป-มานั้น สมองของเด็กได้จินตนาการที่ไร้ขอบเขต ทำให้กล้ามเนื้อมือ และประสาทตามีความสัมพันธ์กัน การที่เด็กได้ฝึกใช้มือ ใช้นิ้วมือ จะเป็นพื้นฐานในการทำงานที่ละเอียดอ่อน ซึ่งจะส่งผลให้เขียนหนังสือได้สวยงาม เล่นดนตรีได้ดี พิมพ์ดีดได้คล่อง และเย็บปักถักร้อยได้เป็นอย่างดี

2.2 พัฒนาการในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

แนวคิดของนักการศึกษาที่เกี่ยวกับพัฒนาการในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย มีดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, น. 24) ได้กล่าวถึงพัฒนาการในการใช้กล้ามเนื้อเล็กในตัวเองซึ่งที่ 2.3 ใช้มือได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กันของเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. เด็กอายุ 3 ปี มีพัฒนาการในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก คือ สามารถใช้กรรไกรตัดกระดาษจากกันโดยใช้มือเดียว เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้ ร้อยวัสดุใหญ่ที่มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 3/4 นิ้วได้ต่อภาพตัดต่อได้อย่างน้อย 3 ชิ้น วางวัสดุหรือต่อบล็อกซ้อนกันได้อย่างน้อย 6 ชั้นเป็นแนวตั้ง

2. เด็กอายุ 4 ปี มีพัฒนาการในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก คือ สามารถใช้กรรไกรตัดกระดาษตามแนวเส้นตรงได้ เขียนรูปร่างสี่เหลี่ยมตามแบบได้อย่างมีมุมชัดเจน ร้อยวัสดุใหญ่ที่มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 1/2 นิ้วได้ต่อภาพตัดต่อได้อย่างน้อย 6 ชิ้น วางวัสดุหรือต่อบล็อกซ้อนกันได้อย่างน้อย 8 ชั้นเป็นแนวตั้ง

3. เด็กอายุ 5 ปี มีพัฒนาการในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก คือ สามารถใช้กรรไกรตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งได้ เขียนรูปร่างสามเหลี่ยมตามแบบได้อย่างมีมุมชัดเจน ร้อยวัสดุใหญ่ที่มีเส้นผ่าศูนย์กลางเล็กกว่า 1/2 นิ้วได้ ต่อภาพตัดต่อได้อย่างน้อย 7 ชิ้น วางวัสดุหรือต่อบล็อกซ้อนกันได้อย่างน้อย 10 ชั้นเป็นแนวตั้ง

กุหลาบ ตันติผลาชีวะ (2551, น. 49) กล่าวว่า เด็กจะมีพัฒนาการในการใช้กล้ามเนื้อเล็กในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยอายุ 5 - 6 ปี ไว้ ดังนี้ คือ ผูกเชือกกรองเท้าได้ เขียนรูปร่างสามเหลี่ยมได้ เขียนอักษรได้ สามารถใช้มือและตาประสานกันดีขึ้น ขอบวาดภาพพระบายสีแต่ละทำไม่ได้ไม่เรียบร้อยเพราะความไม่หยุดนิ่งของเด็ก และสามารถจะมองเด็กอื่นเล่นโดยที่มือของตนยังทำงานต่อไปได้ สามารถใช้มือและตาพร้อมกันขณะเดินหรือขณะนั่ง ใช้คีมคีบสิ่งของขนาดใหญ่ได้ และสามารถพับกระดาษทบไปมาตามแบบได้

นภเนตร ธรรมบวร (2552, น. 43) กล่าวถึง ลำดับขั้นตอนของการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก และประสาทสัมพันธ์สำหรับเด็กอายุ 5-6 ปี ดังนี้ หยิบลูกกวาดเล็กๆ ใส่ขวดได้ ต่อแท่งไม้ทำเป็นขั้นบันไดได้ วาดรูป สามเหลี่ยมตามแบบได้ วาดรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนตามแบบได้ เล่นต่อแท่งไม้ ทำบันได 5 ขั้นได้

Erikson (1963 อ้างถึงใน สำนักงานมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาศึกษาและพัฒนาศึกษา 2552, น. 24) ได้กล่าวถึงพัฒนาการในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยว่า สมรรถนะหรือความสามารถของเด็กที่แสดงถึงความแข็งแรง ความคล่องแคล่ว ของการใช้กล้ามเนื้อเล็ก และการทำงานประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อตากับมือ สำหรับเด็กจะเป็นไปได้ดีเมื่อมีการจัดประสบการณ์และจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับเด็กอายุ 5-6 ปี จะมีพัฒนาการครอบคลุมพฤติกรรม ดังต่อไปนี้ การวาดรูปตามวงกลม สี่เหลี่ยม สามเหลี่ยม วาดรูปคนที่มีส่วนประกอบ 6-10 ส่วน การปักหมุดในช่องขนาดใหญ่ การร้อยลูกปัดขนาดปานกลาง การผูกหรือแก้เชือกเป็นปม 1-2 ชั้น การฉีกกระดาษตามแนวเส้นโค้ง การใช้กรรไกรตัดกระดาษ และการพับกระดาษเป็นรูปง่าย ๆ

Montessori (1962 อ้างถึงในคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2554, น. 180) กล่าวว่า พัฒนาการของกล้ามเนื้อเล็ก กับการทำงานของกล้ามเนื้อส่วนขาและแขนจะทำงานกันคนละส่วน เฉพาะส่วนขาที่จะทำงานสำหรับการเคลื่อนที่ และการทรงตัวอย่างสมดุล ส่วนแขนจะทำหน้าที่เป็น

เครื่องมือเพื่อการสื่อความคิด ความรู้สึกจากการใช้มือ และนิ้วมือ มือจึงมีส่วนสัมพันธ์กับจิตใจของแต่ละคน สะท้อนสิ่งที่คิด ปัญญาและการกระทำ การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กมีการพัฒนาแบบเป็นคู่ขนานกัน

วนิช พิรวรรณเมธาวิ (2555, น. 30) ได้สรุปพัฒนาการของเด็กปฐมวัยอายุ 5-6 ปี และลักษณะพฤติกรรมการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ไว้ดังนี้ คือ สามารถต่อแท่งไม้บล็อกได้สูงไม่ล้ม ต่อแท่งไม้บล็อกเป็นรูปบันไดได้ หยิบลูกกวาดใส่ขวด 10 เม็ดในเวลา 20 วินาที ต่อภาพตัดต่อ 10-15 ชิ้นได้ตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งได้ เขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้ พับและรีดสันกระดาษได้คล่องแคล่วหลายทบ

จากการศึกษาสรุปได้ว่า พัฒนาการในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย จะพัฒนาไปตามคุณลักษณะตามวัย สมรรถนะหรือความสามารถของเด็กที่แสดงถึงความแข็งแรง ความคล่องแคล่วของการใช้กล้ามเนื้อเล็ก และการทำงานประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อตากับมือ จะเป็นไปได้ดีเมื่อมีการจัดประสบการณ์ และจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม สำหรับเด็กอายุ 5-6 ปี จะมีพัฒนาการครอบคลุมพฤติกรรม ดังต่อไปนี้ คือ สามารถใช้กรรไกรตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งได้ ใช้มีดฉีกกระดาษตามแนวเส้นโค้งได้ เขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้อย่างมีมุมชัดเจน ผูกเชือกทรงเท้าได้ เขียนอักษรได้ ใช้มือและตาพร้อมกันขณะเดินหรือขณะนั่ง ใช้คีมคีบสิ่งของขนาดใหญ่ได้ พับกระดาษทบไป-มาตามแบบได้ ต่อแท่งไม้บล็อกได้สูงโดยไม่ล้ม วาดรูปคนที่มีส่วนประกอบ 6-10 ส่วน ร้อยลูกปัดขนาดปานกลาง ผูกหรือแก้เชือกกรมเป็นปม 1-2 ชั้น หยิบลูกกวาดใส่ขวด 10 เม็ด ในเวลา 20 วินาที และสามารถต่อภาพตัดต่อ 10-15 ชิ้นได้

2.3 การส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ได้มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงไว้ ดังนี้

จิตตินันท์ เดชะคุปต์ (2555, น. 35) กล่าวว่า การเตรียมความพร้อมให้กับเด็กด้วยความเข้าใจ จะช่วยให้การพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กเป็นไปอย่างราบรื่น การจัดเตรียมอุปกรณ์ เครื่องใช้ ของเล่น และกิจกรรมที่หลากหลายให้เด็กได้ฝึกจากง่ายไปหายาก ตามความต้องการและความสามารถของเด็กเป็นรายบุคคล ย่อมทำให้เด็กเกิดความสนใจและร่วมมือทำกิจกรรมด้วยความตั้งใจ

Hilldreth (อ้างถึงใน วนิช พิรวรรณเมธาวิ 2555, น. 31) กล่าวว่าวิธีส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กทำได้โดยการฝึกทักษะในการใช้มือวาดรูป ระบายสีด้วยนิ้วมือ ตัดกระดาษและเล่นของเล่น กิจกรรมเหล่านี้จะช่วยในการประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ ในขณะเดียวกันพัฒนาการด้านอื่นๆเกี่ยวกับการเขียนก็จะเจริญงอกงามไปด้วย

สุชาติ บุญโยภาส (2553, น. 49) กล่าวถึงวิธีการส่งเสริมทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กไว้ คือ การฝึกให้เด็กใช้นิ้วมือวาดภาพระบายสี ปั้น ตัดกระดาษ เขียนหนังสือ ทำกิจกรรมอื่นๆ ในเรื่องการช่วยเหลือตนเอง ด้วยตัวของเด็กเอง เช่น ตัดกระดาษ รูดซิปป ฯลฯ

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551, น. 50) ได้กล่าวถึง วิธีการส่งเสริมทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กไว้ ดังนี้

1. ให้เล่นโยน-รับ ลูกบอล ห่วงยางหรือลูกช่วง
2. ให้เล่นเกมและการละเล่นที่ใช้มีดนั่งเล่นอยู่กับที่ เช่น หมากเก็บ อีตัก หมากชุน
3. ให้ใช้มีดขีดเขียนเล่นบนพื้นดิน ใช้นิ้วมีดขีดเขียนเล่นบนทราย ก่อเจดีย์ทรายและขีดเขียนเล่นบนกระดานดำ

4. ให้เล่นกับงานศิลปะ ให้วาดภาพระบายสีด้วยสีเทียนหรือสีไม้ ให้ประดิษฐ์สิ่งของจากเศษวัสดุ เล่นปั้นแป้งที่ผสมสีอาหาร ดินน้ำมัน ดินเหนียว ปั้นทรายผสมน้ำ

5. ให้เล่นของเล่นที่ใช้มือ นิ้วมือ เช่น เล่นหมุนโทรศัพท์ การเปลี่ยนเสื้อผ้าตุ๊กตา การเล่นร้อยลูกปัด การเล่นเกมตัดต่อ การเล่นเกมกรองน้ำ

6. ให้เล่นเครื่องดนตรีสำหรับเด็ก เช่น เขย่าลูกแซก ตีกลอง ตีฉาบ ตีดกกีตาร์ ฯลฯ

เล็ค อานันทนะ (2549, น. 79) กล่าวถึง วิธีการส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กไว้ 2 แบบ คือ การฝึกด้วยมือเปล่า และการฝึกด้วยกิจกรรมศิลปะ

1. การฝึกด้วยมือเปล่า มีขั้นตอน เช่น ให้เด็กยกมือขึ้นทั้ง 2 ข้างขึ้นเสร็จแล้วสั่งให้เด็ก “แบมือ” และ “กำมือ” สลับซ้ำกันหลายๆ ครั้ง แบมือทั้ง 2 ข้างแล้วให้กำมือทีละข้างสลับกันอย่างช้าๆ แบมือทั้ง 2 ข้างแล้วให้กระดิกนิ้วทีละนิ้ว เริ่มต้นจากหัวแม่มือ นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนางและนิ้วก้อยเรียงตามลำดับโดยเริ่มจากมือขวาก่อนแล้วจึงไปฝึกมือซ้ายขณะที่ฝึกการบังคับนิ้วมืออยู่นี้ควรให้เด็กใช้สายตา มองดูที่นิ้วมือตามไปด้วยทุกครั้ง

2. การฝึกด้วยกิจกรรมศิลปะโดยจัดเตรียมสนามทรายให้เด็กเล่นตามใจชอบ เพื่อฝึกการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กทั้งซ้ายและขวาให้คล่องแคล่ว จัดเตรียมดินเหนียว หรือดินน้ำมันให้เด็กได้ฝึกพัฒนา กล้ามเนื้อมือ นิ้วมือให้มีความคล่องแคล่ว และแข็งแรงมั่นคงยิ่งขึ้นด้วยการแนะนำใช้มือทั้งสองข้างบีบ ขยำ นวด คลึง หุบ กด ชิด ขูด ดึง ต่ ตัด ปะ ฯลฯ ดินเหนียวหรือดินน้ำมันให้เป็นรูปทรงอิสระโดยไม่ต้องกังวลว่ารูปทรงที่ปรากฏออกมาจะดูเหมือนของจริงหรือไม่

พัฒนา ชัชพงศ์ (2550, น. 48) ได้กล่าวถึงกิจกรรมที่จะส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กว่า กิจกรรมที่จัดควรมีความหลากหลาย เริ่มจากง่ายไปหายาก เป็นกิจกรรมที่เกิดจากความต้องการและความสนใจของเด็ก กิจกรรมที่สำคัญได้แก่ การหยิบจับสิ่งของ การเล่นเกมต่างๆ กิจกรรมศิลปะ การเล่นเกมบล็อก ต่อภาพ และการร้อยลูกปัด

คำวัง สมสุวรรณ (2551, น. 32) ได้กล่าวถึง วิธีการส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก สามารถทำได้โดยให้เด็กมีโอกาสหยิบจับของเล่น เช่น เล่นต่อไม้บล็อก ใช้มือทำงานจับ ถืออยู่เสมอ เช่นการปั้นดินน้ำมัน พับกระดาษ การเล่นเกมกระดาน ระบายสีด้วยมือ การวาดรูป หรือให้เด็กได้ทำงานช่วยผู้ใหญ่ที่เหมาะสมกับกำลังความสามารถและความสนใจของเด็ก

จากการศึกษาสรุปได้ว่า การส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยนั้น สามารถทำได้หลายวิธี เช่น การฝึกทักษะในการใช้มือวาดรูป ระบายสีด้วยนิ้วมือ ตัดปะกระดาษ เล่นของเล่น เขียนหนังสือ การช่วยเหลือตนเอง เช่น ตัดกระดาษ รูดซิปป การเล่นเกมโยน-รับ ลูกบอล ห่วงยาง หรือลูกช่วง เล่นเกม และการละเล่นที่ใช้มือ นั่งเล่นอยู่กับที่ เช่น หมากเก็บ อีตัก หมากชุน การใช้มือขีดเขียนเล่น บนพื้นดิน ก่อเจดีย์ทราย การเล่นเกมดนตรีสำหรับเด็ก เช่น เขย่าลูกแซก ตีกลอง ตีฉาบ ตีดกกีตาร์ ฯลฯ โดยกิจกรรมที่จัดควรมีความหลากหลาย เริ่มจากง่ายไปหายาก เป็นกิจกรรมที่เกิดจากความต้องการและความสนใจของเด็ก หรือให้เด็กได้ทำงานช่วยผู้ใหญ่ที่เหมาะสมกับกำลังความสามารถ และความสนใจของเด็กเอง ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะช่วยในการประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ ในขณะเดียวกันพัฒนาการด้านอื่นๆ เกี่ยวกับการเขียนก็จะเจริญงอกงามไปด้วย

2.4 การวัดและประเมินผลความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

วิธีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็ก ทำได้หลายวิธี การกำหนดเป้าหมาย การวางแผนการวัด การเลือกวิธีการวัดและประเมินผลจะช่วยให้การประเมินผลความสามารถของเด็กแต่ละคนว่ามีพัฒนาการหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์มากน้อยเพียงใด มีนักการศึกษาได้กล่าวถึง วิธีการวัดและประเมินผลความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยไว้ ดังนี้

ดวงเดือน ศาสตราจารย์ (2552, น. 261) กล่าวว่า วิธีการวัดและประเมินพัฒนาการ และความพร้อมทางด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่ใช้การสังเกตควบคู่กับการบันทึกพฤติกรรม นอกจากนี้ อาจใช้การสัมภาษณ์ และการจัดกิจกรรมให้เด็กได้ลงมือกระทำประกอบการสังเกต

นงนเรศ ธรรมบวร (2549, น. 48) กล่าวว่า การประเมินความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย มีอยู่หลายวิธี จึงควรเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของเรื่องที่จะประเมิน เช่น ใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์ การเขียนบันทึก การใช้แฟ้มสะสมงาน การใช้แบบประเมินและ การใช้การทดสอบ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. การสังเกตพฤติกรรมเด็ก (Observation) การสังเกตเป็นวิธีที่ใช้มากที่สุด มี 2 ประเภท คือ การสังเกตจากห้องปฏิบัติการเป็นการสร้างสถานการณ์ขึ้นมาเร้าหรือกระตุ้นให้เด็กแสดงพฤติกรรม วิธีนี้เหมาะที่จะใช้ในการทำวิจัยเนื่องจากสามารถควบคุมตัวแปรต่างๆ ที่ไม่ต้องการให้เกิดขึ้นได้ หลักในการสังเกตมีดังนี้ กำหนดจุดหมายและการวางแผน เตรียมตัว และเตรียมเครื่องมือหรือแบบสังเกต ผู้สังเกตต้องจดบันทึกพฤติกรรมและควรหลีกเลี่ยงการตีความหรือแปลพฤติกรรมนั้นๆ และนำผลที่ได้จากการสังเกตมาตรวจสอบความเห็นพ้องของการบันทึกซึ่งผลของการสังเกตควรสอดคล้องกันและไม่ต่างกันเกินไป

2. การใช้แบบทดสอบเพื่อประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย ผู้ประเมินควรทำอย่างระมัดระวัง และรอบคอบ และควรตระหนักถึงจุดมุ่งหมายว่ามีขึ้นเพื่ออะไร แบบทดสอบในระดับปฐมวัยแบ่งได้ 2 ประเภท คือ แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นโดยยึดเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของการสอนในชั้นต้นเป็นหลักในการสร้างแบบทดสอบ แบบทดสอบมาตรฐานเป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นโดยผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาการและด้านการทดสอบ เช่น แบบทดสอบเชาว์ปัญญา แบบทดสอบวัดความสามารถทางสมอง เป็นต้น

อรุณี หรดาล (2553, น. 71-72) กล่าวว่า การประเมินความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยนั้น ครูควรวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เนื่องจากเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว วิธีการวัดและประเมินทักษะและความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย อาจทำได้ 4 วิธี ดังนี้

1. การสังเกตและจดบันทึก อาจสังเกตความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กในขณะที่เด็กทำกิจกรรมต่างๆ เช่น ต่อไม้บล็อก ต่อรูปให้สมบูรณ์ ต่อภาพตัดต่อ ร้อยลูกปัด วาดรูปและระบายสี ปั้น ตัดกระดาษ เททรายใส่ขวด ฯลฯ แล้วจดบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสังเกตลงในแบบบันทึกข้อมูล

2. การใช้แบบทดสอบ แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก และประสาทสัมผัส ส่วนมากจะเป็นแบบทดสอบที่ให้เด็กลากเส้นชนิดต่างๆ หรือการวาดรูปตามแบบ ซึ่งอาจเป็นแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเองหรือเป็นแบบทดสอบมาตรฐานที่คนอื่นทำไว้ก็ได้

3. การตรวจผลงานเด็ก โดยดูจากผลงานเด็ก ซึ่งผลงานอาจจะเก็บเป็นแฟ้มผลงานก็ได้ ซึ่งส่วนมากจะเป็นผลงานด้านศิลปะ เช่น การลากเส้นชนิดต่างๆ การวาดภาพระบายสี การวาดภาพตามแบบ

การร้อยลูกปัด การใช้กรรไกรตัดตามแนวเส้นที่กำหนด และการช่วยเหลือตนเองของเด็ก เช่น การติดกระดุม การถอดรองเท้า เป็นต้น

4. การสัมภาษณ์ผู้ปกครอง อาจพูดคุยสนทนาเกี่ยวกับการช่วยเหลือตนเองของเด็กขณะอยู่ที่บ้านว่าสามารถทำอะไรได้มากน้อยเพียงใด เช่น การแต่งตัว การติดกระดุม การใส่และการถอดรองเท้า การใช้ช้อนส้อมในการรับประทานอาหาร เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปว่า การประเมินความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กมีหลากหลายวิธี เช่น การสังเกตพฤติกรรมของเด็ก การสัมภาษณ์ การเขียนบันทึกเกี่ยวกับตัวเด็ก การทำแฟ้มผลงาน การใช้แบบทดสอบ ฯลฯ สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษามีความต้องการทราบถึงพัฒนาการความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กที่เป็นผลมาจากการใช้คู่มือและแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา มาจัดกิจกรรมให้กับเด็ก และการใช้แบบทดสอบในการวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ดังนี้

คำวัง สมสุวรรณ (2551, น. 38-39) ได้ศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ด้านความคล่องแคล่ว และด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา โดยใช้ชุดกิจกรรมการปั้น ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวัดกลางกลุ่ม จังหวัดชลบุรี จำนวน 18 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก อยู่ในระดับดีขึ้นไป มีคะแนนเฉลี่ยหลังการใช้ชุดกิจกรรมการปั้นสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุชาติ บุญโยภาส (2553, น. 41-42) ได้ศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย และการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา โดยใช้ชุดกิจกรรมศิลปะจากวัสดุธรรมชาติ ของนักเรียน ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวัดบางช้างใต้ จังหวัดนครปฐม จำนวน 31 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กทั้งในภาพรวมและรายองค์ประกอบทุกด้านอยู่ในระดับสูงขึ้นไปตามลำดับ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังการใช้ชุดกิจกรรมศิลปะจากวัสดุธรรมชาติ สูงกว่าก่อนจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประกายดาว ใจคำปัน (2554, น. 37-38) ได้ศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย โดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุ 5-6 ปี จำนวน 23 คน โรงเรียนบ้านหนองไคร้ จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กทั้งในภาพรวมและรายด้าน คือ การใช้กรรไกรตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้ง การร้อยลูกปัด การเขียนรูปสามเหลี่ยม การติดกระดุมเสื้อ การผูกเชือกกรองเท้าอยู่ในระดับคุณภาพที่สูงขึ้นไปตามลำดับ ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 1-10 และนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังการใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมในทุกด้าน

วนิช พิรพรรณเมธาวิ (2555, น. 45-46) ได้ศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย โดยใช้ ชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียน เจ้าแม่หลวงอุปถัมภ์ 1 จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 27 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ด้านความคล่องแคล่ว ด้านการประสานสัมพันธ์และความอ่อนตัวของกล้ามเนื้อ นิ้วมือ ทั้งในภาพรวมและรายด้าน นักเรียนมีผลการพัฒนาในภาพรวมระหว่างจัดกิจกรรมเป็นเวลา 10 สัปดาห์อยู่ในระดับคุณภาพเฉลี่ย 2.31 และหลังจัดกิจกรรมด้วยชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ นักเรียนมีทักษะการใช้

กล้ามเนื้อเล็กดีขึ้นในทุกด้านและในภาพรวมพบว่า หลังจัดกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ย สูงกว่าก่อนจัดกิจกรรม ในทุกด้าน โดยก่อนจัดกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยรวม 1.49 และหลังจัดกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยรวม 3.45 มีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น 1.96 มีความก้าวหน้า ร้อยละ 49.00

อภิญา พิลาวรรณ (2555, น. 50-51) ศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์การปั้นดินน้ำมัน แบบผู้ปกครองมีส่วนร่วม นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 30 คน ผลการศึกษาปรากฏว่า หลังจัดกิจกรรมเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์การปั้นดินน้ำมัน แบบผู้ปกครองมีส่วนร่วมมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กระหว่างจัดกิจกรรม 40 สัปดาห์กับหลังจัดกิจกรรม มีประสิทธิภาพเท่ากับ 90.80/91.11 แสดงว่า กิจกรรมสร้างสรรค์ การปั้นดินน้ำมัน แบบผู้ปกครองมีส่วนร่วม ช่วยทำให้นักเรียนมีกล้ามเนื้อเล็กสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อรุณวันท์ ทะพิงค์แก (2545, 81-82) ได้ศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย โดยใช้ชุดของเล่นจากวัสดุธรรมชาติเพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 อายุ 4-5 ปี จำนวน 40 คน โรงเรียนอนุบาลลำพูน จังหวัดลำพูน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กทั้งในภาพรวมและรายด้านสูงขึ้นตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิไลวรรณ กำมันตะคุณ (2556, น. 49-50) ได้ศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมการสานจากวัสดุจากธรรมชาติ ของเด็กปฐมวัย ระหว่างจัดกิจกรรมและหลังการจัดกิจกรรม ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุ 5-6 ปี โรงเรียนบ้านท่าสี่ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 7 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสานจากวัสดุจากธรรมชาติ มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กดีขึ้น 2) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสานจากวัสดุจากธรรมชาติมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กหลังจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรม 3) เด็กปฐมวัยมีความสนใจในการทำกิจกรรมการสานจากวัสดุ จากธรรมชาติในระดับมาก

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยให้บรรลุเป้าหมายนั้น นักการศึกษาได้ใช้วิธีการศึกษาหลายวิธี เช่น การใช้ชุดกิจกรรมการปั้น ชุดกิจกรรมศิลปะจากวัสดุธรรมชาติ ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ ชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ การใช้กิจกรรมสร้างสรรค์การปั้นดินน้ำมันแบบผู้ปกครองมีส่วนร่วม การใช้กิจกรรมการสานจากวัสดุจากธรรมชาติ ซึ่งผลการวิจัยสามารถพัฒนาเด็กปฐมวัยได้ตามจุดประสงค์ จากการศึกษาทำให้ผู้ศึกษา มีความรู้ มีประสบการณ์ และได้แนวทางในการที่จะศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสันป่าตอง (สุวรรณราษฎร์วิทยาคาร) โดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนาเป็นสื่อและนวัตกรรมในการศึกษาครั้งนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนาที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย โรงเรียนสันป่าตอง (สุวรรณราชภูริวิทยาการ) จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือเด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุ 5-6 ปี ที่ศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสันป่าตอง (สุวรรณราชภูริวิทยาการ) จังหวัดเชียงใหม่

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสันป่าตอง (สุวรรณราชภูริวิทยาการ) จังหวัดเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 28 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ คู่มือและแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา มีองค์ประกอบแยกเป็นหัวข้อ ดังนี้ คำชี้แจง หลักการ วัตถุประสงค์ บทบาทครู บทบาทเด็ก ของเล่นพื้นบ้านล้านนา ขั้นตอนการจัดกิจกรรม วิธีการประเมินผล และแผนการจัดกิจกรรม

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย มีคำชี้แจงรายละเอียด ดังนี้ จำนวนข้อทดสอบ เกณฑ์การให้คะแนน วิธีการทดสอบ เวลาที่ใช้ในการทดสอบ

2.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

2.3.1 คู่มือและแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1) ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

2) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเล่นและของเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย

3) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับของเล่นพื้นบ้านล้านนา และออกเยี่ยมชม ศึกษา สํารวจ พิพิธภัณฑสถานได้หรือโรงเรียนรัฐ ซึ่งตั้งอยู่ที่บ้านป่าแดด ต.ป่าแดด อ.แม่สรวย จ.เชียงราย ซึ่งพบว่ามีของเล่นทั้งหมดที่ผู้วิจัยได้ศึกษาสํารวจในครั้งนี้ จำนวน 74 ชนิด

4) ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ของเล่นพื้นบ้านล้านนา จำนวน 74 ชนิด แล้วปรากฏว่ามีของเล่นพื้นบ้านล้านนาเพียง 13 ชนิด ได้แก่ 1.สัตว์กะลา 2.สัตว์กระโดด 3.ไกจิก 4.จักจั่นไ่ว้ 5.จานบิน 6.ควายชนกัน 7.ลูกข่างสตางค์ 8.กำหมุนบิน 9.คนตำข้าว 10.คนเลื่อยไม้ 11.คนตัดฟืน 12.ลูกข่างสะบ้า 13.ปีเสียนกที่สามารถส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี คือ เป็นของเล่นที่มีความเหมาะสมกับวัย ปลอดภัย ไม่เป็นอันตราย มีวิธีการเล่นที่ใช้มือ นิ้วมือ ข้อมือ และการประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ

5) นำของเล่นจำนวน 13 ชนิด มาวิเคราะห์เพื่อหาจุดเน้นในการพัฒนากล้ามเนื้อเล็กจากการเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนา ผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ตารางแสดงจุดเน้นในการพัฒนากล้ามเนื้อเล็กจากการเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนา

ชื่อของเล่น	กล้ามเนื้อเล็ก											
	มือ			นิ้วมือ			ข้อมือ			การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา		
	ระดับคะแนน											
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1
1.สัตว์กะลา	/			/			/			/		
2.สัตว์กระโดด	/			/			/			/		
3.ไกจิก	/			/			/			/		
4.จักจั่นไ่ว้	/			/			/			/		
5.จานบิน	/			/			/			/		
6.ควายชนกัน	/			/			/			/		
7.ลูกข่างสตางค์	/			/			/			/		
8.กำหมุนบิน	/			/			/			/		
9.คนตำข้าว	/			/			/			/		
10.คนเลื่อยไม้	/			/			/			/		
11.คนตัดฟืน	/			/			/			/		
12.ลูกข่างสะบ้า	/			/			/			/		/
13.ปีเสียนก	/			/			/			/		

6) จัดกลุ่มของเล่นโดยมีหลักการจัดกลุ่มตามจุดเน้นในการพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก ซึ่งสามารถจัดได้จำนวน 5 กลุ่ม โดยใช้เกณฑ์การแบ่งกลุ่ม คือ แบ่งตามวิธีการเล่นที่คล้ายคลึงกัน แบ่งตามลักษณะการตั้งชื่ออยู่ในประเภทเดียวกัน เช่น สัตว์ สิ่งของ วิถีชีวิต เป็นต้น

กลุ่มที่ 1 สัตว์หรรษา ประกอบด้วย สัตว์กะลา สัตว์กระโดด ไก่จิก

กลุ่มที่ 2 ของเล่นหนูน้อย ประกอบด้วย จักจั่นไว้ จานบิน

กลุ่มที่ 3 สองมือผจญภัย ประกอบด้วย ควายชนกัน ลูกข่างสตางค์ กำหมุนบิน

กลุ่มที่ 4 สามซ่าพาเพลิน ประกอบด้วย คนตำข้าว คนเลื่อยไม้ คนตัดฟัน

กลุ่มที่ 5 ปากไวมือไว ประกอบด้วย ลูกข่างสะบ้า ปี่เสียงนก

ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 ตารางแสดงการจัดกลุ่มของเล่นตามจุดเน้นในการพัฒนากล้ามเนื้อเล็กจากการเล่นของเล่น
พื้นบ้านล้านนา

ชื่อชุดของเล่น	ชื่อของเล่นในแต่ละชุด	จุดเน้นในการพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก
1. สัตว์หรรษา	1. สัตว์กะลา	กล้ามเนื้อมือในการใช้ข้อมือ อุ้งมือ นิ้วมือบังคับ สัตว์กะลาไปตามรูปทรงที่กำหนดไว้ ใช้ข้อมือ อุ้งมือ นิ้วมือในการดึงเชือกบนกะลาแล้วปล่อย การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาในการมองในขณะบังคับทิศทางการเดินของสัตว์กะลา
	2. สัตว์กระโดด	กล้ามเนื้อมือในการจับที่กระบอก ใช้นิ้วมือข้อมือ อีกข้างดึงคันชักเข้าออกตามจังหวะ การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาในการมองท่าทางสัตว์เหมือนกำลังวิ่ง/กระโดด
	3. ไก่จิก	กล้ามเนื้อมือในการจับตามไม้ ใช้ข้อมือในการแกว่งลูกตุ้ม การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาในการมองลูกตุ้มและการจิกของไก่
2. ของเล่นหนูน้อย	4. จักจั่นไว้	กล้ามเนื้อมือนิ้วมือในการจับก้านไม้ ข้อมือในการแกว่งก้อนดินเป็นจังหวะ การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาในการมองก้อนดินที่แกว่ง
	5. จานบิน	กล้ามเนื้อมือ นิ้วมือในการจับก้านไม้ การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาในการมองทิศทางการทะยานขึ้นฟ้า การลอยข้ามเชือกของจานบิน
3. สองมือผจญภัย	6. ควายชนกัน	กล้ามเนื้อมือในการจับกระบอกไม้ไผ่ นิ้วมือ และข้อมือในการดึงเชือกตามตัวเลข การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาในการมองการชนกันในขณะที่ดึงเชือก

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ชื่อชุดของเล่น	ชื่อของเล่นในแต่ละชุด	จุดเน้นในการพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก
	7. ลูกข้างสตาจค์	กล้ามเนื้อมือ อุ้งมือ นิ้วมือ ข้อมือในการปั้นแกนไม้ให้อยู่ในกรอบ การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาในการมองลูกข้างกับการปั้นแกนไม้ให้อยู่ในกรอบ
4. สองมือผจญภัย	8. กำหมุนบิน	กล้ามเนื้อมือในการจับกระบอกไม้ไผ่ ใชุ้้งมือ นิ้วข้อในการดึงเชือก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาในการมองทิศทางการทะยานขึ้นฟ้า ข้ามเชือก
5. สามซ่าพาเพลิน	9. คนดำข้าว	กล้ามเนื้อมือ นิ้วมือ และข้อมือในการจับคั่นโยกเป็นจังหวะ การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาในการมองคนดำข้าวกับจังหวะที่จับคั่นโยก
	10. คนเลื่อยไม้	กล้ามเนื้อมือ นิ้วมือ และข้อมือในการจับคั่นโยกเป็นจังหวะ การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาในการมองคนเลื่อยไม้กับจังหวะที่จับคั่นโยก
	11. คนตัดฟืน	กล้ามเนื้อมือ นิ้วมือ และข้อมือในการจับคั่นโยกเป็นจังหวะ การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาในการมองคนตัดฟืนกับจังหวะที่จับคั่นโยก
6. ปากไวมือไว	12. ลูกข้างสะบ้า	กล้ามเนื้อมือในการจับแกนไม้ อุ้งมือ นิ้วมือ และข้อมือในการปั้นแกนไม้ ในน้ำ บนบก และในกรอบที่กำหนด การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาในการมองการหมุนในน้ำ บนบก และในกรอบที่กำหนด
	13. ปี่เสียงนก	กล้ามเนื้อมือในการจับด้ามปี่ นิ้วมือจับก้านไม้ ข้อมือในการดึงไม้ก้านชักเข้าออกไปมาเป็นจังหวะตามตัวเลข

7) ออกแบบวิธีการเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนาแต่ละชนิด โดยเน้นให้เด็กได้ใช้กล้ามเนื้อมือ นิ้วมือ ข้อมือ และการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ในขณะที่เล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนา

8) วิเคราะห์หลักการและแนวทางการส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย และหลักการขั้นตอนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา แล้วกำหนดหลักการและขั้นตอนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนาที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ดังแสดงในตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 ตารางแสดงหลักการและแนวทางการส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย และหลักการ แนวทาง ขั้นตอนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนาที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

หลักการ และแนวทางการส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย	หลักการและขั้นตอนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา	หลักการและขั้นตอนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนาที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย
<p>หลักการ</p> <p>การส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยควรคำนึงถึงหลักการที่สำคัญ ดังต่อไปนี้คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เนื่องจากเด็กวัยนี้ชอบการเคลื่อนไหว ไม่ชอบอยู่นิ่งเฉย กิจกรรมที่ต้องทำจึงเป็นกิจกรรมที่ต้องเคลื่อนไหว และสามารถควบคุมกล้ามเนื้อได้ดี ในการจัดกิจกรรมให้เด็กนั้นควรคำนึงถึงพัฒนาการของเด็กแต่ละวัยด้วย 2. กล้ามเนื้อของเด็กวัยนี้เจริญอย่างรวดเร็วและกล้ามเนื้อใหญ่จะเจริญมากกว่ากล้ามเนื้อย่อยการประสานงานระหว่างกล้ามเนื้อมือและตายังไม่ดีนัก เด็กจึงไม่สามารถควบคุมมือและนิ้วให้เขียนหนังสือได้ เด็กวัยนี้จึงมักงุ่มง่ามและใช้เวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่ต้องใช้นิ้วมือ เช่น การติด ถอด กระดุม เป็นเวลานาน ควรให้เวลาในการทำกิจกรรมกับเด็กพอสมควร 3. ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย เพราะเด็กแต่ละคนมีระดับความสามารถและวุฒิภาวะที่ต่างกัน 	<p>หลักการ</p> <p>การจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนาของเด็กนั้น ควรคำนึงถึงหลักการที่สำคัญ ดังต่อไปนี้ คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การเล่น ของเด็ก เป็นไปตามลำดับขั้น บุคคลที่อยู่ใกล้ชิดได้แก่ บิดา มารดา และครู ควรจัดของเล่นและการเล่นที่เหมาะสมสำหรับเด็ก และควรปล่อยให้เด็กมีอิสระเต็มที่ในขณะที่เล่น 2. ควรให้เวลาและโอกาสในการเล่นแก่เด็กมากๆ และควรจัดเวลาให้เด็กเล่นโดยเสรี 3. การจัดกิจกรรมการเล่นต้องคำนึงถึงระดับวุฒิภาวะของเด็ก และจัดให้สอดคล้องกับความสามารถของเด็กในการจัดกิจกรรมควรคำนึงถึงช่วงความสนใจ พัฒนาการและหลักจิตวิทยาของเด็ก 4. ในการจัดกิจกรรมควรคำนึงถึงช่วงความสนใจ พัฒนาการและหลักจิตวิทยาของเด็ก 	<p>หลักการ</p> <p>การจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา จะช่วยในการส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยได้ด้วยการจัดประสบการณ์ และการจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กได้มีโอกาสได้ฝึกทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ด้านความคล่องแคล่ว ด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ และด้านการบังคับกล้ามเนื้อมือ โดยคำนึงถึงหลักการที่สำคัญ ดังต่อไปนี้ คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. คำนึงถึงพัฒนาการของเด็กแต่ละวัย 2. ให้เวลาและโอกาสในการทำกิจกรรมกับเด็กพอสมควร 3. เด็กมีอิสระเต็มที่ขณะเล่นของเล่น 4. คำนึงถึงวุฒิภาวะและความแตกต่างระหว่างบุคคล

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

หลักการ และแนวทางการส่งเสริม ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อ เล็กของเด็กปฐมวัย	หลักการและขั้นตอนการจัด กิจกรรม โดยใช้ของเล่นที่บ้านล้านนา	หลักการและขั้นตอนการจัด กิจกรรมโดยใช้ของเล่น ที่บ้านล้านนาที่มีต่อ ความสามารถในการใช้ กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย
<p>แนวทาง</p> <p>แนวทางส่งเสริมความสามารถ ในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย มีแนวทางส่งเสริมโดยการฝึกทักษะ ในการทำกิจกรรม ดังต่อไปนี้ คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เล่นของเล่น 2. เล่นเกมและการละเล่น ที่ใช้มีอนั่งเล่นอยู่กับที่ เช่น หมากเก็บ อีดัก หมากซุน 3. ให้ประดิษฐ์สิ่งของจาก เศษวัสดุ 4. ให้เล่นของเล่นที่ใช้มี นิ้วมือ เช่น เล่นหมอนoirศัพท์ การเปลี่ยน เสื้อผ้าตุ๊กตา การเล่นเกมลูกปัด การ เล่นภาพตัดต่อ การเล่นเกมกรองน้ำ 5. ให้ เล่นเครื่องดนตรี สำหรับเด็ก เช่น เขย่าลูกแซก ตี กลอง ตีฉาบ ตีตีกีตาร์ ฯลฯ 6. การเล่นเกมต่าง ๆ กิจกรรมศิลปะ การเล่นเกมต่อ ภาพ และการร้อยลูกปัด 7. ให้เด็กมีโอกาสหยิบจับ ของเล่น เช่น เล่นต่อไม้บล็อก ใช้มี ทำงานจับถืออยู่เสมอ เช่นการปั้น ดินน้ำมัน พับกระดาษ การเล่นเกม ค้อน ระบายสีด้วยมี การวาดรูป หรือให้เด็กได้ทำงานช่วยผู้ใหญ่ที่ เหมาะสมกับกำลังความสามารถและ ความสนใจของเด็ก 	<ol style="list-style-type: none"> 5. การจัดหาของเล่น ที่บ้านล้านนาให้เด็กเล่นควร คำนึงถึงความเหมาะสมกับวัย และความสามารถของเด็ก 6. การจัดหาของเล่น ที่บ้านล้านนาให้เด็กเล่นควร คำนึงถึงการให้ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน <p>ขั้นตอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ขั้นแนะนำและสาธิต เป็นขั้นตอนของการปู พื้นฐาน ประสบการณ์เกี่ยวกับ ของเล่นที่บ้านล้านนา การ แนะนำ ชื่อ ชนิด และวิธีการเล่น ที่หลากหลาย 2. ขั้นลงมือปฏิบัติ กิจกรรมกลุ่มใหญ่ เป็นการทำกิจกรรม ร่วมกันทั้งชั้นในการส่งเสริม ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อ มัดเล็ก ได้แก่ การบริหาร กล้ามเนื้อมือ นิ้วมือ การฟัง คำแนะนำและสาธิตกิจกรรมการ เล่น การสรุปผลการเล่นและ ประโยชน์ที่ได้รับในแต่ละ กิจกรรม 	<ol style="list-style-type: none"> 5. ของเล่นที่บ้าน ล้านนาที่นำมาให้เด็กเล่นควร คำนึงถึงความเหมาะสมกับวัย และความสามารถของเด็ก 6. ของเล่นที่บ้าน ล้านนาที่นำมาให้เด็กเล่นควรให้ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน <p>ขั้นตอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ขั้นแนะนำและสาธิต เป็นขั้นตอนของการ ปูพื้นฐาน ประสบการณ์เกี่ยวกับ ของเล่นที่บ้านล้านนา การ แนะนำ ชื่อ ชนิด และวิธีการ เล่นที่หลากหลาย 1. ขั้นลงมือปฏิบัติ กิจกรรมกลุ่มใหญ่ โดยการทำกิจกรรม ร่วมกันทั้งชั้นในการส่งเสริม ความสามารถในการใช้ กล้ามเนื้อมัดเล็ก ได้แก่ การ บริหารกล้ามเนื้อมือ นิ้วมือ การ ทำท่าทางประกอบเพลงหรือคำ คล้องจองเกี่ยวกับของเล่น ที่บ้านล้านนา

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

หลักการ และแนวทางการส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย	หลักการและขั้นตอนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา	หลักการและขั้นตอนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนาที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย
	<p>3. ขั้นลงมือปฏิบัติ กิจกรรมกลุ่มเล็ก เป็นขั้นตอนของการเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนา โดยแบ่งกลุ่มเด็กให้เข้าเล่นของเล่นตามมุมที่จัดเตรียมไว้ มีกิจกรรมการเล่นแข่งขันกันเป็นกลุ่มเพื่อความสนุกสนาน</p> <p>4. ขั้นลงมือปฏิบัติ กิจกรรมเดี่ยวหรือรายบุคคล เป็นขั้นตอนของการเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนาอย่างอิสระในช่วงเวลาว่าง โดยจัดมุมเล่นไว้ให้เด็กหยิบเล่นได้เองตามความสนใจ</p>	<p>การสนทนาโดยใช้คำถาม เช่น คำคล้องจองนี้กล่าวถึงเรื่องอะไร เอ๋ย เด็ก ๆ รู้จักของเล่นพื้นบ้านอะไรบ้างเอ๋ย</p> <p>การฟังคำแนะนำ คำอธิบาย และการสาธิตกิจกรรมการเล่น เพื่อให้เด็กเข้าใจ โดยการนำของเล่นมาให้เด็กรู้จักชื่อ ลักษณะ ส่วนประกอบ และได้ลองฝึกเล่นของเล่น โดยมีการสร้างข้อตกลงในการเล่นร่วมกัน มีการสรุปผลการเล่น และสรุปประโยชน์ที่ได้รับในการเล่นของแต่ละกิจกรรม</p> <p>5. ขั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มเล็ก เป็นขั้นตอนของการเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนา โดยแบ่งกลุ่มเด็กให้เข้าเล่นของเล่นตามมุมที่จัดเตรียมไว้ มีกิจกรรมการเล่นแข่งขันกันเป็นกลุ่มเพื่อความสนุกสนานโดยมีการสร้างข้อตกลงในการเล่นร่วมกัน</p> <p>6. ขั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมเดี่ยวหรือรายบุคคล เป็นขั้นตอนของการเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนาอย่างอิสระในช่วงเวลาว่าง โดยจัดมุมเล่นไว้ให้เด็กหยิบเล่นได้เองตามความสนใจ</p>

9) ศึกษาวิธีสร้างคู่มือและแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จาก (อรุณวัฒน์ ทะพิงค์แก, 2545, น. 67-69) แล้วนำมาปรับใช้

10) ลงมือสร้างคู่มือและแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา

11) นำคู่มือและแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนาเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

12) นำคู่มือและแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนาเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความเหมาะสม โดยใช้แบบประเมินชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ให้ค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย 4.57 มีระดับคุณภาพเหมาะสมมากที่สุด และได้ให้ข้อเสนอแนะดังนี้

“คู่มือและแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา ส่วนที่เป็นแผนการจัดประสบการณ์ ช่วงใด หรือขั้นตอนใด ที่ส่งเสริมกล้ามเนื้อเล็ก ควรทำตัวหนังสือหนาหรือตัวหนังสือเอียง เพื่อความชัดเจนยิ่งขึ้น”

13) ปรับปรุงคู่มือและแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนาตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

14) นำคู่มือและแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนาไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2.3.2 แบบวัดความสามารถด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1) ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

2) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเล่นและของเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย

3) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

4) ศึกษาวิธีสร้างแบบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จาก (จิตตินันท์ เดชะคุปต์, 2555, น. 31), (สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์, อารมณีย์ สุวรรณपाल, และประภาพรพรณ เอี่ยมสุภาชาติ, 2552, น. 47-52) และ(อรุณวัฒน์ ทะพิงค์แก, 2545, น. 99-107) แล้วนำมาปรับใช้

5) ลงมือสร้างแบบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย จำนวนทั้งหมด 10 ข้อ แยกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความแข็งแรงของกล้ามเนื้อมือ และนิ้วมือ จำนวน 3 ข้อ ดังนี้

ข้อ 3 หยิบก้อนกรวดใส่ขวด 10 ก้อน ภายในเวลา 20 วินาที

ข้อ 8 ตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งได้

ข้อ 10 พับและรีดสันกระดาษเป็นรูปสามเหลี่ยมได้คล่องแคล่ว 4 ทบ

ด้านความคล่องแคล่วของกล้ามเนื้อ ข้อมือ และนิ้วมือ จำนวน 3 ข้อดังนี้

ข้อ 1 ต่อแท่งไม้บล็อกได้สูง 10 ก้อน ภายในเวลา 20 วินาทีโดยไม่ล้ม

ข้อ 2 ต่อแท่งไม้บล็อกตามแบบได้ ภายในเวลา 20 วินาที

ข้อ 9 ลากเส้นให้อยู่ในกรอบได้

ด้านการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อมือกับตา จำนวน 4 ข้อดังนี้

ข้อ 4 วาดรูป ตามแบบได้

ข้อ 5 วาดรูป ตามแบบได้

ข้อ 6 วาดรูป ตามแบบได้

ข้อ 7 ลากเส้นเป็นรูปให้เหมือนแบบได้

6) นำแบบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

7) นำแบบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา ภาษาที่ใช้ และความสอดคล้องกับจุดประสงค์ ผลการประเมินมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 ทุกข้อ

8) นำแบบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยที่ผ่านความเห็นชอบไปดำเนินการทดสอบก่อนและหลังทำการทดลองกับนักเรียนชั้นอนุบาล 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนสันป่าตอง (สุวรรณราษฎร์วิทยาคาร) จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 28 คน เป็นระยะเวลา 2 วัน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว วัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กก่อนและหลังการทดลองกลุ่มเดียว (One-Group Pretest-Posttest Design) ตามรูปแบบการศึกษาของ ปรีชา เนาว์เย็นผล (2554 : น. 4-33) ตามแบบแผนของการวิจัย ดังนี้

กลุ่มทดลอง

O ₁	X	O ₂
----------------	---	----------------

เมื่อ O แทน เด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสันป่าตอง (สุวรรณราษฎร์วิทยาคาร)

O₁ แทน การวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ก่อนจัดกิจกรรม

X แทน การจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนาตามคู่มือและแผนการจัดกิจกรรม

จำนวน 25 แผน

O₂ แทน การวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยหลังจัดกิจกรรม โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมตามคู่มือและแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา และได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ทดสอบก่อนการทดลอง ใช้แบบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กก่อนการทดลอง (pretest) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยได้ทำการทดสอบเด็กเป็นรายบุคคลใช้เวลาทดสอบคนละ 10 นาที ทดสอบเวลา 07.30-11.30 น. และ เวลา 12.20-13.00 น.เป็นเวลา 1 วัน

3.2 ดำเนินการทดลอง โดยจัดกิจกรรมในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ใช้เวลาทดลองเป็นเวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ ละ 5 วัน วันละ 30 นาที รวมทั้งสิ้น 25 วัน โดยดำเนินการ ดังนี้

3.2.1 ผู้วิจัยได้นำของเล่นพื้นบ้านล้านนามาให้เด็กได้รู้จัก และเรียนรู้วิธีการเล่นในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เมื่อเด็กๆ ได้ฝึกการเล่น เรียนรู้วิธีเล่นแล้วเด็กๆ สามารถเล่นได้อีกตามความสนใจเมื่อถึงเวลากิจกรรมเสรี หรือกิจกรรมกลางแจ้ง ตามความเหมาะสม โดยการจัดของเล่นพื้นบ้านล้านนาออกเป็นกลุ่ม โดยแบ่งจากวิธีการเล่นที่คล้ายคลึงกัน หรือเป็นประเภทเดียวกันอยู่ด้วยกัน ดังนี้

สัปดาห์ที่ 1 คือ สัตว์หรรษา ได้แก่ สัตว์กะลา สัตว์กระโดด ไก่จิก

สัปดาห์ที่ 2 คือ ของเล่นหนูน้อย ได้แก่ จักจั่นไว้ จานบิน

สัปดาห์ที่ 3 คือ สองมือผจญภัย ได้แก่ ควายชนกัน ลูกข่างสตางค์ กำหมุ่นบิน

สัปดาห์ที่ 4 คือ สามซ่าพาเพลิน ได้แก่ คนตาขาว คนเลื่อยไม้ คนตัดฟัน

สัปดาห์ที่ 5 คือ ปากไวมือไว ได้แก่ ลูกข่างสะบ้า ปี่เสียงนก

3.3 ทดสอบหลังการทดลอง ผู้วิจัยได้ทดสอบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กหลังการทดลอง (posttest) โดยใช้แบบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กชุดเดิม ทดสอบกลุ่มตัวอย่างเป็นรายบุคคล ใช้เวลาทดสอบคนละ 10 นาที ทดสอบเวลา 07.30-11.30 น. และ เวลา 12.20-13.00 น.เป็นเวลา 1 วัน

3.4 การตรวจให้คะแนน ผู้วิจัยตรวจให้คะแนนแล้วนำคะแนนดิบที่ได้จากการตรวจมาทำการวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ศึกษาจากกลุ่มทดลองเพียงกลุ่มเดียว โดยมีการวัดหรือสังเกตตัวแปรตามก่อนและหลังการทดลอง ผู้วิจัยสามารถนำผลจากการวัดทั้งสองครั้งมาพิจารณาเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์ ด้วยโปรแกรมทางสถิติสำหรับคอมพิวเตอร์ เพื่อหาสถิติการวิจัย ดังนี้

4.1 หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.2 เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม ได้แก่ เปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลองโดยการทดสอบค่าที (T-test Dependent)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนาที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย โรงเรียนสันป่าตอง (สุวรรณราษฎร์วิทยาคาร) จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ และตรวจสอบสมมติฐานของการวิจัย ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวนำไปสู่คำตอบซึ่งเป็นผลของการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการนำเสนอ และแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงขอกำหนดสัญลักษณ์ ดังต่อไปนี้

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

t แทน อัตราค่าวิกฤต

** แทน มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำคะแนนจากการวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลอง โดยภาพรวม ระหว่างก่อนและหลังการทดลองมาเปรียบเทียบ โดยใช้การทดสอบค่า t แบบ Dependent และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็น 2 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยโดยภาพรวมก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา และตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยโดยแยกรายด้านก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยโดยภาพรวมก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยโดยภาพรวมก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา (คะแนนเต็ม 30 คะแนน)

ระยะเวลา	จำนวน (N)	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	t
ก่อนการทดลอง	28	15.25	2.53	28.97**
หลังการทดลอง	28	28.07	2.12	

** p<.01

จากตารางที่ 4.1 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 15.25 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.53 หลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 28.07 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.12 เมื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา และหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา ปรากฏว่าความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย หลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการศึกษาที่กำหนดไว้

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย โดยแยกรายด้าน ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา ดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ด้านความแข็งแรงของกล้ามเนื้อมือ นิ้วมือ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ด้านความแข็งแรงของกล้ามเนื้อมือ นิ้วมือ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา (คะแนนเต็ม 9 คะแนน)

ระยะเวลา	จำนวน (N)	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	t
ก่อนการทดลอง	28	5.50	1.11	13.63 **
หลังการทดลอง	28	8.14	0.85	

** p<.01

จากตารางที่ 4.2 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ด้านความแข็งแรงของกล้ามเนื้อมือ นิ้วมือ ก่อนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา

มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 5.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.11 หลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นที่บ้านลำานนามีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.14 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.85 เมื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ด้านความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ นิ้วมือ ก่อนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นที่บ้านลำานนา และหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นที่บ้านลำานนา ปรากฏว่าความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ด้านความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ นิ้วมือ หลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นที่บ้านลำานนา สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นที่บ้านลำานนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยด้านความคล่องแคล่วของกล้ามเนื้อ นิ้วมือ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นที่บ้านลำานนา ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยด้านความคล่องแคล่วของกล้ามเนื้อ นิ้วมือ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นที่บ้านลำานนา (คะแนนเต็ม 9 คะแนน)

ระยะเวลา	จำนวน (N)	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	t
ก่อนการทดลอง	28	4.64	1.37	16.31**
หลังการทดลอง	28	8.57	0.51	

** p<.01

จากตารางที่ 4.3 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ด้านความคล่องแคล่วของกล้ามเนื้อ นิ้วมือ ก่อนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นที่บ้านลำานนามีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.64 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.37 หลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นที่บ้านลำานนามีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.51 เมื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ด้านความคล่องแคล่วของกล้ามเนื้อ นิ้วมือ ก่อนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นที่บ้านลำานนา และหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นที่บ้านลำานนา ปรากฏว่าความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ด้านความคล่องแคล่วของกล้ามเนื้อ นิ้วมือ หลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นที่บ้านลำานนา สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นที่บ้านลำานนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นที่บ้านลำานนา ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา (คะแนนเต็ม 12 คะแนน)

ระยะเวลา	จำนวน (N)	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	t
ก่อนการทดลอง	28	5.11	1.10	23.55**
หลังการทดลอง	28	11.36	1.19	

** p<.01

จากตารางที่ 4.3 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ก่อนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนามีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 5.11 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.10 หลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนามีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 11.36 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.19 เมื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ก่อนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา และหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา ปรากฏว่าความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา หลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการนำเสนอผลการศึกษารื่อง ผลการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนาที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย โรงเรียนสันป่าตอง (สุวรรณราษฎร์วิทยาคาร) จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษาได้สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. สรุปการศึกษา

1.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา

1.2 สมมติฐานการศึกษา

ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย หลังได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนาสูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา

1.3 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตการศึกษา ดังนี้

1.3.1 ประชากร คือเด็กปฐมวัยที่ศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสันป่าตอง (สุวรรณราษฎร์วิทยาคาร) จังหวัดเชียงใหม่

1.3.2 กลุ่มตัวอย่าง คือเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสันป่าตอง (สุวรรณราษฎร์วิทยาคาร) จังหวัดเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 28 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม

1.4 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ใช้เครื่องมือ 2 ประเภท ได้แก่

1.4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ คู่มือและแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา

1.4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

1.5.1 นำแบบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก มาวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กกับเด็กกลุ่มตัวอย่าง เป็นรายบุคคล

1.5.2 ดำเนินการทดลองโดยให้กลุ่มตัวอย่างได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนาที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ตามแผนการจัดประสบการณ์เป็น

ระยะเวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน โดยจัดกิจกรรมในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ใช้เวลา วันละประมาณ 30 นาที

1.5.3 หลังการทดลอง ผู้ศึกษาได้นำแบบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยไปวัดกับกลุ่มตัวอย่างเป็นรายบุคคลอีกครั้ง

1.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยใช้หาค่าสถิติ ดังนี้

1.6.1 *หาค่าสถิติพื้นฐาน* ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.6.2 *เปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย* ก่อนและหลังการทดลองโดยการทดสอบค่าที (t-test Dependent)

1.7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1.7.1 เมื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยในภาพรวมก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา พบว่าความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย หลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

1.7.2 เมื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยรายด้านพบว่า

1) เมื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยด้านความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ นิ้วมือ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา พบว่าความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยด้านความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ นิ้วมือ หลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

2) เมื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยด้านความคล่องแคล่วของกล้ามเนื้อ นิ้วมือ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา พบว่าความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยด้านความคล่องแคล่วของกล้ามเนื้อ นิ้วมือ หลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

3) เมื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา พบว่าความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา หลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

2. อภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการศึกษาที่ว่าความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย หลังได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนาสูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา ซึ่ง สามารถอภิปรายผลการทดลองได้ ดังนี้

ก่อนการทดลองคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยในภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ แสดงว่าก่อนการทดลองเด็กส่วนมากมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กอยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเด็กยังมีพื้นฐานความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กค่อนข้างต่ำ การจัดประสบการณ์รูปแบบเดิมยังไม่สนับสนุน หรือยังไม่ส่งเสริมให้เด็กได้ใช้กล้ามเนื้อเล็กอย่างจริงจัง หลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา เพื่อส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กแล้ว นั้น เด็กเริ่มพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ผ่านการเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนาที่มีการออกแบบการเล่นเพิ่มเติม โดยมีวิธีเล่นที่ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก ซึ่งครอบคลุมทั้งสามด้าน คือ 1) ด้านความแข็งแรงของกล้ามเนื้อมือและนิ้วมือ 2) ด้านความคล่องแคล่วของกล้ามเนื้อและนิ้วมือ และ 3) ด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา โดยส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กผ่านการจัดกิจกรรม 4 ขั้นตอน ซึ่งผู้ศึกษาได้บรรจุไว้ในแผนการจัดประสบการณ์ ดังนี้

2.1 ขั้นแนะนำและสาธิต

ก่อนที่เด็กทุกคนจะได้เล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนาแต่ละชนิด เด็กๆ จะต้องรู้จักชื่อ วิธีเล่น การดูแล และการเก็บรักษาของเล่นแต่ละชนิดก่อนลงมือเล่นเสมอ โดยการแนะนำ ชื่อ ชนิด และวิธีการเล่นที่หลากหลาย เพื่อให้เด็กได้รู้ว่าของเล่นชนิดนั้นมีชื่อเช่นไร มีวิธีเล่นอย่างไร ให้ประโยชน์เช่นไร และจะมีวิธีดูแลรักษาของเล่นอย่างไรจึงจะมีของเล่นไว้ให้เล่นได้ยาวนานๆ ซึ่งขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนของการปูพื้นฐานประสบการณ์เกี่ยวกับของเล่นพื้นบ้านล้านนา ซึ่งสอดคล้องกับ นิธิกานต์ ขวัญบุญ (2550, น. 62) ที่กล่าวว่าของเล่นเป็นสื่อช่วยในการเตรียมความพร้อม ช่วยในการฝึกฝนในสิ่งที่เลือกสรร และพัฒนาเด็กในส่วนที่ขาดหายไป ซึ่งมีขั้นตอนการเล่น คือ แนะนำ และสาธิตการเล่นของเล่นชนิดใหม่ ให้เด็กฝึกเล่นของเล่นชนิดใหม่ ฝึกให้เด็กเล่นตามกฎ ระเบียบ กติกาของการเล่นของเล่นนั้น ๆ และให้เด็กเก็บของเล่นเข้าที่ให้เรียบร้อย หลังการเล่น

2.2 ขั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มใหญ่

เป็นขั้นตอนของการทำกิจกรรมร่วมกันทุกคนในห้องเรียน เพื่อเริ่มเข้าสู่กระบวนการส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก โดยเริ่มจากการนำเอาคำคล้องจอง เพลง และนิทาน ที่สื่อความหมายเกี่ยวกับเรื่องของเล่น มาให้เด็กๆ ได้ฝึกท่อง ได้ฝึกร้อง และได้รับชมรับฟังก่อนเริ่มการเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนา ทั้งนี้เพื่อให้เด็กได้รู้จักของเล่นพื้นบ้านล้านนา ในเรื่องต่างๆ เช่น ได้รู้จักชื่อ ได้รู้จักที่มา ได้รู้วิธีเล่น ได้รู้วิธีเก็บรักษา ได้รู้ถึงคุณค่าและประโยชน์ ซึ่งในหนึ่งสัปดาห์จะมีกิจกรรมนำสู่การเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนา คือ วันที่ 1 และวันที่ 4 ใช้คำคล้องจองของเล่นบ้านเฮา ซึ่งคำคล้องจองดังกล่าว

ผู้ทำการศึกษาแต่งขึ้นมาเพื่อใช้สำหรับกิจกรรมการเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนาในครั้งนี้ โดยในขณะที่ทุกคนท่องคำคล้องจอง ให้ทุกคนทำมือประกอบจังหวะควบคู่ไปด้วย และให้ใช้ตามองคู่มือของตนเองไปพร้อมกับท่องและทำมือประกอบจังหวะ เช่น ให้มือข้างซ้ายทำท่าจับ ส่วนมือข้างขวาทำเป็นตัวแอล (L) หรือให้ข้างซ้ายกำมือ ส่วนข้างขวาแบมือ โดยทำมือทั้งสองข้างสลับกันไปมาจนกระทั่งท่องคำคล้องจองจบ เพื่อเป็นการบริหารกล้ามเนื้อ นิ้วมือ ให้มีความแข็งแรง และคล่องแคล่ว ให้มีการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ซึ่งสอดคล้องกับ เลิศ อานันท์นะ (2549, น. 79) ที่กล่าวถึง วิธีการส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กไว้ 2 แบบ คือ การฝึกด้วยมือเปล่า และการฝึกด้วยกิจกรรมศิลปะ ซึ่งการฝึกด้วยมือเปล่า มีขั้นตอน คือ ให้เด็กยกมือขึ้นทั้ง 2 ข้าง เสร็จแล้วสั่งให้เด็ก “แบมือ” และ “กำมือ” สลับซ้ำกันหลาย ๆ ครั้ง แบมือทั้ง 2 ข้างแล้วให้กำมือทีละข้างสลับกันอย่างช้า ๆ แบมือทั้ง 2 ข้างแล้วให้กระดิกนิ้วทีละนิ้ว เริ่มต้นจากหัวแม่มือ นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนางและนิ้วก้อยเรียงตามลำดับโดยเริ่มจากมือขวาก่อนแล้วจึงไปฝึกมือซ้าย ขณะที่ฝึกการบังคับนิ้วมือควรให้เด็กใช้สายตามองคู่มือที่นิ้วมือตามไปด้วยทุกครั้ง ส่วนในวันที่ 2 ใช้เพลงเล่นแล้วเก็บในการนำเด็กสู่การเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนา และในวันที่ 3 กับวันที่ 5 ใช้นิทานเรื่องของเล่นน้อยใจ และ เรื่องกระรอกน้อยไม่มีระเบียบ สำหรับให้เด็กๆ ได้รับชม และรับฟังก่อนเริ่มการเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนา โดยทำกิจกรรมนำสู่การเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนาเช่นนี้หมุนเวียนไปทั้งหมด 5 สัปดาห์ และในลำดับต่อไปครูสนทนากับเด็กโดยใช้คำถาม ดังนี้ เช่น “คำคล้องจองที่เด็กๆ ได้ท่องประกอบการทำมือเป็นคำคล้องจองเกี่ยวกับสิ่งใด? เด็กๆ รู้จักของเล่นพื้นบ้านล้านนาบ้างไหม? ของเล่นพื้นบ้านล้านนามีประโยชน์อย่างไร? เพลงที่เด็กๆ ได้ฟังและได้ร้องเป็นเพลงที่กล่าวถึงเรื่องอะไร? เมื่อเด็กๆ เล่นของเล่นเสร็จแล้วควรทำอย่างไร? หรือนิทานที่เด็กๆ ได้ฟังและได้ชมกล่าวถึงเรื่องอะไร? เป็นต้น”

ในลำดับต่อไป เด็กทุกคนฟังคำแนะนำ คำอธิบาย และการสาธิตการเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนา เพื่อให้เด็กมีความเข้าใจวิธีเล่นได้ถูกต้อง ต่อจากนั้นจึงให้ตัวแทนเด็กกลุ่มละ 1 คน โดยมีทั้งหมด 5 กลุ่ม ได้ลองฝึกเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนา เมื่อเด็กชุดแรกได้ฝึกเล่นและเข้าใจวิธีเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนาแล้วจึงเปลี่ยนเด็กชุดที่ 2,3,...ตามลำดับจนกระทั่งครบทุกคน และมีการสรุปบทวนการเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนาพร้อมกัน ต่อจากนั้นครูจึงแนะนำเด็กๆ ในเรื่องของการกลับมาเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนาครั้งใหม่ได้อีกในช่วงกิจกรรมเสรี และในช่วงที่รอผู้ปกครองมารับกลับบ้าน โดยปฏิบัติกิจกรรมการเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนาทั้งหมด 13 ชนิด รวมระยะเวลา 5 สัปดาห์ ซึ่งการนำของเล่นพื้นบ้านล้านนามาให้เด็กๆ ได้ฝึกเล่นนั้น เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กอย่างมีความสุข เพราะของเล่นพื้นบ้านล้านนาที่ผู้ศึกษานำมาให้เด็กๆ ได้เล่นนั้น ผ่านการวิเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญแล้วว่าเหมาะสมกับการส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับนักการศึกษาหลายท่านที่ได้กล่าวถึง ความสำคัญของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ไว้ ดังนี้ เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2550, น. 29) กล่าวว่า ผู้ได้รับการบริหารมือมาตั้งแต่เด็กๆ จะเป็นผู้มีสมองดี มีความคิดฉับไว ส่งผลให้การฝึกฝน ความคล่องแคล่วว่องไวของการใช้กล้ามเนื้อเล็กมีความสัมพันธ์อย่างมากกับความคิด ฉับไวของเด็ก และในทางตรงกันข้ามเด็กที่ไม่มีความสามารถเคลื่อนไหวมือ นิ้วมือนักจะคิดอะไรช้าไปด้วย พัฒนา ชัชพงศ์ (2550, น. 55) กล่าวว่า การที่เด็กได้ฝึกใช้มือ นิ้วมือ จะเป็นพื้นฐานในการทำงานที่ละเอียดอ่อน ต่อไปจะเขียนหนังสือได้สวยงาม เล่นดนตรีได้ดี พิมพ์ดีดได้คล่อง เย็บปักถักร้อยได้เป็นอย่างดี วณิช พิรวรรณเมธาวิ (2555, น. 31) กล่าวว่า การฝึกความพร้อมด้านกล้ามเนื้อเล็ก มีความสำคัญต่อการใช้กล้ามเนื้อมือ นิ้วมือ ให้แข็งแรง ใช้ได้คล่องแคล่ว ความสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ ช่วยให้เด็กได้ออกกำลัง

กล้ามเนื้อเล็ก และพร้อมที่จะใช้ในการขีดเขียน และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับนักการศึกษาหลายท่านที่ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการเล่น และของเล่น ไว้ ดังนี้ นิธิกานต์ ขวัญบุญ (2550, น. 62) กล่าวว่า ของเล่น เป็นสื่อช่วยในการเตรียมความพร้อม ช่วยในการฝึกฝนในสิ่งที่เลือกสรร และพัฒนาเด็กในส่วนที่ขาดหายไป วราภรณ์ รักรวิชัย (2540, น. 124) กล่าวว่า การเล่นมีคุณค่าและประโยชน์ต่อเด็ก การเล่นช่วยพัฒนาอ่อน คลายและสนองตอบความต้องการของเด็ก และพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนการเรียนรู้ทางด้านจริยธรรม และช่วยให้เด็กได้รับความสนุกสนาน เด็กทุกคนจะเล่นทุกอย่างที่เขา พอใจ ถ้าผู้ใหญ่คอยแนะนำให้เขารู้จักเล่น ควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด การเล่นนั้นก็จะเป็นประโยชน์แก่เด็กและ เด็กจะปลอดภัยไม่มีอุบัติเหตุเกิดขึ้น การเล่นจึงมีบทบาทและอิทธิพลต่อการพัฒนาการด้านต่าง ๆ สำหรับ เด็กมาก และประยูร สงวนไทร (2555, น. 39) กล่าวว่า การเล่นมีความสำคัญต่อเด็ก การเล่นเป็นพฤติกรรม ตามธรรมชาติที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ สนุกสนาน เพลิดเพลิน เด็กจะได้รับประสบการณ์ต่างๆ ที่มีคุณค่า ด้วยตนเอง

2.3 ชั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มเล็ก

เป็นขั้นตอนของการเล่นของเล่นที่บ้านล้านนาหลังจากที่ได้ฝึกเล่นมาแล้วในช่วง กิจกรรมเสริมประสบการณ์ หรือในชั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มใหญ่ โดยในขั้นตอนนี้ ครูได้จัดกลุ่มเด็กให้ เข้าเล่นของเล่นตามมุมประสบการณ์ที่จัดเตรียมไว้ในช่วงกิจกรรมเสรี ซึ่งก่อนเข้ามุมประสบการณ์ทุกครั้ง จะมีการสร้างข้อตกลงในการเล่นร่วมกันเสมอ โดยเด็กทุกกลุ่มจะได้หมุนเวียนเข้ามาเล่นมุมของเล่นที่บ้าน ล้านนาในทุกๆวัน ซึ่งกิจกรรมในการเล่นมุมของเล่นที่บ้านล้านนาจะเป็นลักษณะการแข่งขันกันภายใน กลุ่มเล็กๆ เพื่อความสนุกสนาน เช่น จัดเด็กออกเป็น 2 กลุ่ม แล้วให้เด็กแต่ละกลุ่มพาส์ตัวกะลาเดินทางตาม เส้นเทพรูปสี่เหลี่ยมแข่งขัน โดยมิกติกาคือ ถ้าหากผู้ใดพาส์ตัวกะลาเดินรอบรูปสี่เหลี่ยมได้ก่อนแสดงว่า ผู้นั้นมีกล้ามเนื้อที่แข็งแรง มีความคล่องแคล่ว และมีการประสานสัมพันธ์ที่ดีระหว่างมือกับตา จึงสามารถพาส์ตัวกะลาเดินไปตามทิศทางที่กำหนดไว้ได้อย่างรวดเร็ว หรือจัดเด็กออกเป็น 2 กลุ่ม แล้วให้ เด็กแต่ละกลุ่มปั้นลูกสะบ้าในกรอบที่กำหนด โดยมิกติกาคือ ถ้าหากลูกสะบ้าของผู้ใดหมุนอยู่ในพื้นที่ที่ กำหนดได้ในเวลานานกว่าแสดงว่าผู้นั้นมีกล้ามเนื้อที่แข็งแรง มีความคล่องแคล่ว และมีการประสาน สัมพันธ์ที่ดีระหว่างมือกับตา จึงสามารถใช้มือปั้นลูกสะบ้าให้หมุนอยู่ในทิศทางที่กำหนดได้เป็นเวลานาน เป็นต้น โดยให้เด็กทุกกลุ่มได้มีโอกาสหมุนเวียนเข้ามาเล่นมุมของเล่นที่บ้านล้านนาในทุกๆ วัน ตลอด ระยะเวลา 5 สัปดาห์ ซึ่งในช่วงกิจกรรมเสรี หรือในชั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มเล็กนี้ นับเป็นอีกช่วงเวลา หนึ่งที่สามารถช่วยให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนากล้ามเนื้อเล็กจากการเล่นของเล่นที่บ้านล้านนา ได้อย่าง สนุกสนาน และเพลิดเพลิน ซึ่งสอดคล้องกับนักการศึกษาหลายท่านที่ได้กล่าวถึง ความสำคัญของ ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ไว้ ดังนี้ เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2550, น. 29) กล่าวว่า ผู้ได้รับการบริหารมือมาตั้งแต่เด็กๆ จะเป็นผู้มีสมองดี มีความคิดฉับไว ส่งผลให้การฝึกฝน ความคล่องแคล่วว่องไวของการใช้กล้ามเนื้อเล็กมีความสัมพันธ์อย่างมากกับความคิด ฉับไวของเด็ก และ ในทางตรงกันข้ามเด็กที่ไม่มีความสามารถเคลื่อนไหวมือ นิ้วมือนักจะคิดอะไรช้าไปด้วย พัฒนา ชัชพงศ์ (2550, น. 55) กล่าวว่า การที่เด็กได้ฝึกใช้มือ นิ้วมือ จะเป็นพื้นฐานในการทำงานที่ละเอียดอ่อน ต่อไปจะ เขียนหนังสือได้สวยงาม เล่นดนตรีได้ดี พิมพ์ดีดได้คล่อง เย็บปักถักร้อยได้เป็นอย่างดี วินิช พิรพรรณเมธาวี (2555, น. 31) กล่าวว่า การฝึกความพร้อมด้านกล้ามเนื้อเล็กมีความสำคัญต่อการใช้กล้ามเนื้อมือ นิ้วมือ ให้แข็งแรง ใช้ได้คล่องแคล่ว ความสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ ช่วยให้เด็กได้ออกกำลังกายกล้ามเนื้อเล็ก และ

พร้อมที่จะใช้ในการขีดเขียน และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับนักการศึกษาหลายท่านที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเล่น และของเล่น ไว้ ดังนี้ นิธิกานต์ ขวัญบุญ (2550, น. 62) กล่าวว่า ของเล่นเป็นสื่อช่วยในการเตรียมความพร้อม ช่วยในการฝึกฝนในสิ่งที่เลือกสรร และพัฒนาเด็กในส่วนที่ขาดหายไป วราภรณ์ รักรวิชัย (2540, น. 124) กล่าวว่า การเล่นมีคุณค่าและประโยชน์ต่อเด็ก การเล่นช่วยพัฒนาอ่อนคลายและสนองตอบความต้องการของเด็ก และพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนการเรียนรู้ทางด้านจริยธรรม และช่วยให้เด็กได้รับความสนุกสนาน เด็กทุกคนจะเล่นทุกอย่างที่เขาพอใจ ถ้าผู้ใหญ่คอยแนะนำให้เขารู้จักเล่น ควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด การเล่นนั้นก็จะเป็นประโยชน์แก่เด็กและเด็กจะปลอดภัยไม่มีอุบัติเหตุเกิดขึ้น การเล่นจึงมีบทบาทและอิทธิพลต่อการพัฒนาการด้านต่างๆ สำหรับเด็กมาก และประยูร สงวนไทร (2555, น. 39) กล่าวว่า การเล่นมีความสำคัญต่อเด็ก การเล่นเป็นพฤติกรรมตามธรรมชาติที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ สนุกสนาน เพลิดเพลิน เด็กจะได้รับประสบการณ์ต่างๆ ที่มีคุณค่าด้วยตนเอง และยิ่งสอดคล้องกับนักการศึกษาหลายท่านที่ได้กล่าวถึง หลักการ รูปแบบ และวิธีการเล่นของเล่น ไว้ ดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, น. 57) ที่กล่าวถึง กิจกรรมเสรี/การเล่นตามมุม ว่า เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กเล่นอิสระตามมุมเล่น หรือมุมประสบการณ์ หรือศูนย์การเรียนรู้ที่จัดไว้ในห้องเรียน เช่น มุมบล็อก มุมหนังสือ มุมวิทยาศาสตร์ หรือมุมธรรมชาติศึกษา มุมบ้าน มุมร้านค้า เป็นต้น มุมต่าง ๆ เหล่านี้เด็กมีโอกาเลือกเล่นได้อย่างเสรีตามความสนใจและความต้องการของเด็ก ทั้งเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่ม อนึ่ง กิจกรรมเสรีนอกจากให้เด็กเล่นตามมุมแล้ว อาจให้เด็กเลือกทำกิจกรรมที่ผู้สอนจัดเสริมขึ้น เช่น เกมการศึกษา เครื่องเล่นสัมผัส กิจกรรมสร้างสรรค์ประเภทต่างๆ

2.4 ชั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมเดี่ยวหรือรายบุคคล

เป็นขั้นตอนของการเล่นของเล่นที่บ้านล้านนาอย่างอิสระในช่วงเวลาว่าง เช่น ในช่วงเวลาที่มาถึงโรงเรียนในตอนเช้าก่อนทำกิจกรรมหน้าเสาธง หรือในช่วงเวลาที่รอผู้ปกครองมารับกลับบ้านในตอนเย็น ซึ่งกิจกรรมการเล่นของเล่นที่บ้านล้านนาในขั้นตอนนี้ จะเป็นการเล่นในขั้นตอนสุดท้ายของการจัดกิจกรรมการเล่นของเล่นที่บ้านล้านนา ซึ่งเด็กแต่ละคนจะเข้าใจวิธีเล่นของเล่นแต่ละชนิดได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเด็กได้ฝึกเล่นมาแล้วจากชั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มใหญ่ในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ และจากชั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มย่อยในช่วงกิจกรรมเสรี ดังนั้น เด็กจึงสามารถเล่นของเล่นได้อย่างถูกวิธี มีความสุข และเกิดความสนุกสนานทุกๆ ครั้งในขณะที่ได้เล่นของเล่นที่บ้านล้านนา โดยสังเกตได้จากเด็กมีความสนใจ และเข้าเล่นมุมของเล่นที่บ้านล้านนาอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งในขั้นตอนนี้เป็นอีกหนึ่งขั้นตอนที่ช่วยในการส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กให้กับเด็กๆ ได้เป็นอย่างดี เพราะเป็นการเล่นที่เกิดจากความสนใจของเด็กแต่ละคน มิได้มาจากการบังคับให้เด็กเล่น ดังนั้นเด็กจึงมีความสุข และพึงพอใจกับการเล่นของเล่นที่บ้านล้านนาที่เด็กเลือกเล่น เด็กจึงมีโอกาได้ฝึกฝนและพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กได้อย่างคุ้มค่าและเพียงพอควบคู่ไปกับการเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยผ่านกิจกรรมการเล่นของเล่นที่บ้านล้านนา ซึ่งสอดคล้องกับนักการศึกษาหลายท่านที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ไว้ ดังนี้ เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2550, น. 29) กล่าวว่า ผู้ได้รับการบริหารมือมาตั้งแต่เด็กๆ จะเป็นผู้มีสมองดี มีความคิดฉับไว ส่งผลให้การฝึกฝน ความคล่องแคล่วว่องไวของการใช้กล้ามเนื้อเล็กมีความสัมพันธ์อย่างมากกับความคิด ฉับไวของเด็ก และในทางตรงกันข้ามเด็กที่ไม่มีความสามารถเคลื่อนไหวมือ นิ้วมือมักจะคิดอะไรช้าไปด้วย พัฒนา ชัชพงศ์ (2550, น. 55) กล่าวว่า การที่เด็กได้ฝึกใช้มือ นิ้วมือ จะเป็นพื้นฐานในการทำงานที่ละเอียดอ่อน ต่อไปจะเขียนหนังสือได้สวยงาม เล่น

ดนตรีได้ดี พิมพ์ดีดได้คล่อง เย็บปักถักร้อยได้เป็นอย่างดี วณิช พีรวรรณเมธาวิ (2555, น. 31) กล่าวว่า การฝึกความพร้อมด้านกล้ามเนื้อเล็กมีความสำคัญต่อการใช้กล้ามเนื้อมือ นิ้วมือ ให้แข็งแรง ใช้ได้คล่องแคล่ว ความสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ ช่วยให้เด็กได้ออกกำลังกายกล้ามเนื้อเล็ก และพร้อมที่จะใช้ในการขีดเขียน และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับนักการศึกษาหลายท่านที่ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการเล่น และของเล่น ไว้ดังนี้ วราภรณ์ รักวิจิัย (2540, น. 124) กล่าวว่า การเล่นมีคุณค่าและประโยชน์ต่อเด็ก การเล่นช่วยพัฒนาผ่อนคลายและสนองตอบความต้องการของเด็ก และพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนการเรียนรู้ทางด้านจริยธรรม และช่วยให้เด็กได้รับความสนุกสนาน เด็กทุกคนจะเล่นทุกอย่างที่เขาพอใจ ถ้าผู้ใหญ่คอยแนะนำให้เขารู้จักเล่น ควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด การเล่นนั้นก็จะเป็นประโยชน์แก่เด็กและเด็กจะปลอดภัยไม่มีอุบัติเหตุเกิดขึ้น การเล่นจึงมีบทบาทและอิทธิพลต่อการพัฒนาการด้านต่างๆ สำหรับเด็กมาก และประยูร สงวนไทร (2555, น. 39) กล่าวว่า การเล่นมีความสำคัญต่อเด็ก การเล่นเป็นพฤติกรรมตามธรรมชาติที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ สนุกสนาน เพลิดเพลิน เด็กจะได้รับประสบการณ์ต่างๆ ที่มีคุณค่าด้วยตนเอง

การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยรายด้านทั้ง 3 ด้าน พบว่าผลการทดสอบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กสูงขึ้นทุกด้าน โดยด้านความคล่องแคล่วของกล้ามเนื้อมือกับนิ้วมือมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา และด้านความแข็งแรงของกล้ามเนื้อมือกับนิ้วมือ ตามลำดับ

ด้านความแข็งแรงของกล้ามเนื้อมือกับนิ้วมือ เด็กได้ฝึกเล่นของเล่นที่บ้านล้านนาได้อย่างถูกวิธีตามคู่มือและแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นที่บ้านล้านนา จากของเล่นจำนวน 13 ชนิด ในระยะเวลา 5 สัปดาห์ ยกตัวอย่าง เช่น การใช้ข้อมือ อู้งมือ และนิ้วมือ ในการบังคับสัตว์กลาไปตามรูปทรงที่กำหนดไว้ โดยเด็กได้เริ่มเล่นจากชั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มใหญ่ในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ซึ่งในขั้นนี้จะเป็นการให้เด็กได้ฝึกการเล่นของเล่นที่บ้านล้านนาอย่างถูกวิธี เพื่อจะได้นำไปเล่นในคราวต่อไป ซึ่งเด็กจะมีเวลาเล่นที่ยาวนานขึ้นในชั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มย่อยช่วงกิจกรรมเสรี และจะได้เล่นของเล่นอีกครั้งในชั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมเดี่ยวหรือรายบุคคลในช่วงเวลาว่าง เช่น ในช่วงเวลาที่มาถึงโรงเรียนในตอนเช้าก่อนทำกิจกรรมหน้าเสาธง หรือในช่วงเวลาที่รอผู้ปกครองมารับกลับบ้านในตอนเย็น โดยเด็กทุกคนได้ฝึก และได้รับการส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กด้านความแข็งแรงของกล้ามเนื้อมือกับนิ้วมือเป็นประจำทุกวันตลอดระยะเวลา 5 สัปดาห์ จึงส่งผลให้เด็กมีกล้ามเนื้อมือกับนิ้วมือที่แข็งแรง ซึ่งสอดคล้องกับ วราภรณ์ รักวิจิัย (2540, น. 124) ที่กล่าวว่า การเล่นมีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อเด็ก การเล่นช่วยพัฒนาผ่อนคลายและสนองตอบความต้องการของเด็ก และพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และช่วยให้เด็กได้รับความสนุกสนาน เด็กทุกคนจะเล่นทุกอย่างที่เขาพอใจ ถ้าผู้ใหญ่คอยแนะนำให้เขารู้จักเล่น ควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด การเล่นนั้นก็จะเป็นประโยชน์แก่เด็ก และเด็กจะปลอดภัยไม่มีอุบัติเหตุเกิดขึ้น วีรวรรณ กังวานนวกุล และคณะ (2545, น. ก) กล่าวว่า ของเล่นที่บ้านช่วยยืดหยุ่นความทรงจำที่อบอุ่น มีความสุข สนุกสนานที่สำคัญสามารถเชื่อมโยงสู่การพัฒนาเด็ก ไม่ว่าจะเป็นกล้ามเนื้อมัดเล็ก กล้ามเนื้อมัดใหญ่ และการพัฒนาด้านร่างกาย และสอดคล้องกับ พัฒนา ชัชพงศ์ (2550, น. 55) กล่าวว่า การที่เด็กได้ฝึกใช้มือ นิ้วมือ จะเป็นพื้นฐานในการทำงานที่ละเอียดอ่อน ต่อไปจะเขียนหนังสือได้สวยงาม เล่นดนตรีได้ดี พิมพ์ดีดได้คล่อง เย็บปักถักร้อยได้เป็นอย่างดี วณิช พีรวรรณเมธาวิ (2555, น. 31) กล่าวว่า การฝึกความพร้อมด้านกล้ามเนื้อเล็กมีความสำคัญต่อการใช้กล้ามเนื้อมือ นิ้วมือ ให้แข็งแรง ใช้ได้

คล่องแคล่ว ความสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ ช่วยให้เด็กได้ออกกำลังกายกล้ามเนื้อเล็ก และพร้อมที่จะใช้ในการขีดเขียน

ด้านความคล่องแคล่วของกล้ามเนื้อมือกับนิ้วมือ เด็กได้ฝึกเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนาได้อย่างถูกวิธีตามคู่มือและแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา จากของเล่นจำนวน 13 ชนิด ในระยะเวลา 5 สัปดาห์ ยกตัวอย่าง เช่น การใช้ข้อมือในการแกว่งลูกตุ้มของไถจิกตามจังหวะการนับ การใช้กล้ามเนื้อ นิ้วมือ และข้อมือในการจับคันโยกเป็นจังหวะของคนตำข้าว คนเลื่อยไม้ และคนตัดฟันตามจังหวะการนับตัวเลขได้อย่างคล่องแคล่ว เป็นต้น โดยเด็กได้เริ่มเล่นจากชั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มใหญ่ในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ซึ่งในขั้นนี้จะเป็นการให้เด็กได้ฝึกการเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนาอย่างถูกวิธี เพื่อจะได้นำไปเล่นในคราวต่อไป ซึ่งจะมีเวลาเล่นที่ยาวนานขึ้น ในชั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มย่อยในช่วงกิจกรรมเสรี และจะได้เล่นของเล่นอีกครั้งในชั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมเดี่ยวหรือรายบุคคลในช่วงเวลาว่าง เช่น ในช่วงเวลาที่มาถึงโรงเรียนในตอนเช้าก่อนทำกิจกรรมหน้าเสาธง หรือในช่วงเวลาที่รอผู้ปกครองมารับกลับบ้านในตอนเย็น โดยเด็กทุกคนได้ฝึกและได้รับการส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กด้านความคล่องแคล่วของกล้ามเนื้อมือกับนิ้วมือเป็นประจำทุกวันตลอดระยะเวลา 5 สัปดาห์ จึงส่งผลให้เด็กมีกล้ามเนื้อมือกับนิ้วมือในการหยิบจับสิ่งของต่างๆ ได้อย่างคล่องแคล่ว ซึ่งสอดคล้องกับความสำคัญของการเล่นตามที่ วราภรณ์ รักวิชัย (2540, น. 124) กล่าวว่า การเล่นมีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อเด็ก การเล่นช่วยพัฒนาอ่อนคลายและสนองตอบความต้องการของเด็ก และพัฒนาการทางร่างกาย ช่วยให้เด็กได้รับความสนุกสนาน เด็กทุกคนจะเล่นทุกอย่างที่เขาพอใจ ถ้าผู้ใหญ่คอยแนะนำให้เขารู้จักเล่นควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด การเล่นนั้นก็จะเป็นประโยชน์แก่เด็ก การเล่นจึงมีบทบาทและอิทธิพลต่อการพัฒนาการด้านต่างๆ สำหรับเด็กมาก และยิ่งสอดคล้องกับนักการศึกษาหลายท่านที่ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ดังที่ จิตตินันท์ เดชะคุปต์ (2555, น. 35) กล่าวว่า การเตรียมความพร้อมให้กับเด็กด้วยความเข้าใจ จะช่วยให้การพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กเป็นไปอย่างราบรื่น การจัดเตรียมอุปกรณ์ เครื่องใช้ ของเล่น และกิจกรรมที่หลากหลายให้เด็กได้ฝึกจากง่ายไปหายาก ตามความต้องการและความสามารถของเด็กเป็นรายบุคคล ย่อมทำให้เด็กเกิดความสนใจและร่วมมือทำกิจกรรมด้วยความตั้งใจ วนิช พิรวรรณเมธาวิ (2555, น. 31) กล่าวว่า การฝึกความพร้อมด้านกล้ามเนื้อเล็กมีความสำคัญต่อการใช้กล้ามเนื้อ นิ้วมือ ให้แข็งแรง ใช้ได้คล่องแคล่ว ความสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ ช่วยให้เด็กได้ออกกำลังกายกล้ามเนื้อเล็ก และพร้อมที่จะใช้ในการขีดเขียน

ด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา เด็กได้ฝึกเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนาได้อย่างถูกวิธีตามคู่มือและแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา จากของเล่นจำนวน 13 ชนิด ในระยะเวลา 5 สัปดาห์ ยกตัวอย่าง เช่น การใช้กล้ามเนื้อ นิ้วมือ ในการจับก้านไม้ของจักจั่น ใช้ข้อมือในการแกว่งก้อนดินเป็นจังหวะ ในขณะที่ใช้มือแกว่งก้อนดินก็ใช้ตามองก้อนดินที่แกว่งไปด้วย โดยคอยสังเกตว่าถ้าแกว่งช้าก้อนดินก็จะหมุนช้า แต่ถ้าแกว่งเร็วก้อนดินก็จะหมุนเร็ว เป็นต้น โดยเด็กได้เริ่มเล่นจากชั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มใหญ่ในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ซึ่งในขั้นนี้จะเป็นการให้เด็กได้ฝึกการเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนาอย่างถูกวิธี เพื่อจะได้นำไปเล่นในคราวต่อไปในชั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มย่อยในช่วงกิจกรรมเสรีซึ่งจะมีเวลาเล่นที่ยาวนานขึ้น และเด็กจะได้เล่นของเล่นอีกครั้งในชั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมเดี่ยวหรือรายบุคคลในช่วงเวลาว่าง เช่น ในช่วงเวลาที่มาถึงโรงเรียนในตอนเช้าก่อนทำกิจกรรมหน้าเสาธง หรือในช่วงเวลาที่รอผู้ปกครองมารับกลับบ้านในตอนเย็น โดยเด็กทุกคนได้ฝึก และได้รับการส่งเสริมความสามารถ

ในการใช้กล้ามเนื้อเล็กด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาเป็นประจำทุกวัน ตลอดระยะเวลา 5 สัปดาห์ จึงส่งผลให้เด็กมีการประสานสัมพันธ์ที่ดีระหว่างมือกับตา ซึ่งสอดคล้องกับ วราภรณ์ รักวิชัย (2540, น. 124) ที่กล่าวว่า การเล่นมีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อเด็ก การเล่นช่วยพัฒนาผ่อนคลายและสนองตอบความต้องการของเด็ก และพัฒนาการทางร่างกาย ช่วยให้เด็กได้รับความสนุกสนาน เด็กทุกคนจะเล่นทุกอย่างที่เขาพอใจ ถ้าผู้ใหญ่คอยแนะให้เขารู้จักเล่น ควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด การเล่นนั้นก็จะเป็นประโยชน์แก่เด็ก การเล่นจึงมีบทบาทและอิทธิพลต่อการพัฒนาการด้านต่างๆ สำหรับเด็กมาก และยิ่งสอดคล้องกับนักการศึกษาหลายท่านที่ได้กล่าวถึง ความสำคัญของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ดังที่ วนิช พิรวรรณเมธาวิ (2555, น. 31) กล่าวว่า การฝึกความพร้อมด้านกล้ามเนื้อเล็กมีความสำคัญต่อการใช้กล้ามเนื้อ นิ้วมือ ให้แข็งแรง ใช้ได้คล่องแคล่ว ความสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ ช่วยให้เด็กได้ออกกำลังกล้ามเนื้อเล็ก และพร้อมที่จะใช้ในการขีดเขียน นอกจากนี้ สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์, อารมณ สุวรรณपाल, และประภาพรรณ เอี่ยมสุภาษิต (2552, น. 7-8) กล่าวว่า พัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กและการทำงานประสานกันของกล้ามเนื้อเล็ก เป็นพื้นฐานที่สำคัญของการอ่านและการเขียนหนังสือของเด็ก เด็กต้องสามารถควบคุมการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อเล็กได้ก่อน จึงสามารถจับดินสอเขียนตัวอักษร หรืออ่านหนังสือจากซ้ายไปขวาได้

สรุปผลการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนาที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย พบว่าหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา เพราะการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนาเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ซึ่งเด็กได้ฝึกเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนาอย่างถูกวิธีตามคู่มือและแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา จากของเล่นจำนวน 13 ชนิด สามารถจัดกลุ่มตามจุดเน้นในการพัฒนากล้ามเนื้อเล็กได้จำนวน 5 กลุ่ม โดยใช้เกณฑ์การแบ่งกลุ่ม คือ แบ่งตามวิธีการเล่นที่คล้ายคลึงกัน แบ่งตามลักษณะการตั้งชื่ออยู่ในประเภทเดียวกัน เช่น สัตว์ สิ่งของ วิถีชีวิต ดังมีชื่อกลุ่มที่ 1-5 ตามลำดับ คือ 1. สัตว์หรรษา ประกอบด้วย สัตว์ กะลา สัตว์กระโดด ไก่จิก 2. ของเล่นหนูน้อย ประกอบด้วย จักจั่นไว้ จานบิน 3. สองมือผจญภัย ประกอบด้วย ควายชนกัน ลูกข้างสตางค์ กำหมุนบิน 4. สามซ่าพาเพลิน ประกอบด้วย คนตาขาว คนเลื่อยไม้ คนตัดฟัน และ 5. ปากไวมือไว ประกอบด้วย ลูกข้างสะบ้า ปี่เสียงนก โดยผ่านการเล่นในรูปแบบของการจัดกิจกรรม 4 ขั้นตอน คือ ขั้นแนะนำและสาธิต ขั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มใหญ่ ขั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มเล็ก และขั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมเดี่ยวหรือรายบุคคล และการเล่นของเด็กก็ได้เกิดจากการบังคับให้เล่น แต่เด็กได้เลือกเล่นของเล่นตามที่ตนเองชอบและสนใจในทุกๆวัน อย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ ตลอดระยะเวลา 5 สัปดาห์ จึงทำให้เด็กสามารถพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก ผ่านการเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนาอย่างมีความสุข สนุกสนาน และเพลิดเพลิน

3. ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเพื่อประโยชน์สำหรับผู้สนใจจะนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัย ตลอดจนเป็นแนวทางในการศึกษาต่อไป ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

3.1.1 การแต่งกายของครูควรให้เหมาะสมกับการนำเด็กทำกิจกรรม เช่นไม่สวมกระโปรงแคบเกินไป

3.1.2 ควรให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการประดิษฐ์ของเล่นพื้นบ้านล้านนา ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจในการเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนา

3.1.3 ควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประดิษฐ์ของเล่นพื้นบ้านล้านนา และนำของเล่นพื้นบ้านล้านนาไปจัดกิจกรรมการเล่นที่บ้านด้วย

3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

3.2.1 ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนากับของเล่นชนิดอื่น

3.2.2 ควรศึกษาผลการใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนาเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย

3.2.3 ควรศึกษาผลการใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนาเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในพัฒนาการด้านอื่นๆ เช่น ด้านสังคม อารมณ์จิตใจ สติปัญญา และคุณธรรมจริยธรรม

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กลุ่มคนเฒ่าคนแก่. (2557). *ของเล่นพื้นบ้าน ของเล่นในความหมายที่มากกว่า*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างสรรคสุขภาพ.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เบรน-เบส บุ๊คส์.
- เกียรติวรรณ อมาตยกุล. (2550). *การศึกษาแบบนีโอฮิวแมนนิส*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2554). *ปฐมวัย ชุดฝึกอบรมครู*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คำวัง สมสุวรรณ. (2551). *การพัฒนากล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย โดยใช้ชุดกิจกรรมการปั้น*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- จารุมาศ จันทกุล. (2556). *การพัฒนากล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย โดยใช้วัสดุธรรมชาติประกอบการเล่นน้ำเล่นทราย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- จิตตินันท์ เดชะคุปต์. (2555). *พัฒนาการและการเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัย. ใน ประมวลสาระชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา*. หน่วยที่ 5. พิมพ์ครั้งที่ 1 นนทบุรี: แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. นนทบุรี, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จุฑารัตน์ ทาระวรรณ. (2551). *การใช้ของเล่นพื้นบ้านภาคเหนือที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านแม่หลองน้อย จังหวัดเชียงใหม่*. (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ชไมมน ศรีสุรักษ์. (2549). *การจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม*. เชียงใหม่: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ดวงเดือน ศาสตรภักดิ์. (2552). *การวัดและการประเมินผลพัฒนาการและความพร้อมของเด็กปฐมวัย. ใน ประมวลสาระชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา*. หน่วยที่ 8. พิมพ์ครั้งที่ 3 นนทบุรี: แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี.
- ดวงพร คำณวนวัฒน์ และคณะ. (2547). *ของเล่นพื้นบ้าน สื่อเพื่อชีวิต สื่อเพื่อสุขภาพ*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นภเนตร ธรรมบวร. (2552). *การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นิตยา ประพฤติกิจ. (2536). การพัฒนาเด็กปฐมวัย. ในตำราเอกสารวิชาการ ฉบับที่ 66 ภาคพัฒนา
ตำราและเอกสารวิชาการ หน่วยศึกษานิเทศก์. กรมการฝึกหัดครู: กรุงเทพฯ.
- นิตกานต์ ขวัญบุญ. (2550). การพัฒนาเกมการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็ก
เด็กปฐมวัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัย
ศิลปากร, นครปฐม.
- เบญจมาภรณ์ กรรณวัลลี. (2554). คู่มือเลือกของเล่นให้ลูกน้อยของคุณ. กรุงเทพฯ: รักลูก.
- ประกายดาว ใจคำปัน. (2554). การพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กโดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์.
ระดับปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองไคร้. เชียงใหม่.
- ประยูร สงวนไทร. (2555). ของเล่นกับความทรงจำ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: พิรสไต้.
- พัชรี ผลโยธิน. (2552). แนวคิดในการการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย. ใน *ประมวล
สาระชุดวิชาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย*. หน่วยที่ 1. พิมพ์ครั้งที่ 3 นนทบุรี:
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี.
- พัฒนา ชัชพงศ์. (2551). การจัดกิจกรรมแนวใหม่. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- พิทยาภรณ์ มานะจตุติ. (2539). สื่อการเรียนรู้ของเล่นเด็ก. เชียงใหม่: คณะครุศาสตร์ สถาบัน
ราชภัฏเชียงใหม่.
- _____. (2543). สื่อการเรียนรู้และเครื่องเล่นของเล่นเด็กปฐมวัย. เชียงใหม่: คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2528). กิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ:
โอเดียนสโตร์.
- _____. (2553). การพัฒนาหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสุนทรียะสำหรับเด็กปฐมวัย.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ลัดดาวัลย์ กันหสุพรรณ. (2547). ของเล่นและเกมทางวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒพานิช.
- เลิศ อานันทนงะ. (2549). เทคนิควิธีสอนศิลปะเด็ก. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วนิช พิรวรรณเมธาวิ. (2555). การพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็ก โดยใช้ชุดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์
ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเจ้าแม่หลวงอุปถัมภ์ 1. เชียงใหม่.
- วราภรณ์ รักวิชัย. (2540). การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: แสงศิลป์
การพิมพ์.
- วีไลวรรณ กามันตะคุณ. (2556). การจัดกิจกรรมการสานจากวัสดุธรรมชาติที่มีต่อความสามารถ
ในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- วีรวัฒน์ กังวานนวกุล และคณะ. (2545). ของเล่นพื้นบ้าน. เชียงใหม่: การพิมพ์เชียงใหม่.
- ศศิธร เทคนัธรรณภคย์. (2553). วิทยาศาสตร์ในของเล่นพื้นบ้านไทย. ปทุมธานี: สำนักงาน
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ.

- ศาสตรา เหล่าอรรคชะ. (2551). *ของเล่นพื้นบ้านเด็กอีสาน: การประยุกต์และพัฒนาให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กแต่ละช่วงวัย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ศิริชัย กาญจนวาสิ. (2555). *สถิติประยุกต์สำหรับการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริลักษณ์ ชัยนิกิจ. (2555). *การวัดประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย*. ในประมวลชุดวิชาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย. หน่วยที่ 8. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี.
- สร้อยสุดา วิทยาการ, นันทณี เสถียรศักดิ์พงษ์. (2557). *การใช้ของเล่นพื้นบ้านในงานกิจกรรมบำบัดเพื่อพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพ สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี)*. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2560). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 (สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี)*. กรุงเทพฯ: คุรุสภา ลาดพร้าว.
- _____. (2547). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546*. กรุงเทพฯ: คุรุสภา ลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *การจัดการศึกษาปฐมวัยตามหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2559). *คู่มือดำเนินงานประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ปีการศึกษา 2559*. กรุงเทพฯ: คุรุสภา ลาดพร้าว.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สีวลี ศิลปวารสาร. (2554). *ของเล่นพื้นบ้านเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางศิลปะของเด็กอายุ 6-12 ปี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ และคณะ. (2552). *การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านร่างกาย*. ในประมวลสาระชุดวิชาจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย. หน่วยที่ 5. พิมพ์ครั้งที่ 3 นนทบุรี: แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี.
- สุชาวดี บุญโยภาส. (2553). *การพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก และการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา โดยใช้ชุดกิจกรรมศิลปะจากวัสดุธรรมชาติ*. ปฐมวัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

- องอาจ นัยพัฒน์. (2551). *การออกแบบการวิจัย :วิธีการปริมาณเชิงคุณภาพและผสมผสานวิธีการ*.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิญา พิลาวรรณ. (2550). *การพัฒนากล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์
การปั้นดินน้ำมัน แบบผู้ปกครองมีส่วนร่วม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- อรุณวัฒน์ ทะพิงค์แก. (2545). *การใช้ชุดของเล่นจากวัสดุธรรมชาติเพื่อพัฒนาความสามารถในการ
ใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลลำพูน จังหวัดลำพูน*. (วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช:
นนทบุรี.
- อรุณี หรดาล. (2553). *การวัดและประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกายเด็กปฐมวัย. ในเอกสาร
การสอนชุดวิชาการวัดและประเมินผลกลุ่มวิชาเตรียมประสบการณ์. หน่วยที่ 1.
พิมพ์ครั้งที่ 5* นนทบุรี: แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

คู่มือและแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา

คู่มือและแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา

นางอุบลรัตน์ คำฟู
รหัสนักศึกษา 2542103052 สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์
แขนงวิชา หลักสูตรและการสอน วิชาเอก ปฐมวัยศึกษา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

คู่มือการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา

คำชี้แจง

คู่มือการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนาฉบับนี้ ประกอบไปด้วยจุดประสงค์ในการเลือกใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา ประโยชน์ที่จะได้รับจากการเล่น บทบาทครู และบทบาทเด็ก ซึ่งการจัดกิจกรรมการเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนา จะจัดในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ วันละ 30 นาที ตลอดระยะเวลา 5 สัปดาห์ ในแต่ละสัปดาห์ครูจะกำหนดให้เด็กเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนาที่มีวิธีการเล่นที่ง่ายไปหาของเล่นที่มีวิธีการเล่นที่ซับซ้อนมากขึ้น ของเล่นพื้นบ้านล้านนาที่ผู้วิจัยสรรหามามีทั้งหมด 5 กลุ่ม รวมมีจำนวน 13 ชนิด มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 สัตว์หรรษา ประกอบไปด้วย

- 1.1 สัตว์กะลา
- 1.2 สัตว์กระโดด
- 1.3 ไก่จิก

กลุ่มที่ 2 ของเล่นหนูน้อย ประกอบไปด้วย

- 2.1 จักจั่นไว้
- 2.2 จานบิน

กลุ่มที่ 3 สองมือผจญภัย ประกอบไปด้วย

- 3.1 ควายชนกัน
- 3.2 ลูกข้างสตางค์
- 3.3 กำหมุนบิน

กลุ่มที่ 4 สามซ่าพาเพลิน ประกอบไปด้วย

- 4.1 คนตำข้าว
- 4.2 คนเลื่อยไม้
- 4.3 คนตัดฟืน

กลุ่มที่ 5 ปากไวมือไว ประกอบไปด้วย

- 5.1 ลูกข้างสะบ้า
- 5.2 ปี่เสียงนก

หลักการ

พัฒนาการทางร่างกายเป็นพัฒนาการที่สำคัญด้านหนึ่ง เพราะหากเด็กมีสุขภาพร่างกายดีจะส่งผลให้มีพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาดีไปด้วย การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านร่างกายจึงมีความสำคัญไม่แพ้ด้านอื่น ๆ เพราะครอบคลุมพัฒนาการทางสุขอนามัย

ประสาทการรับรู้ การเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อใหญ่ และกล้ามเนื้อเล็ก (สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์และคณะ 2551:21)

การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายนั้น เด็กปฐมวัยจะมีความก้าวหน้าด้านการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากสมอง กระดูก และกล้ามเนื้อ สมบูรณ์มากขึ้น และทำหน้าที่ได้ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กซึ่งเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นของเล่นที่บ้าน โดยมีเครื่องเล่นที่มีขนาดพอเหมาะ ปลอดภัย และให้ ความสนุกสนาน ซึ่งเครื่องเล่นที่บ้านเหล่านี้ จะช่วยให้เด็กได้พัฒนากล้ามเนื้อมือ นิ้วมือ ข้อมือ ให้ใช้งานได้คล่องแคล่ว มีการประสานสัมพันธ์กัน สามารถบังคับกล้ามเนื้อมือได้เป็นอย่างดี ดังนั้น จึงถือว่าการจัดกิจกรรมพัฒนากล้ามเนื้อเล็กเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กปฐมวัย (สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์และคณะ 2551:21)

ปัจจุบันวิถีชีวิตของคนในสังคมไทยได้เกิดการเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมตะวันตกมีอิทธิพลต่อประชาชน ทำให้คนจำนวนมากไม่เห็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ประดิษฐ์ของเล่นจากวัสดุเหลือใช้ที่หาง่ายในท้องถิ่น ทั้งยังราคาไม่แพง ไม่เป็นอันตรายต่อเด็ก อีกทั้งสะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญา วัฒนธรรมความเป็นอยู่ ของสังคมนั้นอีกด้วย ดังเช่นในภาคเหนือมีของเล่นที่บ้านล้านนาจำนวนมากประดิษฐ์จากไม้ ดินเหนียว ไม้ไผ่ และลูกไม้ ของเล่นที่บ้านล้านนาสำหรับเด็กปฐมวัยที่ประดิษฐ์ขึ้นจากวัสดุในท้องถิ่นเหล่านี้ นับว่าเป็นของเล่นจากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีคุณค่าแก่การนำมาทดลองใช้พัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เพื่อให้เป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ต่อไป

วัตถุประสงค์

จุดประสงค์หลักในการเลือกสรรของเล่นที่บ้านล้านนาทั้ง 5 กลุ่ม มีจำนวน 13 ชนิด มาให้เด็กได้เล่น คือ เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นที่บ้านล้านนา

บทบาทครู

ครูเป็นผู้มีบทบาทและหน้าที่สำคัญในการช่วยกระตุ้นให้เด็ก ๆ ได้เล่นของเล่นที่บ้านล้านนาอย่างมีความสุข และเกิดความสนุกสนานในขณะที่เล่น เพื่อให้เด็กได้รับประโยชน์สูงสุดจากการเล่น และช่วยส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยด้วยการให้เด็กได้ฝึกการเล่นของเล่นที่บ้านล้านนาในช่วงเวลาการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ดังนี้

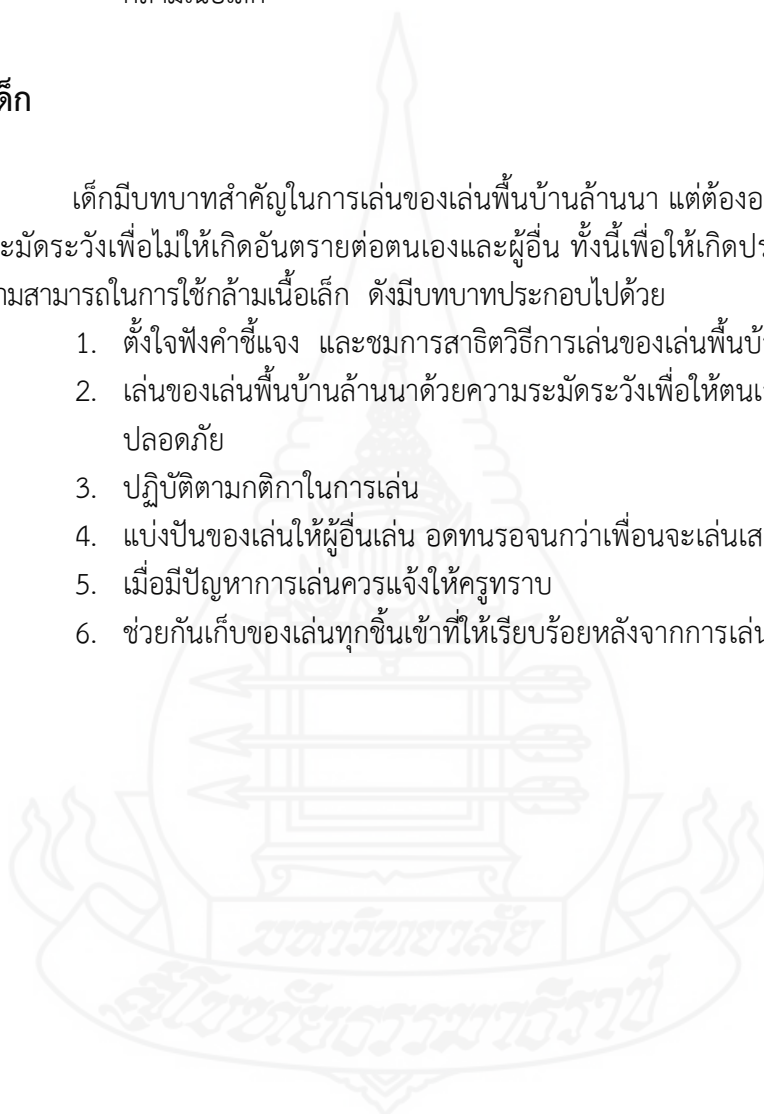
1. จัดเตรียมของเล่นที่บ้านล้านนาให้หลากหลายชนิดและมีปริมาณที่เหมาะสมกับจำนวนเด็ก
2. จัดเตรียมสถานที่ให้เด็กได้เล่นของเล่นที่บ้านล้านนาอย่างปลอดภัย สร้างบรรยากาศให้เด็กรู้สึกเป็นอิสระในการเล่นไม่เคร่งเครียด

3. ชี้แจงข้อตกลงในการเล่น วิธีการเล่น สาธิตการเล่นให้เด็กดู และให้เด็กได้ลองฝึกเล่น ตามเวลาจากนั้นปล่อยให้เด็กเล่นด้วยตนเองอย่างอิสระ
4. ในระหว่างที่เด็กเล่นครูควรมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กด้วยท่าทางที่เป็นมิตร สนับสนุน กล่าวชมเชยยกย่อง และให้กำลังใจอันเป็นการเสริมแรง เพื่อให้เด็กต้องการเล่นมากขึ้น คอยแนะนำในลักษณะที่จะนำไปสู่การพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

บทบาทเด็ก

เด็กมีบทบาทสำคัญในการเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนา แต่ต้องอยู่ในขอบเขตของการเล่น และระมัดระวังเพื่อไม่ให้เกิดอันตรายต่อตนเองและผู้อื่น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ดังมีบทบาทประกอบไปด้วย

1. ตั้งใจฟังคำชี้แจง และชมการสาธิตวิธีการเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนา
2. เล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนาด้วยความระมัดระวังเพื่อให้ตนเองและผู้อื่นปลอดภัย
3. ปฏิบัติตามกติกาในการเล่น
4. แบ่งปันของเล่นให้ผู้อื่นเล่น อดทนรอจนกว่าเพื่อนจะเล่นเสร็จ
5. เมื่อมีปัญหาการเล่นควรแจ้งให้ครูทราบ
6. ช่วยกันเก็บของเล่นทุกชิ้นเข้าที่ให้เรียบร้อยหลังจากการเล่นเสร็จแล้ว

ของเล่นพื้นบ้านล้านนา

1. สัตว์กะลา

ลักษณะ

สัตว์กะลา เป็นของเล่น ทำจากกะลามะพร้าว จากวัสดุในท้องถิ่นที่ไร้ค่านำมาผสมจินตนาการ และผ่านการตกแต่งด้วยสองมือของพ่ออ้อย แม่อ้อย จึงออกมาเป็นรูปร่างต่างๆ ทั้ง หนู เต่า กระต่าย ควาย อื่นๆ ตามรูปทรงของกะลา

วิธีการเล่น

ใช้มือดึงเชือกบนกะลาแล้วปล่อย เจ้าสัตว์น้อยก็จะ กระดืบ กระดืบ ไปข้างหน้า

วิธีการเล่นเพิ่มเติม

วิธีที่ 1 นำเทพมาติดบนพื้น โดยติดเป็นรูปวงกลม รูปสามเหลี่ยมและรูปสี่เหลี่ยม จากนั้นให้เด็กแบ่งกลุ่ม 2 กลุ่ม ชาย 1 กลุ่ม หญิง 1 กลุ่มแล้วให้เด็กบังคับสัตว์กะลาไปตามรูปทรงที่กำหนดไว้

วิธีที่ 2 ให้เด็กแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน โดยให้ตัวแทนแต่ละกลุ่ม ออกมา 2 คน คนที่ 1 จะเป็นคนพาสัตว์กะลากลับบ้าน ส่วนคนที่ 2 จะยืนเป็นเสาหลัก วิธีการเล่นคือ ครูจะให้สัญญาณเด็ก โดยการเป่าหวีด จากนั้นให้เด็กคนที่ 1 บังคับสัตว์กะลาไปข้างหน้า แล้วเดินรอบเพื่อน คนที่ 2 ที่เป็นเสาหลัก 1 รอบ จากนั้นก็บังคับสัตว์กะลาให้เข้าเส้นชัยตามที่ครูเตรียมไว้

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. พัฒนากล้ามเนื้อเล็ก ดังนี้

- 1.1 ช่วยส่งเสริมให้กล้ามเนื้อมือ ข้อมือ อกมือ และนิ้วมือ ให้มีความแข็งแรงจากการได้เล่น บังคับสัตว์กะลาไปตามรูปทรงที่กำหนดไว้
- 1.2 ช่วยส่งเสริมให้กล้ามเนื้อมือ ข้อมือ อกมือ และนิ้วมือ ให้มีความคล่องแคล่วจากการได้ เล่นดึงเชือกบนสัตว์กะลาแล้วปล่อย
- 1.3 ช่วยส่งเสริมให้การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ให้มีความสัมพันธ์กันจากการได้ มองดูสัตว์กะลาเคลื่อนที่ในขณะที่บังคับทิศทางการเล่นของสัตว์กะลา

2. พัฒนาด้านอารมณ์จิตใจ และด้านสังคม ดังนี้

- 2.1 เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการได้เล่นสัตว์กะลาด้วยตนเอง
- 2.2 เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการได้เล่นสัตว์กะลาอยู่กับกลุ่มเพื่อนใน ลักษณะกลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่
- 2.3 เด็กเกิดการเรียนรู้ในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และการอยู่ร่วมกันในสังคม ผ่าน การเล่นเกมสัตว์กะลา

3. ช่วยสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน ดังนี้

- 3.1 ผู้ปกครองและชุมชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้วยการสร้างของเล่นสัตว์กะลาให้เด็กๆ ได้เล่น
- 3.2 ครู ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย มีของเล่นสัตว์กะลามาร่วมช่วยพัฒนากล้ามเนื้อเล็กให้กับเด็กปฐมวัย

ของเล่นพื้นบ้านล้านนา

2. สัตว์กระโดด

ลักษณะ

สัตว์กระโดด เป็นของเล่น ทำจากไม้ จากวัสดุในท้องถิ่นที่ไร้ค่านิยมผสมจินตนาการ และผ่านการตกแต่งด้วยสองมือของพ่ออู๋ แม่อู๋ จึงออกมาเป็นรูปร่างของวัว ควาย

วิธีการเล่น

จับที่กระบอกแล้วอีกมือดึงคันชักเข้าออก ตัวสัตว์ก็จะมีท่าทางเหมือนกำลังวิ่ง กระโดด

วิธีการเล่นเพิ่มเติม

วิธีที่ 1 นำกล่องพิเศษมาให้เด็กดู ซึ่งภายในกล่องพิเศษจะมี บัตรตัวเลข 5-10 จากนั้นให้แบ่งกลุ่ม 4 กลุ่ม กลุ่มละ 7 คนโดยที่ให้ตัวแทนกลุ่มที่ 1 ออกมาหยิบบัตรตัวเลขในกล่องพิเศษจำนวน 1 ใบ สมมติว่าเด็กหยิบได้ เลข 5 เพื่อนในกลุ่มดึงคันชักเข้า-ออก จำนวน 5 ครั้ง ส่วนเพื่อนคนที่เหลือก็ให้ทำทำเลียนแบบ สัตว์กระโดด 5 ครั้ง ทำแบบนี้จนครบทุกกลุ่ม

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. พัฒนากล้ามเนื้อเล็ก ดังนี้

- 1.1 ช่วยส่งเสริมให้กล้ามเนื้อมือ ข้อมือ ฝ่ามือ และนิ้วมือ ให้มีความแข็งแรง จากการได้เล่นสัตว์กระโดด ด้วยการใช้มือข้างหนึ่งจับที่กระบอกไม้ไผ่ แล้วมืออีกข้างหนึ่งดึงคันทิ้งเข้าออกตามจังหวะ
- 1.2 ช่วยส่งเสริมให้กล้ามเนื้อมือ ข้อมือ ฝ่ามือ และนิ้วมือ ให้มีความคล่องแคล่ว จากการได้เล่นดึงคันทิ้งเข้าออกตามจังหวะ
- 1.3 ช่วยส่งเสริมให้การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ให้มีความสัมพันธ์กัน จากการได้มองดูสัตว์ทำท่ากระโดดตามจังหวะการดึงคันทิ้งเข้าออกของสัตว์กระโดด

2. พัฒนาด้านอารมณ์จิตใจ และด้านสังคม ดังนี้

- 2.1 เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการได้เล่นสัตว์กระโดดด้วยตนเอง
- 2.2 เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการได้เล่นสัตว์กระโดดกับกลุ่มเพื่อนในลักษณะกลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่
- 2.3 เด็กเกิดการเรียนรู้การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และการอยู่ร่วมกันในสังคม ผ่านการเล่นของเล่นสัตว์กระโดด

3. ช่วยสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน ดังนี้

- 3.1 ผู้ปกครองและชุมชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้วยการสร้างของเล่นสัตว์กระโดดให้เด็กๆ ได้เล่น
- 3.2 ครู ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย มีของเล่นสัตว์กระโดดมาช่วยพัฒนากล้ามเนื้อเล็กให้กับเด็กปฐมวัย

ของเล่นพื้นบ้านล้านนา

3. ไก่จิก

ลักษณะ

ของเล่นไก่จิกเกิดขึ้นมาจากฝีมือของคนเฒ่าคนแก่ที่มีทักษะในการแกะสลักอยู่แล้วผสมผสานกับความตั้งใจจะทำของเล่นให้หลาน

วิธีการเล่น

ใช้มือจับด้ามไม้ที่ฐานวงกลมแล้วแกว่งลูกตุ้มที่ห้อยอยู่ข้างล่างเป็นวงกลม ไก่ข้างบนก็จะช่วยกันจิก ๆ

วิธีการเล่นเพิ่มเติม

วิธีที่ 1 ฝึกเด็กให้แกว่งลูกตุ้มเป็นจังหวะดนตรี โดยสอนให้เด็กอ่านจังหวะดนตรีก่อนซึ่งจะใช้ตัวเลขดังนี้ 12 123 12 12 1 แล้วให้เด็กปรบมือตามจังหวะ เมื่อเด็กอ่านจนคล่องแล้ว จึงให้เด็กนำ

จังหวัดดนตรีไปเล่นกับของเล่นไม้จากนั้นให้เด็กจับด้ามไม้ที่ฐานวงกลมแล้วแกว่งลูกตุ้มที่อยู่ข้างล่างตามจังหวัดดนตรี จะทำให้เด็กเกิดความสนุกสนาน

วิธีที่ 2 ครูแบ่งกลุ่มเด็ก 4 กลุ่ม กลุ่มละ 7 คน จากนั้นให้ตัวแทนกลุ่มคนที่ 1 ของแต่ละกลุ่มออกมาเต้นประกอบเพลงซิกเก้นแดนซ์ โดยให้เด็กๆทำตามอิสระ เมื่อครูปิดเพลงให้เด็กหยุดในท่านั้น เด็กคนไหนกระดิกตัวหรือขยับตัว ให้ออกจากวงแล้วไปแกว่งไม้จากนั้น

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. พัฒนากล้ามเนื้อเล็ก ดังนี้

- 1.1 ช่วยส่งเสริมให้กล้ามเนื้อมือ ข้อมือ อกมือ และนิ้วมือ ให้มีความแข็งแรง จากการได้เล่นไม้จากนั้น ด้วยการจับด้ามไม้ .การแกว่งลูกตุ้ม
- 1.2 ช่วยส่งเสริมให้กล้ามเนื้อมือ ข้อมือ อกมือ และนิ้วมือ มีความคล่องแคล่ว จากการได้เล่นไม้จากนั้น ด้วยการจับด้ามไม้ .การแกว่งลูกตุ้ม
- 1.3 ช่วยส่งเสริมให้การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา มีความสัมพันธ์กัน จากการได้มองดูไม้จากนั้นในขณะที่ใช้มือจับด้ามไม้ .และแกว่งลูกตุ้ม

2. พัฒนาด้านอารมณ์จิตใจ และด้านสังคม ดังนี้

- 2.1 เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการได้เล่นไม้จากนั้นด้วยตนเอง
- 2.2 เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการได้เล่นไม้จากนั้นกับกลุ่มเพื่อนในลักษณะกลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่
- 2.3 เด็กเกิดการเรียนรู้การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และการอยู่ร่วมกันในสังคม ผ่านการเล่นของเล่นไม้จากนั้น

3. ช่วยสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน ดังนี้

- 3.1 ผู้ปกครองและชุมชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้วยการสร้างของเล่นไม้จากนั้นให้เด็กๆได้เล่น
- 3.2 ครู ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย มีของเล่นไม้จากนั้นมาช่วยพัฒนากล้ามเนื้อเล็กให้กับเด็กปฐมวัย

ของเล่นพื้นบ้านล้านนา

4. จักจั่นໄວ້

ลักษณะ

จักจั่นໄວ້เป็นของเล่นพื้นบ้านล้านนา ที่ทำให้เกิดเสียง โดยอาศัยแรงหมุนของมือ ช่วยให้เด็กได้พัฒนากล้ามเนื้อเล็กและเกิดความสุขสนุกสนาน

วิธีการเล่น

ใช้มือถือจับก้านไม้ แล้วแกว่งเชือกให้หมุนเป็นวงกลม เพื่อให้ก้อนดินที่ผูกกับเชือกหมุน และเชือกจะไปเสียดสีกับยางสนทำให้เกิดเสียงดังคล้ายจักจั่น

วิธีเล่นเพิ่มเติม

- วิธีที่ 1** ครูแบ่งเด็กออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน โดยให้ทำกิจกรรมดังนี้
- กลุ่มที่ 1 แกว่งให้ก้อนดินหมุน จำนวน 2 รอบ
 - กลุ่มที่ 2 แกว่งให้ก้อนดินหมุน จำนวน 4 รอบ
 - กลุ่มที่ 3 แกว่งให้ก้อนดินหมุน จำนวน 6 รอบ

กลุ่มที่ 4 แกว่งให้ก้อนดินหมุน จำนวน 8 รอบ

กลุ่มที่ 5 แกว่งให้ก้อนดินหมุน จำนวน 10 รอบ

จากนั้น ครูจะเป็นผู้กำหนดว่าจะให้กลุ่มไหนแกว่งของเล่นก่อน โดยครูจะให้การสลับกลุ่มไป-มา เพื่อฟังจังหวะของเสียงจ๊กจั่น ซึ่งจะช่วยให้เด็กได้ฝึกการหมุนข้อมือและการนับเลขไปพร้อมกัน

วิธีที่ 2 ครูแบ่งกลุ่มเด็กออกเป็น 2 กลุ่ม ชาย 1 กลุ่ม หญิง 1 กลุ่ม กิจกรรมนี้มีชื่อว่า วิ่งเปรี้ยวจ๊กจั่น จากนั้นให้แบ่งกลุ่มย่อยผู้หญิง และผู้ชาย ออกเป็น 2 กลุ่ม ให้เท่ากัน โดยให้ยืนเข้าแถวแยกกลุ่มคนละฝั่ง เมื่อครูให้สัญญาณ เด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายคนที่ 1 ของฝั่งซ้ายวิ่งส่งจ๊กจั่นไปให้เพื่อนฝั่งขวา เพื่อนฝั่งขวารับจ๊กจั่นไว้แล้วก็วิ่งส่งจ๊กจั่นไปให้เพื่อนฝั่งซ้าย ในขณะที่วิ่งให้แกว่งจ๊กจั่นไว้ไปด้วย ทำแบบนี้จนครบทุกคน กลุ่มไหนที่วิ่งครบทุกคนแล้วให้นั่งลง และเริ่มเล่นรอบใหม่ตามความเหมาะสม

วิธีที่ 3 ครูให้เด็กออกมาหยาบบัตรตัวเลขในกล่องวิเศษ โดยในกล่องจะมีโจทย์คณิตศาสตร์ ซึ่งจะมีการบวกเลข และการลบเลข เช่น $(2+3 = \dots)$, $(5-4 = \dots)$ เป็นต้น แล้วให้เด็กหยาบบัตรตัวเลขมาคนละ 1 ใบ จากนั้นให้เด็กตอบ ว่าจำนวนที่บวก/ลบได้ คือจำนวนเท่าไร แล้วให้เด็กหมุนจ๊กจั่นไว้ตามจำนวนนั้น

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. พัฒนากล้ามเนื้อเล็ก ดังนี้

- 1.1 ช่วยส่งเสริมให้กล้ามเนื้อข้อมือ ข้อมือ อุ้งมือ และนิ้วมือ ให้มีความแข็งแรง จากการได้เล่นแกว่งจ๊กจั่นไว้ด้วยการจับก้านไม้ และใช้ข้อมือในการแกว่งก้อนดินเป็นจังหวะ
- 1.2 ช่วยส่งเสริมให้กล้ามเนื้อข้อมือ ข้อมือ อุ้งมือ และนิ้วมือ ให้มีความคล่องแคล่ว จากการได้เล่นแกว่งจ๊กจั่นไว้ด้วยการจับก้านไม้ และใช้ข้อมือในการแกว่งก้อนดินเป็นจังหวะ
- 1.3 ช่วยส่งเสริมให้การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา มีความสัมพันธ์กัน จากการได้มองดูก้อนดินที่ใช้มือแกว่ง

2. พัฒนาด้านอารมณ์จิตใจ และด้านสังคม ดังนี้

- 2.1 เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการได้เล่นจ๊กจั่นไว้ด้วยตนเอง
- 2.2 เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการได้เล่นจ๊กจั่นไว้กับกลุ่มเพื่อนในลักษณะกลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่
- 2.3 เด็กเกิดการเรียนรู้การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และการอยู่ร่วมกันในสังคม ผ่านการเล่นของเล่นจ๊กจั่นไว้

3. สร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน ดังนี้

- 3.1 ผู้ปกครองและชุมชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้วยการสร้างของเล่นจ๊กจั่นไว้ให้เด็กๆ ได้เล่น
- 3.2 ครู ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย มีของเล่นจ๊กจั่นไว้มาช่วยพัฒนากล้ามเนื้อเล็กให้กับเด็กปฐมวัย

ของเล่นพื้นบ้านล้านนา

5. จานบิน

ลักษณะ

จานบิน เป็นของเล่นพื้นบ้านล้านนาที่ทำมาจากไม้ไผ่ ซึ่งเลียนแบบมาจากลูกไม้ธรรมชาติ (ลูกยาง) มาเล่นให้หมุนทะยานขึ้นฟ้าได้ เหมือนแมลงปอบิน และช่วยพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก

วิธีการเล่น

ใช้สองมือประสานที่แกนใบพัดแล้วปั่นไปข้างหน้า จานบินก็จะหมุนลอยขึ้นฟ้า หรือจะปั่นไปทางข้าง ทแยงขึ้นทแยงลงได้หลายทิศทาง

วิธีเล่นเพิ่มเติม

วิธีที่ 1 ให้เด็กปั่นจานบินทีละคน ซึ่งครูจะต้องกำหนดจุดเริ่มต้นแล้วให้เด็กยืนเรียงกัน จากนั้นให้สัญญาณแก่เด็กโดยการเป่านกหวีด เมื่อเด็กได้ยินเสียงนกหวีดแล้ว ให้เด็กปั่นจานบินไป

ข้างหน้า ซึ่งครูจะมีเชือกกันไว้ข้างหน้า ใครที่สามารถป็นข้ามเชือกได้ แสดงว่าเป็นผู้ที่มีกล้ามเนื้อที่แข็งแรง

วิธีที่ 2 แบ่งกลุ่มเด็กออกเป็น 2 กลุ่ม หญิง 1 กลุ่ม ชาย 1 กลุ่ม ให้ตัวแทนกลุ่มผู้หญิง 1 คน และตัวแทนกลุ่มผู้ชาย 1 คนเป็นผู้ถือตะกร้ารออยู่อีกฝั่ง ส่วนเพื่อนที่เหลือให้เข้าแถวรอ ให้คนที่ 1 ของกลุ่มเป็นผู้หมุนจานบินทะยานขึ้นบนฟ้า โดยให้เพื่อนที่ถือตะกร้ารอรับจานบินลงตะกร้า ซึ่งสามารถให้เด็กผลัดกันถือตะกร้าได้ เพื่อฝึกการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. พัฒนากล้ามเนื้อเล็ก ดังนี้

- 1.1 ช่วยส่งเสริมให้กล้ามเนื้อ ข้อมือ อุ้งมือ และนิ้วมือ มีความแข็งแรง จากการได้เล่น ปั่นจานบินไปข้างหน้าเพื่อให้ข้ามเชือกที่กันไว้ข้างหน้า
- 1.2 ช่วยส่งเสริมให้กล้ามเนื้อ ข้อมือ อุ้งมือ และนิ้วมือ มีความคล่องแคล่ว จากการได้ เล่นปั่นจานบินไปข้างหน้าเพื่อให้ข้ามเชือกที่กันไว้ข้างหน้า
- 1.3 ช่วยส่งเสริมให้การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา มีความสัมพันธ์กัน จากการมอง ทิศทางการทยานขึ้นฟ้า และการลอยข้ามเชือกของจานบิน

2. พัฒนาด้านอารมณ์จิตใจ และด้านสังคม ดังนี้

- 2.1 เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการได้เล่นสัตว์จานบินด้วยตนเอง
- 2.2 เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการได้เล่นสัตว์จานบินกับกลุ่มเพื่อนใน ลักษณะกลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่
- 2.3 เด็กเกิดการเรียนรู้การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และการอยู่ร่วมกันในสังคม ผ่านการเล่นของเล่นจานบิน

3. สร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน ดังนี้

- 3.1 ผู้ปกครองและชุมชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้วยการสร้างของเล่นสัตว์จานบินให้เด็กๆ ได้เล่น
- 3.2 ครู ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย มีของเล่นจานบิน มาช่วยพัฒนากล้ามเนื้อเล็กให้กับเด็กปฐมวัย

ของเล่นพื้นบ้านล้านนา

6. ควายชนกัน

ลักษณะ

ควายชน ของเล่นจากบ้านป่าแดด พิพิธภัณฑสถานที่ได้ ที่ต่อยอดและพัฒนามาจากของเล่นชื่อว่า สัตว์กระทัด โดยใช้กระบวนการสนทนากลุ่ม และออกแบบของเล่นจากประสบการณ์ชีวิต จากสื่อกีฬาพื้นบ้านที่เอาวัวมาชนกัน จึงอยากเห็นสัตว์สองตัวเคลื่อนไหวเข้าชนกัน ชาวบ้านได้ออกแบบและปรับมาจนเป็นควายชนกันอย่างปัจจุบัน

วิธีการเล่น

ใช้มือข้างหนึ่งจับที่กระบอกแล้วใช้มืออีกข้างหนึ่งดึงเชือกเข้าออก ตัวสัตว์ก็จะมีท่าทางกำลังวิ่งชนกัน

วิธีเล่นเพิ่มเติม

นำกล่องวิเศษมาให้เด็กดู ซึ่งภายในกล่องวิเศษจะมี บัตรตัวเลข 5-10 จากนั้นให้แบ่งกลุ่ม 4 กลุ่ม กลุ่มละ 7 คนโดยที่ให้ตัวแทนกลุ่มที่ 1 ออกมาหยิบบัตรตัวเลขในกล่องวิเศษจำนวน 1 ใบ สมมติว่าเด็กหยิบได้ เลข 5 เพื่อนในกลุ่มตั้งเชือกเข้า-ออก จำนวน 5 ครั้ง ส่วนเพื่อนคนที่เหลือก็ให้ทำท่าเลียนแบบ ควายชนกัน 5 ครั้ง ทำแบบนี้จนครบทุกกลุ่ม

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. พัฒนากล้ามเนื้อเล็ก ดังนี้

- 1.1 ช่วยส่งเสริมให้กล้ามเนื้อมือ ข้อมือ อุ้งมือ และนิ้วมือ ให้มีความแข็งแรง จากการได้เล่นควายชนกัน ด้วยการใช้มือข้างหนึ่งจับที่กระบอกไม้ไผ่ แล้วมืออีกข้างหนึ่งดึงเชือกเข้าออกตามจำนวนตัวเลขในกล่องวิเศษ
- 1.2 ช่วยส่งเสริมให้กล้ามเนื้อมือ ข้อมือ อุ้งมือ และนิ้วมือ ให้มีความคล่องแคล่ว จากการได้เล่นควายชนกัน ด้วยการใช้มือข้างหนึ่งจับที่กระบอกไม้ไผ่ แล้วมืออีกข้างหนึ่งดึงเชือกเข้าออกตามจำนวนตัวเลขในกล่องวิเศษ
- 1.3 ช่วยส่งเสริมให้การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ให้มีความสัมพันธ์กัน จากการได้เล่นควายชนกัน ด้วยการใช้มือข้างหนึ่งจับที่กระบอกไม้ไผ่ แล้วมืออีกข้างหนึ่งดึงเชือกเข้าออกตามจำนวนตัวเลขในกล่องวิเศษ

2. พัฒนาด้านอารมณ์จิตใจ และด้านสังคม ดังนี้

- 2.1 เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการได้เล่นควายชนกันด้วยตนเอง
- 2.2 เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการได้เล่นควายชนกันกับกลุ่มเพื่อนในลักษณะกลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่
- 2.3 เด็กเกิดการเรียนรู้การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และการอยู่ร่วมกันในสังคม ผ่านการเล่นของเล่นควายชนกัน

3. ช่วยสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน ดังนี้

- 3.1 ผู้ปกครองและชุมชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้วยการสร้างของเล่นควายชนกันให้เด็กๆ ได้เล่น
- 3.2 ครู ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย มีของเล่นควายชนกันมาช่วยพัฒนากล้ามเนื้อเล็กให้กับเด็กปฐมวัย

ของเล่นพื้นบ้านล้านนา

7. ลูกข่างสตางค์

ลักษณะ

สมัยก่อนคนเฒ่าคนแก่ใช้สตางค์รูมาทำลูกข่างให้เด็กๆ เล่น แต่ปัจจุบันได้เปลี่ยนมาใช้ไม้หรือลูกสะบ้าแทน ชื่อของลูกข่างอาจจะเปลี่ยนตามวัสดุที่นำมาทำลูกข่าง

วิธีการเล่น

ส่วนมากเด็กๆ จะเล่นลูกข่างด้วยกันหลายๆ คน โดยที่จะแข่งกันว่าของใครหมุนได้นาน กว่ากัน หรืออาจจะใช้หมุนชนกัน หากของใครล้มก่อนก็จะถือว่าคนนั้นแพ้

วิธีเล่นเพิ่มเติม

ครูนำเทปสี มาติดเป็นกรอบสี่เหลี่ยมบนพื้นห้อง โดยจะมีกรอบขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ครูแบ่งเด็กออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน โดยให้ตัวแทนกลุ่มละ 1 คน ออกมาปั่นลูกข่างสตางค์แข่งกัน ในกรอบสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่ ถ้าลูกข่างสตางค์ของใครออกนอกกรอบ หรือหยุด

หมอนให้เปลี่ยนเด็กคนต่อไปออกมานับลูกข้างสตางค์ลำดับต่อไป ทำแบบนี้ต่อเนื่องไปจนเด็กได้เล่นครบทุกคน ลำดับต่อไปจึงเปลี่ยนเป็นกรอบสี่เหลี่ยมขนาดกลาง และขนาดเล็กตามลำดับ

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. พัฒนากล้ามเนื้อเล็ก ดังนี้

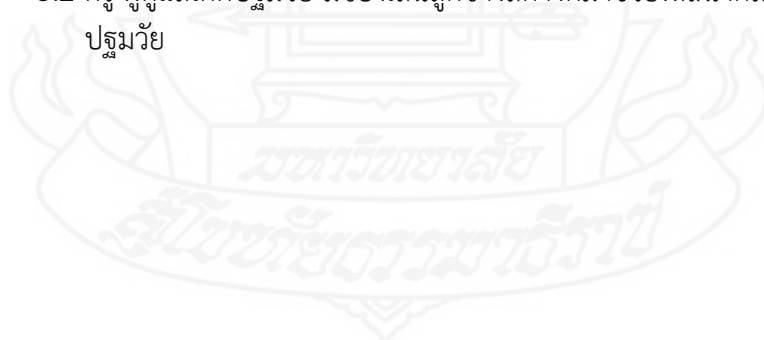
- 1.1 ช่วยส่งเสริมให้กล้ามเนื้อมือ ข้อมือ อกมือ และนิ้วมือ มีความแข็งแรง จากการได้เล่นปั้นลูกข้างสตางค์ในกรอบที่กำหนด
- 1.2 ช่วยส่งเสริมให้กล้ามเนื้อมือ ข้อมือ อกมือ และนิ้วมือ มีความคล่องแคล่ว จากการได้เล่นปั้นลูกข้างสตางค์ในกรอบที่กำหนด
- 1.3 ช่วยส่งเสริมให้การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา มีความสัมพันธ์กัน จากการได้มองดูลูกข้างสตางค์หมุนในกรอบที่กำหนด

2. พัฒนาด้านอารมณ์จิตใจ และด้านสังคม ดังนี้

- 2.1 เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการได้เล่นลูกข้างสตางค์ด้วยตนเอง
- 2.2 เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการได้เล่นลูกข้างสตางค์กับกลุ่มเพื่อนในลักษณะกลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่
- 2.3 เด็กเกิดการเรียนรู้การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และการอยู่ร่วมกันในสังคม ผ่านการเล่นของเล่นลูกข้างสตางค์

3. สร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน ดังนี้

- 3.1 ผู้ปกครองและชุมชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้วยการสร้างของเล่นลูกข้างสตางค์ให้เด็กๆ ได้เล่น
- 3.2 ครู ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย มีของเล่นลูกข้างสตางค์มาช่วยพัฒนากล้ามเนื้อเล็กให้กับเด็กปฐมวัย

ของเล่นพื้นบ้านล้านนา

8. กำหมุนบิน

ลักษณะ

กำหมุนบิน เป็นของเล่นที่สามารถลอยขึ้นฟ้าได้ โดยเกิดจากการผสมผสานระหว่างของเล่น 2 ชิ้น คือ กำหมุน และ จานบิน

วิธีการเล่น

เอาเชือกพันรอบแกนใบพัดแล้วใส่ลงในกระบอกไม้ไผ่ จากนั้นใช้มือข้างหนึ่งจับกระบอกไม้ไผ่ มืออีกข้างหนึ่งดึงเชือกอย่างรวดเร็ว ใบพัดก็จะทะยานขึ้นฟ้า

วิธีเล่นเพิ่มเติม

วิธีที่ 1 แบ่งกลุ่มเด็กออกเป็น 4 กลุ่ม หญิง 2 กลุ่ม ชาย 2 กลุ่ม ให้ตัวแทนกลุ่มผู้หญิง 2 คน และตัวแทนกลุ่มผู้ชาย 2 คน จับคู่ผู้ชายคู่กับผู้ชาย และ จับคู่ผู้หญิงคู่กับผู้หญิง โดยให้เด็กคนที่ 1 เป็นผู้หมุนใบพัดทะยานขึ้นบนฟ้า และเด็กคนที่ 2 ถือตะกร้ารอรับอยู่อีกฝั่ง ส่วนเพื่อนที่เหลือให้เข้าแถวจับคู่รอตามลำดับ เมื่อได้เล่นครบทุกคู่แล้วให้เด็กเปลี่ยนการเล่นกับคู่ของตนเอง คือ จากเดิมใคร

เป็นผู้หมุนใบพัดทะเลยานขึ้นบนฟ้าก็ให้เปลี่ยนมาถือตะกร้ารอรับใบพัดอยู่อีกฝั่ง และให้เด็กหมุนเวียนการเล่นที่ละคู่จนครบ

วิธีที่ 2 ให้เด็กเล่นกำหนดมุมบินรายบุคคล ซึ่งครูจะกำหนดจุดเริ่มต้นของการเล่นกำหนดมุมบิน และชิงเชือกกันไว้ข้างหน้าเพื่อให้ใบพัดบินข้ามเชือก โดยให้เด็กเข้าแถวเรียงลำดับ จากนั้นให้สัญญาณแก่เด็กที่ยืนจุดเริ่มต้นของการเล่นกำหนดมุมบินที่ละคนด้วยการเป่านกหวีด เมื่อเด็กได้ยินเสียงนกหวีดแล้วให้เด็กดึงเชือกอย่างรวดเร็วใบพัดก็จะทะยานขึ้นฟ้าข้ามเชือกที่ชิงไว้ ถ้าใบพัดใครสามารถบินข้ามเชือกได้ แสดงว่าเป็นผู้ที่มีกล้ามเนื้อที่แข็งแรง และการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อกับตาดีมาก

วิธีที่ 3 ให้เด็กเล่นกำหนดมุมบินรายบุคคล ซึ่งครูจะกำหนดจุดเริ่มต้นของการเล่นกำหนดมุมบิน และชิงเชือกโดยเย็บกระดาษสีขนาดกว้าง 8.5 นิ้วยึดติดไว้ และชิงไว้ข้างหน้าเพื่อให้ใบพัดบินชนกระดาษสี โดยให้เด็กเข้าแถวเรียงลำดับ จากนั้นให้สัญญาณแก่เด็กที่ยืนจุดเริ่มต้นของการเล่นกำหนดมุมบินที่ละคนด้วยการเป่านกหวีด เมื่อเด็กได้ยินเสียงนกหวีดแล้วให้เด็กดึงเชือกอย่างรวดเร็ว ใบพัดก็จะทะยานขึ้นฟ้าบินชนกระดาษสีที่ชิงไว้ ถ้าใบพัดใครสามารถบินชนกระดาษสีที่ชิงไว้ได้ แสดงว่าเป็นผู้ที่มีกล้ามเนื้อที่แข็งแรง และการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อกับตาดีมาก

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. พัฒนากล้ามเนื้อเล็ก ดังนี้

- 1.1 ช่วยส่งเสริมให้กล้ามเนื้อ คอ มือ อุ้งมือ และนิ้วมือ มีความแข็งแรง จากการได้เล่นกำหนดมุมบินให้ทะยานขึ้นฟ้าข้ามเชือกที่ชิงไว้ และให้ทะยานขึ้นฟ้าบินชนกระดาษสีที่ชิงไว้
- 1.2 ช่วยส่งเสริมให้กล้ามเนื้อ คอ มือ อุ้งมือ และนิ้วมือ มีความคล่องแคล่ว จากการได้เล่นกำหนดมุมบินให้ทะยานขึ้นฟ้าข้ามเชือกที่ชิงไว้ และให้ทะยานขึ้นฟ้าบินชนกระดาษสีที่ชิงไว้
- 1.3 ช่วยส่งเสริมให้การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา มีความสัมพันธ์กัน จากการได้เล่นกำหนดมุมบินให้ทะยานขึ้นฟ้าข้ามเชือกที่ชิงไว้ และให้ทะยานขึ้นฟ้าบินชนกระดาษสีที่ชิงไว้

2. พัฒนาด้านอารมณ์จิตใจ และด้านสังคม ดังนี้

- 2.1 เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการได้เล่นสัตว์กำหนดมุมบินด้วยตนเอง
- 2.2 เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการได้เล่นกำหนดมุมบินกับกลุ่มเพื่อนในลักษณะกลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่
- 2.3 เด็กเกิดการเรียนรู้การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และการอยู่ร่วมกันในสังคม ผ่านการเล่นของเล่นกำหนดมุมบิน

3. สร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน ดังนี้

- 3.1 ผู้ปกครองและชุมชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้วยการสร้างของเล่นกำหนดมุมบินให้เด็กๆ ได้เล่น
- 3.2 ครู ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย มีของเล่นกำหนดมุมบินมาช่วยพัฒนากล้ามเนื้อเล็กให้กับเด็กๆ

ของเล่นพื้นบ้านล้านนา

9. คนตำข้าว

ลักษณะ

คนตำข้าว เป็นของเล่นพื้นบ้านล้านนา ที่บอกถึงเรื่องราววิถีชีวิตในอดีตให้รู้ว่ากว่าที่จะได้ข้าวมารับประทานในแต่ละมื้อ ต้องผ่านการทำนาจนได้มาเป็นข้าวเปลือก และนำข้าวเปลือกมาทำเป็นข้าวสาร ที่ผ่านของเล่นคนตำข้าว โดยทำจากไม้ไผ่ซึ่งเป็นวัสดุที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น ที่คนเฒ่าคนแก่ทำให้เด็กเล่น

วิธีการเล่น

1. ใช้มือจับคันโยกหรือยกคานด้านล่างของคนตำข้าวขึ้น - ลงสลับกัน คนก็จะตำข้าว
2. เด็กสามารถเล่นได้ทั้งเดี่ยวและเล่นเป็นกลุ่มเพื่อนเพื่อความสนุกสนาน

วิธีเล่นเพิ่มเติม

วิธีที่ 1 ฝึกเด็กให้จับคันโยกขึ้นลงเป็นจังหวะดนตรี โดยสอนให้เด็กนับจังหวะดนตรี พร้อมกับปรบมือก่อน ซึ่งจะใช้ชุดตัวเลข ดังนี้

ชุดที่ 1 “1...2...3...2...2...1”

ชุดที่ 2 “2...3...2...3...2...1”

แบ่งกลุ่มออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 7 คน โดย

- ตัวแทนคนที่ 1-7 ของแต่ละกลุ่ม ออกมาโยกคันโยกตามจังหวะชุดที่ 1
 - คนที่ 1 จับคันโยกด้วยนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้ข้างขวา และข้างซ้ายสลับกัน
 - คนที่ 2 จับคันโยกด้วยนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วกลางข้างขวา และข้างซ้ายสลับกัน
 - คนที่ 3 จับคันโยกด้วยนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วนางข้างขวา และข้างซ้ายสลับกัน
 - คนที่ 4 จับคันโยกด้วยนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วก้อยข้างขวา และข้างซ้ายสลับกัน
 - คนที่ 5 จับคันโยกด้วยนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้ นิ้วกลาง ข้างขวา และข้างซ้ายสลับกัน
 - คนที่ 6 จับคันโยกด้วยนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้ นิ้วนาง ข้างขวา และข้างซ้ายสลับกัน
 - คนที่ 7 จับคันโยกด้วยนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้ นิ้วก้อย ข้างขวา และข้างซ้ายสลับกัน
- ตัวแทนคนที่ 1-7 ของแต่ละกลุ่ม ออกมาโยกคันโยกตามจังหวะชุดที่ 2 ด้วยการใช้

มือทั้ง 5 นิ้ว ทั้งสองข้างจับคันโยกสลับกันข้างละ 1 รอบ

วิธีที่ 2 ครูนำกล่องวิเศษมาให้เด็กดู ซึ่งภายในกล่องวิเศษจะมี บัตรตัวเลข 5-8 จากนั้นให้แบ่งกลุ่ม 4 กลุ่ม กลุ่มละ 7 คนโดยที่ให้ตัวแทนกลุ่มที่ 1 ออกมาหยิบบัตรตัวเลขในกล่องวิเศษจำนวน 1 ใบ สมมติว่าเด็กหยิบได้ เลข 5 ตัวแทนกลุ่มที่ 1 จับคันโยกขึ้น-ลง จำนวน 5 ครั้ง ส่วนเพื่อนคนที่เหลือก็ให้ทำท่าเลียนแบบ คนดำข้าว 5 ครั้ง กลุ่มที่เหลือให้เป็นผู้ชม ทำแบบนี้จนครบทุกกลุ่ม

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. พัฒนากล้ามเนื้อเล็ก ดังนี้
 - 1.1 ช่วยส่งเสริมให้กล้ามเนื้อมือ ข้อมือ อุ้งมือ และนิ้วมือ ให้มีความแข็งแรง จากการได้เล่นจับคันโยกคนดำข้าวเป็นจังหวะด้วยอุ้งมือ และนิ้วมือ
 - 1.2 ช่วยส่งเสริมให้กล้ามเนื้อมือ ข้อมือ อุ้งมือ และนิ้วมือ ให้มีความคล่องแคล่ว จากการได้เล่นจับคันโยกคนดำข้าวเป็นจังหวะด้วยอุ้งมือ และนิ้วมือ
 - 1.3 ช่วยส่งเสริมให้การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ให้มีความสัมพันธ์กัน จากการได้มองดูคนดำข้าวกับจังหวะที่จับคันโยก
2. พัฒนาด้านอารมณ์จิตใจ และด้านสังคม ดังนี้
 - 2.1 เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการได้เล่นคนดำข้าวด้วยตนเอง
 - 2.2 เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการได้เล่นคนดำข้าวกับกลุ่มเพื่อนในลักษณะกลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่

2.3 เด็กเกิดการเรียนรู้การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และการอยู่ร่วมกันในสังคม ผ่านการเล่นของเล่นคนตาขาว

3. สร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน ดังนี้

3.1 ผู้ปกครองและชุมชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้วยการสร้างของเล่นคนตาขาวให้เด็กๆ ได้เล่น

3.2 ครู ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย มีของเล่นคนตาขาวมาช่วยพัฒนากล้ามเนื้อเล็กให้กับเด็กปฐมวัย

ของเล่นพื้นบ้านล้านนา

10. คนเลื่อยไม้

ลักษณะ

คนเลื่อยไม้ หรือ สล่าเลื่อยไม้ นี้ เป็นของเล่นที่จำลองมาจากการตัดไม้ของสล่าไม้ในอดีตเพื่อนำมาสร้างบ้าน (สล่า เป็นภาษาพื้นเมืองในภาคเหนือ แปลว่า ช่าง) เนื่องจากในสมัยโบราณยังไม่มีเครื่องจักรช่วยทุ่นแรงเช่นทุกวันนี้ การเลื่อยไม้จำเป็นต้องใช้แรงงานคนในการตัดไม้ ในอดีต

วิธีการเล่น

ให้จับคันโยกขึ้น-ลง จากนั้นคนก็จะเลื่อยไม้

วิธีเล่นเพิ่มเติม

วิธีที่ 1 ฝึกเด็กให้จับคันโยกขึ้นลงเป็นจังหวะดนตรี โดยสอนให้เด็กนับจังหวะดนตรีพร้อมกับปรบมือก่อน ซึ่งจะใช้ชุดตัวเลข ดังนี้

ชุดที่ 1 “3...3...2...2...1”

ชุดที่ 2 “2...3...2...3...1”

แบ่งกลุ่มออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 7 คน โดย

- ตัวแทนคนที่ 1-7 ของแต่ละกลุ่ม ออกมาโยกคันโยกตามจังหวะชุดที่ 1 คนที่ 1 จับคันโยกด้วยนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้ข้างขวา และข้างซ้ายสลับกัน
- คนที่ 2 จับคันโยกด้วยนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วกลางข้างขวา และข้างซ้ายสลับกัน
- คนที่ 3 จับคันโยกด้วยนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วนางข้างขวา และข้างซ้ายสลับกัน
- คนที่ 4 จับคันโยกด้วยนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วก้อยข้างขวา และข้างซ้ายสลับกัน
- คนที่ 5 จับคันโยกด้วยนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้ นิ้วกลาง ข้างขวา และข้างซ้ายสลับกัน
- คนที่ 6 จับคันโยกด้วยนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้ นิ้วนาง ข้างขวา และข้างซ้ายสลับกัน
- คนที่ 7 จับคันโยกด้วยนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้ นิ้วก้อย ข้างขวา และข้างซ้ายสลับกัน
- ตัวแทนคนที่ 1-7 ของแต่ละกลุ่ม ออกมาโยกคันโยกตามจังหวะชุดที่ 2 ด้วยการใช้มือทั้ง 5 นิ้ว ทั้งสองข้างจับคันโยกสลับกันข้างละ 1 รอบ

วิธีที่ 2 ครูนำกล่องวิเศษมาให้เด็กดู ซึ่งภายในกล่องวิเศษจะมี บัตรตัวเลข 5-8 จากนั้นให้แบ่งกลุ่ม 4 กลุ่ม กลุ่มละ 7 คนโดยที่ให้ตัวแทนกลุ่มที่ 1 ออกมาหยิบบัตรตัวเลขในกล่องวิเศษจำนวน 1 ใบ สมมติว่าเด็กหยิบได้ เลข 5 ตัวแทนกลุ่มที่ 1 จับคันโยกขึ้น-ลง จำนวน 5 ครั้ง ส่วนเพื่อนคนที่เหลือก็ให้ทำท่าเลียนแบบ คนเลื่อยไม้ 5 ครั้ง กลุ่มที่เหลือให้เป็นผู้ชม ทำแบบนี้จนครบทุกกลุ่ม

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. พัฒนากล้ามเนื้อเล็ก ดังนี้

- 1.1 ช่วยส่งเสริมให้กล้ามเนื้อมือ ข้อมือ อุ้งมือ และนิ้วมือ ให้มีความแข็งแรง จากการได้เล่นจับคันโยกคนเลื่อยไม้เป็นจังหวะด้วยอุ้งมือ และนิ้วมือ
- 1.2 ช่วยส่งเสริมให้กล้ามเนื้อมือ ข้อมือ อุ้งมือ และนิ้วมือ ให้มีความคล่องแคล่ว จากการได้เล่นจับคันโยกคนเลื่อยไม้เป็นจังหวะด้วยอุ้งมือ และนิ้วมือ
- 1.3 ช่วยส่งเสริมให้การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ให้มีความสัมพันธ์กัน จากการได้มองดูคนเลื่อยไม้กับจังหวะที่จับคันโยก

2. พัฒนาด้านอารมณ์จิตใจ และด้านสังคม ดังนี้

- 2.1 เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการได้เล่นคนเลื่อยไม้ด้วยตนเอง
- 2.2 เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการได้เล่นคนเลื่อยไม้กับกลุ่มเพื่อนในลักษณะกลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่
- 2.3 เด็กเกิดการเรียนรู้การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และการอยู่ร่วมกันในสังคม ผ่านการเล่นของเล่นคนเลื่อยไม้

3. สร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน ดังนี้

- 3.1 ผู้ปกครองและชุมชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้วยการสร้างของเล่นคนเลื่อยไม้ให้เด็กๆ ได้เล่น
- 3.2 ครู ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย มีของเล่นคนเลื่อยไม้มาช่วยพัฒนากล้ามเนื้อเล็กให้กับเด็กปฐมวัย

ของเล่นพื้นบ้านล้านนา

11. คนตัดฟืน

ลักษณะ

คนตัดฟืน เป็นของเล่นจำลองมาจากวิถีชีวิตของคนในอดีต ที่ชาวบ้านเข้าป่าหาฟืน และใช้เลื่อยเป็นเครื่องมือ เลื่อยแบ่งไม้ฟืนเพื่อใช้ในชีวิตรประจำวัน

วิธีการเล่น

ให้จับคันโยกขึ้น-ลง จากนั้นคนก็จะตัดฟืน

วิธีเล่นเพิ่มเติม

วิธีที่ 1 ฝึกเด็กให้จับคันโยกขึ้นลงเป็นจังหวะดนตรี โดยสอนให้เด็กนับจังหวะดนตรี พร้อมกับปรบมือก่อน ซึ่งจะใช้ชุดตัวเลข ดังนี้

ชุดที่ 1 “1...4...1...4...2...2...1”

ชุดที่ 2 “1...2...4...2...4...2...1”

แบ่งกลุ่มออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 7 คน โดย

- ตัวแทนคนที่ 1-7 ของแต่ละกลุ่ม ออกมาโยกคันโยกตามจังหวะชุดที่ 1
- คนที่ 1 จับคันโยกด้วยนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้ข้างขวา และข้างซ้ายสลับกัน
- คนที่ 2 จับคันโยกด้วยนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วกลางข้างขวา และข้างซ้ายสลับกัน
- คนที่ 3 จับคันโยกด้วยนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วนางข้างขวา และข้างซ้ายสลับกัน
- คนที่ 4 จับคันโยกด้วยนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วก้อยข้างขวา และข้างซ้ายสลับกัน
- คนที่ 5 จับคันโยกด้วยนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้ นิ้วกลาง ข้างขวา และข้างซ้ายสลับกัน
- คนที่ 6 จับคันโยกด้วยนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้ นิ้วนาง ข้างขวา และข้างซ้ายสลับกัน
- คนที่ 7 จับคันโยกด้วยนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้ นิ้วก้อย ข้างขวา และข้างซ้ายสลับกัน

- ตัวแทนคนที่ 1-7 ของแต่ละกลุ่ม ออกมาโยกคันโยกตามจังหวะชุดที่ 2 ด้วยการใช้นิ้วทั้ง 5 นิ้ว ทั้งสองข้างจับคันโยกสลับกันข้างละ 1 รอบ

วิธีที่ 2 ครูนำกล่องวิเศษมาให้เด็กดู ซึ่งภายในกล่องวิเศษจะมี บัตรตัวเลข 5-8 จากนั้นให้แบ่งกลุ่ม 4 กลุ่ม กลุ่มละ 7 คนโดยที่ให้ตัวแทนกลุ่มที่ 1 ออกมาหยิบบัตรตัวเลขในกล่องวิเศษจำนวน 1 ใบ สมมติว่าเด็กหยิบได้ เลข 5 ตัวแทนกลุ่มที่ 1 จับคันโยกขึ้น-ลง จำนวน 5 ครั้ง ส่วนเพื่อนคนที่เหลือก็ให้ทำท่าเลียนแบบ คนตัดฟัน 5 ครั้ง กลุ่มที่เหลือให้เป็นผู้ชม ทำแบบนี้จนครบทุกกลุ่ม

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. พัฒนากล้ามเนื้อเล็ก ดังนี้

- 1.1 ช่วยส่งเสริมให้กล้ามเนื้อมือ ข้อมือ อุ้งมือ และนิ้วมือ ให้มีความแข็งแรง จากการได้เล่นจับคันโยกคนตัดฟันเป็นจังหวะด้วยอุ้งมือ และนิ้วมือ
- 1.2 ช่วยส่งเสริมให้กล้ามเนื้อมือ ข้อมือ อุ้งมือ และนิ้วมือ ให้มีความคล่องแคล่ว จากการได้เล่นจับคันโยกคนตัดฟันเป็นจังหวะด้วยอุ้งมือ และนิ้วมือ
- 1.3 ช่วยส่งเสริมให้การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ให้มีความสัมพันธ์กัน จากการได้มองดูคนตัดฟันกับจังหวะที่จับคันโยก

2. พัฒนาด้านอารมณ์จิตใจ และด้านสังคม ดังนี้

- 2.1 เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการได้เล่นคนตัดฟันด้วยตนเอง
- 2.2 เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการได้เล่นคนตัดฟันกับกลุ่มเพื่อนในลักษณะกลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่
- 2.3 เด็กเกิดการเรียนรู้การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และการอยู่ร่วมกันในสังคม ผ่านการเล่นของเล่นคนตัดฟัน

3. สร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน ดังนี้

- 3.1 ผู้ปกครองและชุมชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้วยการสร้างของเล่นคนตัดฟันให้เด็กๆ ได้เล่น
- 3.2 ครู ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย มีของเล่นคนตัดฟันมาช่วยพัฒนากล้ามเนื้อเล็กให้กับเด็กปฐมวัย

ของเล่นพื้นบ้านล้านนา

12. ลูกข้างสะบ้า

ลักษณะ

ลูกข้างสะบ้า เป็นของเล่นพื้นบ้านล้านนาที่ทำมาจากลูกสะบ้าที่มีในท้องถื่น นำมาเสียบด้วยแกนไม้ไผ่ขนาดเล็กและใช้ฝ่ามือสองข้างป้อน หรือหมุนแกนไม้

วิธีการเล่น

ใช้มือประกบกันที่แกนไม้ แล้วป้อนไปทางไหนก็ได้ จะเล่นแข่งกันว่าของใครหมุนได้นานกว่ากัน หรือจะป้อนชนกันก็ได้

วิธีการเล่นเพิ่มเติม

วิธีที่ 1 นำกะละมังมา 1 ใบ แล้วเทน้ำลงไปในกะละมังให้สูงเท่าแกนไม้ด้านสั้นที่โผล่ออกจากลูกสะบ้า จากนั้นให้นำลูกข้างสะบ้าไปป้อนในน้ำ แล้วเปรียบเทียบกัน ระหว่างลูกข้างสะบ้าที่ป้อนอยู่บนบก และลูกข้างสะบ้าที่ป้อนอยู่ในน้ำ การเล่นแบบนี้จะทำให้ลูกข้างสะบ้าหมุนได้นานที่สุด

เพราะเหตุใด โดยครูแบ่งเด็กออกเป็น 2 กลุ่ม ให้กลุ่มเด็กชายปั้นสบู่ในน้ำ ให้กลุ่มเด็กหญิงปั้นสบู่บนพื้นบก โดยเรียงลำดับเป็นคู่ๆ ถ้าลูกข้างสบู่คูใดหยุดหมุนให้เปลี่ยนคู่ต่อไป เล่นแบบนี้ต่อเนื่องไปจนครบทุกคู่ แล้วสลับกันเล่นปั้นรอบใหม่ต่อไป

วิธีที่ 2 นำเทปสี มาติดเป็นกรอบสี่เหลี่ยมบนพื้นห้อง โดยจะมีกรอบขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ครูแบ่งเด็กออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน โดยให้ตัวแทนกลุ่มละ 1 คน ออกมาปั้นลูกข้างสบู่พร้อมกัน ในกรอบสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่ ถ้าลูกข้างสบู่ของใครออกนอกกรอบ หรือหยุดหมุนให้เปลี่ยนเด็กคนต่อไปออกมาปั้นลูกข้างสบู่พร้อมกัน ทำแบบนี้ต่อเนื่องไปจนเด็กได้เล่นครบทุกคน ลำดับต่อไปให้เปลี่ยนเป็นกรอบสี่เหลี่ยมขนาดกลาง และขนาดเล็กตามลำดับ

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. พัฒนากล้ามเนื้อเล็ก ดังนี้
 - 1.1 ช่วยส่งเสริมให้กล้ามเนื้อมือ ข้อมือ อกมือ และนิ้วมือ มีความแข็งแรง จากการได้เล่นปั้นลูกข้างสบู่ในน้ำ บนบก และในกรอบที่กำหนด
 - 1.2 ช่วยส่งเสริมให้กล้ามเนื้อมือ ข้อมือ อกมือ และนิ้วมือ มีความคล่องแคล่ว จากการได้เล่นปั้นลูกข้างสบู่ในน้ำ บนบก และในกรอบที่กำหนด
 - 1.3 ช่วยส่งเสริมให้การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา มีความสัมพันธ์กัน จากการได้มองดูลูกข้างสบู่หมุนในน้ำ บนบก และในกรอบที่กำหนด
2. พัฒนาด้านอารมณ์จิตใจ และด้านสังคม ดังนี้
 - 2.1 เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการได้เล่นลูกข้างสบู่ด้วยตนเอง
 - 2.2 เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการได้เล่นลูกข้างสบู่กับกลุ่มเพื่อนในลักษณะกลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่
 - 2.3 เด็กเกิดการเรียนรู้การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และการอยู่ร่วมกันในสังคม ผ่านการเล่นของเล่นลูกข้างสบู่
3. สร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน ดังนี้
 - 3.1 ผู้ปกครองและชุมชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้วยการสร้างของเล่นลูกข้างสบู่ให้เด็กๆ ได้เล่น
 - 3.2 ครู ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย มีของเล่นลูกข้างสบู่มาช่วยพัฒนากล้ามเนื้อเล็กให้กับเด็กปฐมวัย

ของเล่นพื้นบ้านล้านนา

13. ปี่เสียงนก

ลักษณะ

ปี่เสียงนก มีรูปร่างคล้ายปี่ ทำจากไม้ไผ่ สามารถเป่าเลียนเสียงคล้ายเสียงนกได้หลายเสียง

วิธีการเล่น

ใช้ปากเป่าลมเข้าด้านหัวไม้คือด้านเฉียง มืออีกข้างหนึ่งดังก้านไม้ชักเข้าออกไปมาจะทำให้เกิดเสียงสูง-ต่ำ สลับกันคล้ายเสียงนก

วิธีเล่นเพิ่มเติม

วิธีที่ 1 แบ่งเด็กออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 7 คน แล้วให้นั่งตามกลุ่ม หลังจากนั้นให้เด็กลองเป่าลมออกมาบนฝ่ามือของครูก่อน แล้วจึงให้เด็กลองเป่าปี่เสียงนก เพราะเด็กบางคนยังเป่าไม่เป็น จากนั้นให้เด็กเป่าที่ละกลุ่ม โดยเริ่มจากตัวแทนเด็กกลุ่มที่หนึ่ง เมื่อเด็กคนที่หนึ่งเป่าพร้อมกับดังก้านไม้ชักเข้าออกให้เด็ก ๆ ที่เหลือฟังปี่เสียงนกของเพื่อน แล้วให้เป่าตามเสียงที่ได้ยิน แล้วเปลี่ยนเป็นกลุ่มที่ 2 3 4 ตามลำดับ ต่อจากนั้นให้เด็กแต่ละคนฝึกเป่าปี่เสียงนกตามอิสระ โดยแนะนำให้เด็กสลับมือ

ซ้าย ขวา ในการจับด้ามปี กับก้านไม้ที่ซีกเข้าออก เช่น มือซ้ายจับด้ามปีส่วนมือขวาจับก้านไม้ รอบต่อไปเปลี่ยนเป็นมือซ้ายจับก้านไม้ส่วนมือขวาจับด้ามปี เป็นต้น

วิธีที่ 2 แบ่งเด็กออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 7 คน แล้วให้ตัวแทนเด็กของแต่ละกลุ่มออกมาหยิบบัตรตัวเลขในกล่องพิเศษ ซึ่งจะมีตัวเลข 5-8 ถ้ากลุ่มไหนหยิบได้เลขจำนวนใดให้เป่าตามจำนวนนั้น ซึ่งเมื่อเด็กออกมาหยิบบัตรตัวเลขจนครบทุกกลุ่มแล้ว ครูจะเป็นผู้ชี้ ถ้าครูชี้ไปทางกลุ่มไหนก็ให้กลุ่มนั้นเป่าตามจำนวนครั้งที่ตัวแทนกลุ่มตนเองจับได้

วิธีที่ 3 ครูนำกล่องพิเศษมาให้เด็กดู ภายในกล่องพิเศษจะมีบัตรชื่อเพลงทั้งหมด 5 เพลงด้วยกัน

เพลงที่ 1 เบบีชาร์ค

เพลงที่ 2 ซิคเก้นแดนซ์

เพลงที่ 3 ปิกกาจู

เพลงที่ 4 นีวโป่งอยู่ไหน

ให้ตัวแทนเด็กกลุ่มละ 1 คนออกมาหยิบบัตรเพลง ถ้าหยิบได้เพลงไหน ให้ครูเปิดเพลงนั้นแล้วให้เด็ก ๆ เป่าปีเสียงนกตามเพลง ซึ่งเด็กจะสามารถใช้จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง รวมทั้งช่วยฝึกให้เด็กได้ใช้นิ้วมือในการดึงก้านไม้และจับด้ามปี

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. พัฒนากล้ามเนื้อเล็ก ดังนี้

- 1.1 ช่วยส่งเสริมให้กล้ามเนื้อมือ ข้อมือ อุ้งมือ และนิ้วมือ ให้มีความแข็งแรง จากการได้เล่นเป่าปีเสียงนกตามเสียงที่ได้ยิน ตามอิสระด้วยการสลับมือซ้ายขวาในการจับด้ามปีกับก้านไม้ที่ซีกเข้าออก ตามจำนวนตัวเลขในกล่องพิเศษ ตามเสียงเพลง
- 1.2 ช่วยส่งเสริมให้กล้ามเนื้อมือ ข้อมือ อุ้งมือ และนิ้วมือ ให้มีความคล่องแคล่ว จากการได้เล่นเป่าปีเสียงนกตามเสียงที่ได้ยิน ตามอิสระด้วยการสลับมือซ้ายขวาในการจับด้ามปีกับก้านไม้ที่ซีกเข้าออก ตามจำนวนตัวเลขในกล่องพิเศษ ตามเสียงเพลง
- 1.3 ช่วยส่งเสริมให้การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ให้มีความสัมพันธ์กัน จากการได้มองดูการจับด้ามปีกับก้านไม้ที่ซีกเข้าออก จากการได้เล่นเป่าปีเสียงนกตามเสียงที่ได้ยิน ตามอิสระด้วยการสลับมือซ้ายขวาในการจับด้ามปีกับก้านไม้ที่ซีกเข้าออก ตามจำนวนตัวเลขในกล่องพิเศษ ตามเสียงเพลง

2. พัฒนาด้านอารมณ์จิตใจ และด้านสังคม ดังนี้

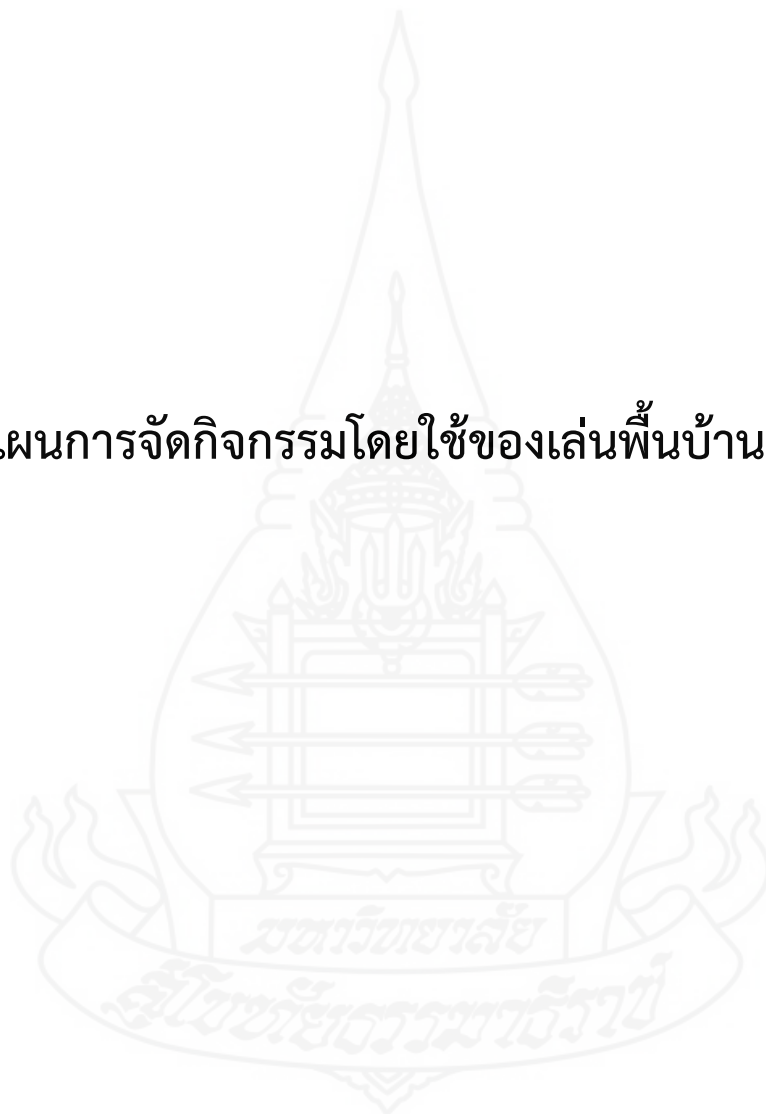
- 2.1 เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการได้เล่นเป่าปีเสียงนกด้วยตนเอง
- 2.2 เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการได้เล่นเป่าปีเสียงนกกับกลุ่มเพื่อนในลักษณะกลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่
- 2.3 เด็กเกิดการเรียนรู้การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และการอยู่ร่วมกันในสังคม ผ่านการเล่นของเล่นเป่าปีเสียงนก

3. สร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน ดังนี้

- 3.1 ผู้ปกครองและชุมชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้วยการสร้างของเล่นปีเสียนกให้เด็กๆได้เล่น
- 3.2 ครู ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย มีของเล่นปีเสียนกมาช่วยพัฒนากล้ามเนื้อเล็กให้กับเด็กปฐมวัย

แผนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา

**ตารางการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา
ที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย**

สัปดาห์ที่/หน่วย	วัน/เดือน/ปี	ของเล่นพื้นบ้านล้านนา	พัฒนา
1 มิ.ย. 2561 วัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กก่อนจัดกิจกรรม			
1 สัตว์ทรรษา	4-8 มิ.ย. 2561	1. สัตว์กะลา 2. สัตว์กระโดด 3. ไก่จิก	พัฒนากล้ามเนื้อเล็ก 1. ด้านความคล่องแคล่ว ในการใช้นิ้วมือและมือ 2. ด้านการประสาน สัมพันธ์ระหว่างตากับมือ 3. ด้านการบังคับ กล้ามเนื้อมือและนิ้วมือ
2 ของเล่นหนูน้อย	11-15 มิ.ย. 2561	1. จักจั่นไว้ 2. จานบิน	
3 สองมือผจญภัย	18-22 มิ.ย. 2561	1. ควายชนกัน 2. ลูกข้างสตางค์ 3. กำหมุนบิน	
4 สามซ่าพาเพลิน	25-29 มิ.ย. 2561	1. คนตำข้าว 2. คนเลื่อยไม้ 3. คนตัดฟืน	
5 ปากไวมือไว	2-6 ก.ค. 2561	1. ลูกข้างสะบ้า 2. ปี่เสียงนก	
9 ก.ค. 2561 วัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กหลังจัดกิจกรรม			

แผนการจัดกิจกรรมการเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนา

ชั้นอนุบาลปีที่ 3/2

สาระการเรียนรู้ ธรรมชาติรอบตัว

สัปดาห์ที่ 1 หน่วย สัตว์ธรรมชาติ

แผนที่ 1 การเล่นสัตว์กะลา(การเล่นวิธีที่ 1)

กิจกรรมเสริมประสบการณ์ วันจันทร์ ที่ 4 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2561 ใช้เวลาประมาณ 30 นาที

สาระสำคัญ

สัตว์กะลา เป็นของเล่นพื้นบ้านล้านนา ที่ทำจากวัสดุ ของเหลือใช้ที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น เมื่อมารวมกับฝีมือและจินตนาการของคนเฒ่าคนแก่ ก็จะได้ของเล่นของน้อง เพื่อช่วยให้เด็กได้พัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กและให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้เด็กสามารถ

1. ใช้กล้ามเนื้อนิ้วมือและมือได้อย่างคล่องแคล่วในการดึงเชือกสัตว์กะลา
2. ใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือในการดึงเชือกบังคับสัตว์กะลาไปตามรูปทรงที่กำหนดไว้ได้
3. ใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กด้านการบังคับกล้ามเนื้อและนิ้วมือในการดึงเชือกบังคับสัตว์กะลาไปตามรูปทรงที่กำหนดไว้ได้

สาระการเรียนรู้ ธรรมชาติรอบตัว

สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
การเล่น สัตว์กะลา	<p>ด้านร่างกาย การเล่นเครื่องเล่นสัมผัส</p> <p>ด้านอารมณ์-จิตใจ การเล่นรายบุคคล กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่</p> <p>ด้านสังคม การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น</p> <p>ด้านสติปัญญา การฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำ</p>

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นแนะนำและสาธิต

ครูนำของเล่นพื้นบ้านล้านนาที่มีชื่อว่า “สัตว์กะลา” มาแนะนำให้เด็กๆ ได้รู้จักชื่อ และรูปร่างลักษณะ

2. ขั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มใหญ่

โดยการทำกิจกรรมร่วมกันทั้งชั้นในการส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ได้แก่ การบริหารกล้ามเนื้อ นิ้วมือ การทำท่าทางประกอบคำคล้องจองเกี่ยวกับของเล่นพื้นบ้านล้านนา ดังนี้

2.1 ครูอ่านคำคล้องจอง “ของเล่นบ้านเฮา” ให้เด็กฟัง 1 รอบ แล้วให้เด็กอ่านตามจนคล่อง

คำคล้องจอง ของเล่นบ้านเฮา

ของเล่นบ้านเฮา	เล่นม่วนนักหนา
อื้อแย่งขึ้นมา	หื้อลูกหลานเล่น
ม่วนตึงป้ออื้อ	แม่อื้อบ่เว้น
ลูกลูกหลานเหลน	ม่วนกันถ้วนหน้า

2.2 ครูท่องคำคล้องจอง “ของเล่นบ้านเฮา” ประกอบการการเล่นนิ้วมือในขณะที่ท่องคำคล้องจอง เช่น มือข้างซ้ายทำจีบส่วนมือข้างขวาทำแอล หรือมือข้างซ้ายกำส่วนมือข้างขวาแบ

2.3 การสนทนาโดยใช้คำถาม เช่น คำคล้องจองนี้กล่าวถึงเรื่องอะไรเอ่ย เด็กๆ รู้จักของเล่นพื้นบ้านอะไรบ้างเอ่ย

2.4 นำของเล่น สัตว์กะลา ซึ่งเป็นของเล่นพื้นบ้านล้านนามาให้เด็ก ๆ รู้จัก

2.5 เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับลักษณะ ส่วนประกอบของของเล่นโดยใช้คำถาม เช่น

- ของเล่นชนิดนี้ทำด้วยอะไรบ้าง (กะลามะพร้าว เชือก แกนไม้)
- เด็ก ๆ เคยเห็นของเล่นนี้ที่ไหนบ้าง
- ของเล่นชนิดนี้มีประโยชน์อย่างไรบ้าง

2.6 ครูอธิบายวิธีการเล่นสัตว์กะลา ดังนี้

- ใช้มือดึงเชือกบนกะลาแล้วปล่อยเชือก เจ้าเต่าน้อยก็วิ่งกระดืบ กระดืบ

ไปข้างหน้า

- นำเทปมาติดบนพื้น โดยติดเป็นรูปวงกลม รูปสามเหลี่ยม และรูปสี่เหลี่ยม จากนั้นให้เด็กแบ่งกลุ่ม 2 กลุ่ม ชาย 1 กลุ่ม หญิง 1 กลุ่ม แล้วให้เด็กบังคับ

สัตว์กะลาไปตามรูปทรงที่กำหนดไว้

- ครูคอยดูแลและให้คำแนะนำแก่เด็กในการเล่นสัตว์กะลา

2.7 เด็กและครูร่วมกันสรุปการเล่นสัตว์กะลา

2.8 เด็กและครูร่วมกันบอกประโยชน์ของการเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนาที่ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก และให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน

3. ชั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มเล็ก

ครูแบ่งกลุ่มเด็กให้เข้าเล่นของเล่นตามมุมที่จัดเตรียมไว้ โดยมีการสร้างข้อตกลงในการเล่นร่วมกัน

4. ชั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมเดี่ยวหรือรายบุคคล

ครูจัดของเล่นสัตว์กะลาไว้ในมุมของเล่นพื้นบ้านล้านนา เพื่อให้เด็กได้หยิบเล่นเองตามความสนใจอย่างอิสระในช่วงเวลาว่าง

สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

1. คำคล้องจอง ของเล่นบ้านเฮา
2. ของเล่นพื้นบ้านล้านนา สัตว์กะลา
3. เทปสีต่าง ๆ

การวัดและประเมินผล

1. วิธีการประเมิน สังเกตพฤติกรรมเด็กตามวัตถุประสงค์
2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน แบบสังเกตพฤติกรรมการเล่นของเล่นที่บ้านล้าंना
3. เกณฑ์การประเมิน ใช้เกณฑ์การประเมินพัฒนาการ 3 ระดับ ดังนี้

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
ด้านความคล่องแคล่ว ในการใช้นิ้วมือและมือ 1. ใช้นิ้วมือและมือได้อย่างคล่องแคล่วในการดึงเชือกสัตว์กะลา	สามารถใช้นิ้วมือและมือได้อย่างคล่องแคล่วในการดึงเชือกสัตว์กะลา	สามารถใช้นิ้วมือและมือได้อย่างคล่องแคล่วในการดึงเชือกสัตว์กะลา โดยครูเป็นผู้ชี้แนะในบางครั้ง	สามารถใช้นิ้วมือและมือได้อย่างคล่องแคล่วในการดึงเชือกสัตว์กะลา โดยครูเป็นผู้ชี้แนะตลอดเวลา
ด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ 2. ใช้นิ้วมือมัดเล็กด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือในการดึงเชือกบังคับสัตว์กะลาไปตามรูปทรงที่กำหนดไว้ได้	สามารถใช้นิ้วมือมัดเล็กด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือในการดึงเชือกบังคับสัตว์กะลาไปตามรูปทรงที่กำหนดไว้ได้	สามารถใช้นิ้วมือมัดเล็กด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือในการดึงเชือกบังคับสัตว์กะลาไปตามรูปทรงที่กำหนดไว้ได้ โดยครูเป็นผู้ชี้แนะในบางครั้ง	สามารถใช้นิ้วมือมัดเล็กด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือในการดึงเชือกบังคับสัตว์กะลาไปตามรูปทรงที่กำหนดไว้ได้โดยครูเป็นผู้ชี้แนะตลอดเวลา
ด้านการบังคับ กล้ามเนื้อมือและนิ้วมือ 3. ใช้นิ้วมือมัดเล็กด้านการบังคับกล้ามเนื้อและนิ้วมือในการดึงเชือกบังคับสัตว์กะลาไปตามรูปทรงที่กำหนดไว้ได้	สามารถใช้นิ้วมือมัดเล็กด้านการบังคับกล้ามเนื้อและนิ้วมือในการดึงเชือกบังคับสัตว์กะลาไปตามรูปทรงที่กำหนดไว้ได้	สามารถใช้นิ้วมือมัดเล็กด้านการบังคับกล้ามเนื้อและนิ้วมือในการดึงเชือกบังคับสัตว์กะลาไปตามรูปทรงที่กำหนดไว้ได้ โดยครูเป็นผู้ชี้แนะในบางครั้ง	สามารถใช้นิ้วมือมัดเล็กด้านการบังคับกล้ามเนื้อและนิ้วมือในการดึงเชือกบังคับสัตว์กะลาไปตามรูปทรงที่กำหนดไว้ได้โดยครูเป็นผู้ชี้แนะตลอดเวลา

แผนการจัดกิจกรรมการเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนา

ชั้นอนุบาลปีที่ 3/2

สาระการเรียนรู้ ธรรมชาติรอบตัว

สัปดาห์ที่ 1 หน่วย สัตว์ธรรมชาติ

แผนที่ 2 การเล่นสัตว์กะลา (การเล่นวิธีที่ 2)

กิจกรรมเสริมประสบการณ์ วันอังคาร ที่ 5 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2561 ใช้เวลาประมาณ 30 นาที

สาระสำคัญ

สัตว์กะลา เป็นของเล่นพื้นบ้านล้านนา ที่ทำจากวัสดุของเหลือใช้ที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น เมื่อมารวมกับฝีมือและจินตนาการของคนเฒ่าคนแก่ ก็จะได้ของเล่นของน้อง เพื่อช่วยให้เด็กได้พัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กและให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้เด็กสามารถ

1. ใช้กล้ามเนื้อนิ้วมือและมือได้อย่างคล่องแคล่วในการดึงเชือกสัตว์กะลา
2. ใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือในการดึงเชือกบังคับสัตว์กะลาเดินรอบตัวเพื่อน และเดินเข้าเส้นชัย
3. ใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กด้านการบังคับกล้ามเนื้อและนิ้วมือในการดึงเชือกบังคับสัตว์กะลาเดินรอบตัวเพื่อน และเดินเข้าเส้นชัย

สาระการเรียนรู้ ธรรมชาติรอบตัว

สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
การเล่น สัตว์กะลา	<p>ด้านร่างกาย การเล่นเครื่องเล่นสัมผัส</p> <p>ด้านอารมณ์-จิตใจ การเล่นรายบุคคล กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่</p> <p>ด้านสังคม การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น</p> <p>ด้านสติปัญญา การฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำ</p>

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นแนะนำและสาธิต

ครูนำของเล่นพื้นบ้านล้านนาที่มีชื่อว่า “สัตว์กะลา” มาแนะนำให้เด็กๆ ได้รู้จักชื่อ และรูปร่างลักษณะ

2. ขั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มใหญ่

โดยการทำกิจกรรมร่วมกันทั้งชั้นในการส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ได้แก่ การบริหารกล้ามเนื้อ นิ้วมือ การทำท่าทางประกอบเพลงเล่นแล้วเก็บ ดังนี้

2.1 เด็กและครูร่วมกันร้องเพลง “เล่นแล้วเก็บ” เสร็จแล้วสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อหาของเพลง

เพลงเล่นแล้วเก็บ

เก็บของไว้ให้ถูกที่ เก็บดีดีอย่าวิ่งซุกซน มาช่วยกันเก็บทุกคน มาช่วยกันเก็บทุกคน หนุๆ อย่าชนช่วยกันคนดี

- เพลงนี้เกี่ยวกับอะไรเอ่ย (ของเล่น)
 - เมื่อเด็ก ๆ เล่นของเล่นเสร็จแล้วควรทำอย่างไร
- 2.2 นำของเล่น สัตว์กะลา ซึ่งเป็นของเล่นพื้นบ้านล้านนามาให้เด็ก ๆ รู้จัก
- 2.3 เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับลักษณะ ส่วนประกอบของของเล่นโดยใช้คำถาม (เพื่อทบทวนความรู้เดิม) เช่น
- ของเล่นชนิดนี้ทำด้วยอะไรบ้าง (กะลามะพร้าว เชือก แกนไม้)
 - เด็ก ๆ เคยเห็นของเล่นนี้ที่ไหนบ้าง
 - ของเล่นชนิดนี้มีประโยชน์อย่างไรบ้าง
- 2.4 ครูอธิบายวิธีการเล่นสัตว์กะลา ดังนี้
- ให้เด็กแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน โดยให้ตัวแทนแต่ละกลุ่ม ออกมา 2 คน คนที่ 1 จะเป็นคนพาสัตว์กะลาลับบ้าน ส่วนคนที่ 2 จะยืนเป็นเสาหลัก วิธีการเล่นคือ ครูจะให้สัญญาณเด็ก โดยการเป่าหวีด จากนั้นให้เด็กคนที่ 1 บังคับสัตว์กะลาไปข้างหน้า แล้วเดินรอบเพื่อนคนที่ 2 ที่เป็นเสาหลัก 1 รอบ จากนั้นก็บังคับสัตว์กะลาให้เข้าเส้นชัยตามที่ครูเตรียมไว้
 - ครูคอยดูแลและให้คำแนะนำแก่เด็กในการเล่นสัตว์กะลา
- 2.5 เด็กและครูร่วมกันสรุปการเล่นสัตว์กะลา ร่วมกันบอกประโยชน์ของการเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนาที่ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก และให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน

3 ชั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มเล็ก

ครูแบ่งกลุ่มเด็กให้เข้าเล่นของเล่นตามมุมที่จัดเตรียมไว้ โดยมีการสร้างข้อตกลงในการเล่นร่วมกัน

4 ชั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมเดี่ยวหรือรายบุคคล

ครูจัดของเล่นสัตว์กะลาไว้ในมุมของเล่นพื้นบ้านล้านนา เพื่อให้เด็กได้หยิบเล่นเองตามความสนใจอย่างอิสระในช่วงเวลาว่าง

สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

1. เพลงเล่นแล้วเก็บ
2. ของเล่นพื้นบ้านล้านนา สัตว์กะลา
3. นกหวีด
4. เส้นชัย

การวัดและประเมินผล

1. วิธีการประเมิน สังเกตพฤติกรรมเด็กตามวัตถุประสงค์
2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน แบบสังเกตพฤติกรรมการเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนา
3. เกณฑ์การประเมิน ใช้เกณฑ์การประเมินพัฒนาการ 3 ระดับ ดังนี้

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
ด้านความคล่องแคล่วในการใช้นิ้วมือและมือ 1. ใช้นิ้วมือและมือได้อย่างคล่องแคล่วในการดึงเชือกสัตว์ทะเล	สามารถใช้นิ้วมือและมือได้อย่างคล่องแคล่วในการดึงเชือกสัตว์ทะเล	สามารถใช้นิ้วมือและมือได้อย่างคล่องแคล่วในการดึงเชือกสัตว์ทะเล โดยครูเป็นผู้ชี้แนะ ในบางครั้ง	สามารถใช้นิ้วมือและมือได้อย่างคล่องแคล่วในการดึงเชือกสัตว์ทะเล โดยครูเป็นผู้ชี้แนะตลอดเวลา
ด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ 2. ใช้นิ้วมือและมือเล็กน้อยในการประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือในการดึงเชือกบังคับสัตว์ทะเลเดินรอบตัวเพื่อน และเดินเข้าเส้นชัย	สามารถใช้นิ้วมือเล็กน้อยในการประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือในการดึงเชือกบังคับสัตว์ทะเลเดินรอบตัวเพื่อน และเดินเข้าเส้นชัยได้	สามารถใช้นิ้วมือเล็กน้อยในการประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือในการดึงเชือกบังคับสัตว์ทะเลเดินรอบตัวเพื่อน และเดินเข้าเส้นชัยได้ โดยครูเป็นผู้ชี้แนะในบางครั้ง	สามารถใช้นิ้วมือเล็กน้อยในการประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือในการดึงเชือกบังคับสัตว์ทะเลเดินรอบตัวเพื่อน และเดินเข้าเส้นชัยได้โดยครูเป็นผู้ชี้แนะตลอดเวลา
ด้านการบังคับกล้ามเนื้อและนิ้วมือ 3. ใช้นิ้วมือและมือเล็กน้อยในการดึงเชือกบังคับสัตว์ทะเลเดินรอบตัวเพื่อน และเดินเข้าเส้นชัย	สามารถใช้นิ้วมือเล็กน้อยในการดึงเชือกบังคับสัตว์ทะเลเดินรอบตัวเพื่อน และเดินเข้าเส้นชัยได้	สามารถใช้นิ้วมือเล็กน้อยในการดึงเชือกบังคับสัตว์ทะเลเดินรอบตัวเพื่อน และเดินเข้าเส้นชัยได้โดยครูเป็นผู้ชี้แนะในบางครั้ง	สามารถใช้นิ้วมือเล็กน้อยในการดึงเชือกบังคับสัตว์ทะเลเดินรอบตัวเพื่อน และเดินเข้าเส้นชัยได้โดยครูเป็นผู้ชี้แนะตลอดเวลา

แผนการจัดกิจกรรมการเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนา

ชั้นอนุบาลปีที่ 3/2

สาระการเรียนรู้ ธรรมชาติรอบตัว

สัปดาห์ที่ 1 หน่วย สัตว์ธรรมชาติ

แผนที่ 3 การเล่น สัตว์กระโดด

กิจกรรมเสริมประสบการณ์ วัน พุธ ที่ 6 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2561 ใช้เวลาประมาณ 30 นาที

สาระสำคัญ

สัตว์กระโดด เป็นของเล่นพื้นบ้านล้านนา ที่ทำจากวัสดุ ของเหลือใช้ที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น เมื่อมารวมกับฝีมือและจินตนาการของคนเฒ่าคนแก่ ก็จะได้ของเล่นของน้อง เพื่อช่วยให้เด็กได้พัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กและให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้เด็กสามารถ

1. ใช้กล้ามเนื้อนิ้วมือและมือได้อย่างคล่องแคล่วในการดัดขึ้นซีกสัตว์กระโดด
2. ใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือในการดัดขึ้นเชือกเข้า-ออก ได้
3. ใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กด้านการบังคับกล้ามเนื้อนิ้วมือและนิ้วมือในการดัดเชือกบังคับสัตว์กระโดด

ตามจำนวนที่กำหนดไว้ได้

สาระการเรียนรู้ ธรรมชาติรอบตัว

สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
การเล่น สัตว์กระโดด	<p>ด้านร่างกาย การเล่นเครื่องเล่นสัมผัส</p> <p>ด้านอารมณ์-จิตใจ การเล่นรายบุคคล กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่</p> <p>ด้านสังคม การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น</p> <p>ด้านสติปัญญา การฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำ</p>

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นแนะนำและสาธิต

ครูนำของเล่นพื้นบ้านล้านนาที่มีชื่อว่า “สัตว์กระโดด” มาแนะนำให้เด็กๆ ได้รู้จักชื่อ และรูปร่างลักษณะ

2. ขั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มใหญ่

โดยการทำกิจกรรมร่วมกันทั้งชั้นในการส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ได้แก่ การบริหารกล้ามเนื้อนิ้วมือ นิ้วมือ ก่อนฟังนิทานเรื่องกระรอกน้อยไม่มีระเบียบ ดังนี้

2.1 ครูเล่านิทานเรื่อง “กระรอกน้อยไม่มีระเบียบ” ให้เด็กฟัง แล้วสนทนาแสดงความคิดเห็นร่วมกัน เกี่ยวกับเรื่องในนิทาน ดังนี้

- นิทานเรื่องนี้เกี่ยวกับอะไร (ของเล่น)
- ของเล่นในนิทานเรื่องนี้ มีของเล่นอะไรบ้างเอ่ยที่เด็ก ๆ รู้จัก

2.2 นำของเล่น สัตว์กระโดด ซึ่งเป็นของเล่นพื้นบ้านล้านนามาให้เด็ก ๆ รู้จัก และร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับลักษณะ ส่วนประกอบของของเล่นโดยใช้คำถาม เช่น

- ของเล่นชนิดนี้ทำด้วยอะไรบ้าง (ไม้ เชือก)
- เด็ก ๆ เคยเห็นของเล่นนี้ที่ไหนบ้าง
- ของเล่นชนิดนี้มีประโยชน์อย่างไรบ้าง

2.3 ครูอธิบายวิธีการเล่นสัตว์กระโดด ดังนี้

- จับที่กระบอกแล้วอีกมือดึงคันชักเข้าออก ตัวสัตว์ก็จะมีท่าทางเหมือนกำลังวิ่งหรือกระโดด

- ครูนำกล่องพิเศษมาให้เด็กดู ซึ่งภายในกล่องพิเศษจะมี บัตรตัวเลข 5-10 จากนั้นให้แบ่งกลุ่ม 4 กลุ่ม กลุ่มละ 7 คนโดยที่ให้ตัวแทนกลุ่มที่ 1 ออกมาหยิบบัตรตัวเลขในกล่องพิเศษจำนวน 1 ใบ สมมติว่าเด็กหยิบได้ เลข 5 เพื่อนในกลุ่มดึงคันชักเข้า-ออก จำนวน 5 ครั้ง ส่วนเพื่อนคนที่เหลือก็ให้ทำท่าเลียนแบบ สัตว์กระโดด 5 ครั้ง ทำแบบนี้จนครบทุกกลุ่ม

- ครูคอยดูแล และให้คำแนะนำแก่เด็กในการเล่นสัตว์กระโดด
- เด็กและครูร่วมกันสรุปการเล่นสัตว์กระโดด ร่วมกันบอกประโยชน์ของการเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนาสัตว์กระโดด ที่ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก และให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน

3. ชั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มเล็ก

ครูแบ่งกลุ่มเด็กให้เข้าเล่นของเล่นตามมุมที่จัดเตรียมไว้ โดยมีการสร้างข้อตกลงในการเล่นร่วมกัน

4. ชั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมเดี่ยวหรือรายบุคคล

ครูจัดของเล่นสัตว์กระโดดไว้ในมุมของเล่นพื้นบ้านล้านนา เพื่อให้เด็กได้หยิบเล่นเองตามความสนใจอย่างอิสระในช่วงเวลาว่าง

สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

1. นิทานเรื่องกระรอกน้อยไม่มีระเบียบ
2. ของเล่นพื้นบ้านล้านนา สัตว์กระโดด
3. บัตรตัวเลข 5-10 และกล่องพิเศษ

การวัดและประเมินผล

1. วิธีการประเมิน สังเกตพฤติกรรมเด็กตามวัตถุประสงค์
2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน แบบสังเกตพฤติกรรมการเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนา
3. เกณฑ์การประเมิน ใช้เกณฑ์การประเมินพัฒนาการ 3 ระดับ ดังนี้

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
ด้านความคล่องแคล่วในการใช้นิ้วมือและมือ 1. ใช้กล้ามเนื้อนิ้วมือและมือได้อย่างคล่องแคล่วในการตีกันชัก สัตว์กระโดด	สามารถใช้กล้ามเนื้อนิ้วมือและมือได้อย่างคล่องแคล่วในการตีกันชัก สัตว์กระโดด	สามารถใช้กล้ามเนื้อนิ้วมือและมือได้อย่างคล่องแคล่วในการตีกันชัก สัตว์กระโดดโดยครูเป็นผู้ชี้แนะในบางครั้ง	สามารถใช้กล้ามเนื้อนิ้วมือและมือได้อย่างคล่องแคล่วในการตีกันชัก สัตว์กระโดดโดยครูเป็นผู้ชี้แนะตลอดเวลา
ด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ 2. ใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือในการจับที่กระบอกแล้วอีกมือตีกันชักเข้า-ออกได้	สามารถใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กด้านการจับที่กระบอกแล้วอีกมือตีกันชักเข้า-ออกได้ ประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือได้ รวดเร็วและต่อเนื่องกัน	สามารถใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กด้านการจับที่กระบอกแล้วอีกมือตีกันชักเข้า-ออกได้ ประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือได้ รวดเร็วแต่ไม่ต่อเนื่องกัน	สามารถใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กด้านการจับที่กระบอกแล้วอีกมือตีกันชักเข้าออก ไม่ประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ เข้าและไม่ต่อเนื่องกัน
ด้านการบังคับกล้ามเนื้อและนิ้วมือ 3. ใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กด้านการบังคับกล้ามเนื้อและนิ้วมือในการตีกันชักบังคับสัตว์กระโดดตามจำนวนที่กำหนดไว้	สามารถใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กด้านการบังคับกล้ามเนื้อและนิ้วมือในการตีกันชักบังคับสัตว์กระโดดตามจำนวนที่กำหนดไว้ได้ รวดเร็ว	สามารถใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กด้านการบังคับกล้ามเนื้อและนิ้วมือในการตีกันชักบังคับสัตว์กระโดดตามจำนวนที่กำหนดได้แต่ไม่รวดเร็ว	สามารถใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กด้านการบังคับกล้ามเนื้อและนิ้วมือในการตีกันชักบังคับสัตว์กระโดดตามจำนวนที่กำหนดได้ช้ามาก

แผนการจัดกิจกรรมการเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนา

ชั้นอนุบาลปีที่ 3/2

สาระการเรียนรู้ ธรรมชาติรอบตัว

สัปดาห์ที่ 1 หน่วย สัตว์ธรรมชาติ

แผนที่ 4 ไก่จิก (การเล่นแบบที่ 1)

กิจกรรมเสริมประสบการณ์วันพฤหัสบดี ที่ 7 เดือนมิถุนายน พ.ศ.2561 ใช้เวลาประมาณ 30 นาที

สาระสำคัญ

ไก่จิก เป็นของเล่นพื้นบ้านล้านนา ที่ทำจากวัสดุ ของเหลือใช้ที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น เมื่อมารวมกับฝีมือและจินตนาการของคนเฒ่าคนแก่ ก็จะได้ของเล่นของน้อง เพื่อช่วยให้เด็กได้พัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กและให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้เด็กสามารถ

1. ใช้กล้ามเนื้อนิ้วมือและมือได้อย่างคล่องแคล่วในการจับด้ามไม้ที่ฐานไก่จิก
2. ใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือในการแกว่งลูกตุ้มให้หมุนได้
3. ใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กด้านการบังคับกล้ามเนื้อและนิ้วมือในการแกว่งลูกตุ้มให้หมุนตาม

จังหวะดนตรีได้

สาระการเรียนรู้ ธรรมชาติรอบตัว

สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
การเล่นไก่จิก	<p>ด้านร่างกาย การเล่นเครื่องเล่นสัมผัส</p> <p>ด้านอารมณ์-จิตใจ การเล่นรายบุคคล กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่</p> <p>ด้านสังคม การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น</p> <p>ด้านสติปัญญา การฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำ</p>

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ชั้นแนะนำและสาธิต

ครูนำของเล่นพื้นบ้านล้านนาที่มีชื่อว่า “ไก่จิก” มาแนะนำให้เด็กๆ ได้รู้จักชื่อ และรูปร่างลักษณะ

2. ชั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มใหญ่

โดยการทำกิจกรรมร่วมกันทั้งชั้นในการส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ได้แก่ การบริหารกล้ามเนื้อมือ นิ้วมือ การทำท่าทางประกอบคำคล้องจองเกี่ยวกับของเล่นพื้นบ้านล้านนา ดังนี้

- 2.1 ครูอ่านคำคล้องจอง “ของเล่นบ้านเฮา” ให้เด็กฟัง 1 รอบ แล้วให้เด็กอ่านตามจน

คล้อง

คำคล้องจอง ของเล่นบ้านเฮา

ของเล่นบ้านเฮา	เล่นม่วนนั๊กหนา
อื้อแย่งขึ้นมา	หื้อลูกหลานเล่น
เชื่อมความสัมพันธ์	ป้อแม่ตื่นเต็น
หันลูกได้เล่น	จิตใจเบิกบาน

2.2 ครูสนทนาร่วมกับเด็กเกี่ยวกับ คำคล้องจอง โดยใช้คำถามดังนี้

- คำคล้องจองนี้เกี่ยวกับอะไรเอ่ย (ของเล่น)
- เด็ก ๆ รู้จักของเล่นอะไรบ้างเอ่ย

2.3 นำของเล่น ไก่จิก ซึ่งเป็นของเล่นพื้นบ้านล้านนามาให้เด็ก ๆ รู้จักและบอกชื่อและร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับลักษณะ ส่วนประกอบของของเล่นโดยใช้ คำถาม เช่น

- ของเล่นชนิดนี้ทำด้วยอะไรบ้าง (ไม้)
- ของเล่นชนิดนี้มีประโยชน์อย่างไรบ้าง
- เด็ก ๆ เคยเห็นของเล่นนี้ที่ไหนบ้าง

2.4 ครูอธิบายวิธีการเล่นไก่จิก ดังนี้

- ใช้มือจับด้ามไม้ที่ฐานแล้วแกว่งลูกตุ้มที่ห้อยอยู่ข้างล่างเป็นวงกลมไปข้างบนก็จะช่วยกันจิก ๆ ครูให้เด็กเล่นจนคล่อง

- ฝึกเด็กให้แกว่งเป็นจังหวะดนตรี โดยสอนให้เด็กอ่านจังหวะดนตรีก่อนซึ่งจะใช้ตัวเลขดังนี้ 12 - 123 - 12 -12 -1 แล้วให้เด็กปรบมือตามจังหวะจนคล่องแล้ว จึงให้เด็กนำจังหวะดนตรีไปเล่นกับของเล่นไก่จิก จากนั้นให้เด็กจับด้ามไม้ที่ฐานแล้วแกว่งลูกตุ้มที่อยู่ข้างล่างตามจังหวะดนตรี จะทำให้เด็กเกิดความสุขสนาน

2.5 เด็กและครูร่วมกันสรุปการเล่นไก่จิก และร่วมกันบอกประโยชน์ของการเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนา(ไก่จิก)ที่ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก และให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน

3. ชั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มเล็ก

ครูแบ่งกลุ่มเด็กให้เข้าเล่นของเล่นตามมุมที่จัดเตรียมไว้ โดยมีการสร้างข้อตกลงในการเล่นร่วมกัน

4. ชั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมเดี่ยวหรือรายบุคคล

ครูจัดของเล่นไก่จิก ไว้ในมุมของเล่นพื้นบ้านล้านนา เพื่อให้เด็กได้หยิบเล่นเองตามความสนใจอย่างอิสระในช่วงเวลาว่าง

สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

1. คำคล้องจอง “ของเล่นบ้านเฮา”
2. ของเล่นพื้นบ้านล้านนา ไก่จิก

การวัดและประเมินผล

1. วิธีการประเมิน สังเกตพฤติกรรมเด็กตามวัตถุประสงค์
2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน แบบสังเกตพฤติกรรมการเล่นของเด็กที่บ้านล้ามนานา
3. เกณฑ์การประเมิน ใช้เกณฑ์การประเมินพัฒนาการ 3 ระดับ ดังนี้

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
<p>ด้านความคล่องแคล่วในการใช้นิ้วมือและมือ</p> <p>1. ใช้กล้ามเนื้อนิ้วมือและมือได้อย่างคล่องแคล่วในการจับด้ามไม้ที่ฐานไกจิก</p>	สามารถใช้กล้ามเนื้อนิ้วมือและมือได้อย่างคล่องแคล่วในการจับด้ามไม้ที่ฐานไกจิก	สามารถใช้กล้ามเนื้อนิ้วมือและมือได้อย่างคล่องแคล่วในการจับด้ามไม้ที่ฐานไกจิก โดยครูเป็นผู้ชี้แนะในบางครั้ง	สามารถใช้กล้ามเนื้อนิ้วมือและมือได้อย่างคล่องแคล่วในการจับด้ามไม้ที่ฐานไกจิก โดยครูเป็นผู้ชี้แนะตลอดเวลา
<p>ด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ</p> <p>2. ใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือในการแกว่งลูกตุ้มให้หมุนได้</p>	สามารถใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือในการแกว่งลูกตุ้มให้หมุนเป็นวงกลมได้	สามารถใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือในการแกว่งลูกตุ้มให้หมุนเป็นวงกลมได้ โดยครูเป็นผู้ชี้แนะ ในบางครั้ง	สามารถใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือในการแกว่งลูกตุ้มให้หมุนเป็นวงกลมได้โดยครูเป็นผู้ชี้แนะตลอดเวลา
<p>ด้านการบังคับกล้ามเนื้อและนิ้วมือ</p> <p>3. ใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กด้านการบังคับกล้ามเนื้อและนิ้วมือในการแกว่งลูกตุ้มให้หมุนตามจังหวะดนตรีได้</p>	สามารถใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กด้านการบังคับกล้ามเนื้อและนิ้วมือในการแกว่งลูกตุ้มให้หมุนเป็นวงกลมได้อย่างถูกต้อง	สามารถใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กด้านการบังคับกล้ามเนื้อและนิ้วมือในการแกว่งลูกตุ้มให้หมุนตามจังหวะดนตรีได้โดยครูเป็นผู้ชี้แนะในบางครั้ง	สามารถใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กด้านการบังคับกล้ามเนื้อและนิ้วมือในการแกว่งลูกตุ้มให้หมุนตามจังหวะดนตรีได้โดยครูเป็นผู้ชี้แนะตลอดเวลา

แผนการจัดกิจกรรมการเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนา

ชั้นอนุบาลปีที่ 3/2

สาระการเรียนรู้ ธรรมชาติรอบตัว

สัปดาห์ที่ 1 หน่วย สัตว์ธรรมชาติ

แผนที่ 5 ไก่จิก (การเล่นแบบที่ 2)

กิจกรรมเสริมประสบการณ์ วัน ศุกร์ ที่ 8 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2561 ใช้เวลาประมาณ 30 นาที

สาระสำคัญ

ไก่จิก เป็นของเล่นพื้นบ้านล้านนา ที่ทำจากวัสดุ ของเหลือใช้ที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น เมื่อมารวมกับฝีมือและจินตนาการของคนเฒ่าคนแก่ ก็จะได้ของเล่นของน้อง เพื่อช่วยให้เด็กได้พัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กและให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้เด็กสามารถ

1. ใช้กล้ามเนื้อนิ้วมือและมือได้อย่างคล่องแคล่วในการจับด้ามไม้ที่ฐานไก่จิก
2. ใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือในการแกว่งลูกตุ้มให้หมุนได้
3. ใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กด้านการบังคับกล้ามเนื้อและนิ้วมือในการแกว่งลูกตุ้มให้หมุนได้

สาระการเรียนรู้ ธรรมชาติรอบตัว

สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
การเล่นไก่จิก	<p>ด้านร่างกาย การเล่นเครื่องเล่นสัมผัส</p> <p>ด้านอารมณ์-จิตใจ การเล่นรายบุคคล กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่</p> <p>ด้านสังคม การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น</p> <p>ด้านสติปัญญา การฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำ</p>

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ชั้นแนะนำและสาธิต

ครูนำของเล่นพื้นบ้านล้านนาที่มีชื่อว่า “ไก่จิก” มาแนะนำ และทบทวนให้เด็กๆ ได้รู้จักชื่อ และรูปร่างลักษณะ

2. ชั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มใหญ่

โดยการทำกิจกรรมร่วมกันทั้งชั้นในการส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กได้แก่ การบริหารกล้ามเนื้อ นิ้วมือ ก่อนฟังนิทานเกี่ยวกับเรื่องของเล่น ดังนี้

2.1 ครูให้เด็กดูนิทานเรื่อง “ของเล่นน้อยใจ” แล้วสนทนาแสดงความคิดเห็นร่วมกันเกี่ยวกับนิทาน ดังนี้

- นิทานเรื่องนี้เกี่ยวกับเรื่องอะไร (ของเล่น)
- ของเล่นในนิทานเรื่องนี้ มีของเล่นอะไรบ้างเอ่ย

2.2 นำของเล่น ไก่จิก ซึ่งเป็นของเล่นพื้นบ้านล้านนามาให้เด็ก ๆ รู้จักและบอกชื่อ (เพื่อทบทวนความรู้เดิม) และสนทนาเกี่ยวกับลักษณะ ส่วนประกอบของของเล่นโดยใช้ คำถาม เช่น

- ของเล่นชนิดนี้ทำด้วยอะไรบ้าง (ไม้ , เชือก)

- ของเล่นชนิดนี้มีประโยชน์อย่างไรบ้าง
- เด็ก ๆ เคยเห็นของเล่นนี้ที่ไหนบ้าง

2.3 ครูอธิบายวิธีการเล่นไถจิก ดังนี้

- ใช้มือจับด้ามไม้ที่ฐานวงกลมแล้วแกว่งลูกตุ้มที่ห้อยอยู่ข้างล่างเป็นวงกลม ไถข้างบนก็จะช่วยกันจิก ๆ ครูให้เด็กเล่นจนคล่อง

- ฝึกเด็กให้ตั้งเป็นจังหวะดนตรี โดยสอนให้เด็กอ่านจังหวะดนตรีก่อนซึ่งจะใช้ตัวเลขดังนี้ 12 - 123 - 12 -12 -1 แล้วให้เด็กปรบมือตามจังหวะจนคล่องแล้ว จึงให้เด็กนำจังหวะดนตรีไปเล่นกับของเล่นไถจิก จากนั้นให้เด็กจับด้ามไม้ที่ฐานแล้วแกว่งลูกตุ้มที่อยู่ข้างล่างตามจังหวะดนตรี จะทำให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนาน

- ครูแบ่งกลุ่มเด็ก 4 กลุ่ม กลุ่มละ 7 คน จากนั้นให้ตัวแทนกลุ่มคนที่ 1 ของแต่ละกลุ่มออกมาเต้นประกอบเพลงซิกเก้นแดนซ์ โดยให้เด็ก ๆ ทำท่าตามอิสระ เมื่อครูปิดเพลงให้เด็กหยุดในท่านั้น เด็กคนไหนกระดิกตัวหรือขยับตัว ให้ออกจากวงแล้วไปแกว่งไถจิก

2.4 ครูชมเชยกลุ่มที่สามารถปฏิบัติตามกติกาได้

2.5 เด็กและครูร่วมกันสรุปการเล่นไถจิก และร่วมกันบอกประโยชน์ของการเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนา(ไถจิก) ที่ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก และให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน

3. ชั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มเล็ก

ครูแบ่งกลุ่มเด็กให้เข้าเล่นของเล่นตามมุมที่จัดเตรียมไว้ โดยมีการสร้างข้อตกลงในการเล่นร่วมกัน

4. ชั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมเดี่ยวหรือรายบุคคล

ครูจัดของเล่นไถจิก ไว้ในมุมของเล่นพื้นบ้านล้านนา เพื่อให้เด็กได้หยิบเล่นเองตามความสนใจอย่างอิสระในช่วงเวลาว่าง

สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

1. นิทานเรื่อง “ของเล่นน้อยใจ”
2. ของเล่นพื้นบ้านล้านนา ไถจิก
3. เพลง ซิกเก้นแดนซ์

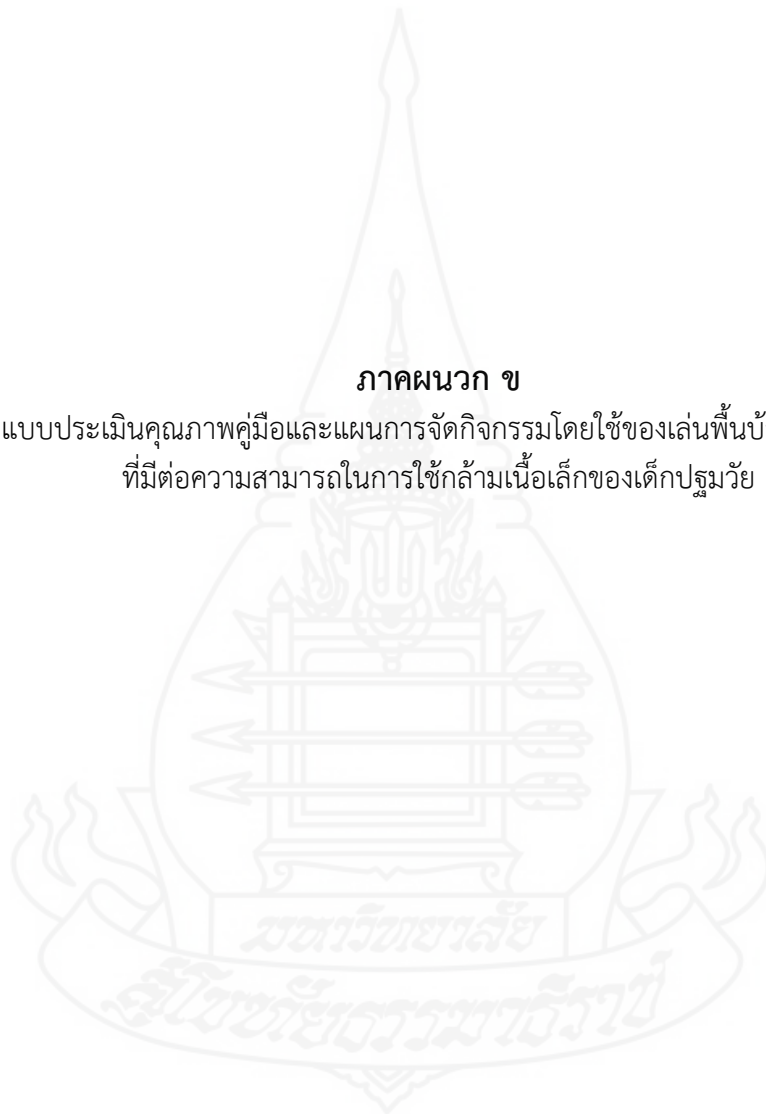
การวัดและประเมินผล

1. วิธีการประเมิน สังเกตพฤติกรรมเด็กตามวัตถุประสงค์
2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน แบบสังเกตพฤติกรรมการเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนา
3. เกณฑ์การประเมิน ใช้เกณฑ์การประเมินพัฒนาการ 3 ระดับ ดังนี้

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
<p>ด้านความคล่องแคล่วในการใช้นิ้วมือและมือ</p> <p>1. ใช้กล้ามเนื้อนิ้วมือและมือได้อย่างคล่องแคล่วในการจับด้ามไม้ที่ฐานไกจิก</p>	<p>สามารถใช้กล้ามเนื้อนิ้วมือและมือได้อย่างคล่องแคล่วในการจับด้ามไม้ที่ฐานไกจิก</p>	<p>สามารถใช้กล้ามเนื้อนิ้วมือและมือได้อย่างคล่องแคล่วในการจับด้ามไม้ที่ฐานไกจิก โดยครูเป็นผู้ชี้แนะในบางครั้ง</p>	<p>สามารถใช้กล้ามเนื้อนิ้วมือและมือได้อย่างคล่องแคล่วในการจับด้ามไม้ที่ฐานไกจิก โดยครูเป็นผู้ชี้แนะตลอดเวลา</p>
<p>ด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ</p> <p>2. ใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือในการแกว่งลูกตุ้มให้หมุนได้</p>	<p>สามารถใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือในการแกว่งลูกตุ้มให้หมุนเป็นวงกลมได้</p>	<p>สามารถใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือในการแกว่งลูกตุ้มให้หมุนเป็นวงกลมได้ โดยครูเป็นผู้ชี้แนะในบางครั้ง</p>	<p>สามารถใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือในการแกว่งลูกตุ้มให้หมุนเป็นวงกลมได้โดยครูเป็นผู้ชี้แนะตลอดเวลา</p>
<p>ด้านการบังคับกล้ามเนื้อมือและนิ้วมือ</p> <p>3. ใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กด้านการบังคับกล้ามเนื้อมือและนิ้วมือในการแกว่งลูกตุ้มให้หมุนตามจังหวะดนตรีได้</p>	<p>สามารถใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กด้านการบังคับกล้ามเนื้อมือและนิ้วมือในการแกว่งลูกตุ้มให้หมุนเป็นวงกลมได้อย่างถูกต้อง</p>	<p>สามารถใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กด้านการบังคับกล้ามเนื้อมือและนิ้วมือในการแกว่งลูกตุ้มให้หมุนตามจังหวะดนตรีได้โดยครูเป็นผู้ชี้แนะในบางครั้ง</p>	<p>สามารถใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กด้านการบังคับกล้ามเนื้อมือและนิ้วมือในการแกว่งลูกตุ้มให้หมุนตามจังหวะดนตรีได้โดยครูเป็นผู้ชี้แนะตลอดเวลา</p>

ภาคผนวก ข

แบบประเมินคุณภาพคู่มือและแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา
ที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

แบบประเมินคุณภาพคู่มือและแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา

ที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

เกณฑ์การให้คะแนน

5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

4 หมายถึง เหมาะสมมาก

3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

2 หมายถึง เหมาะสมน้อย

1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

1. คุณภาพของคู่มือและแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนาที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. คำชี้แจง					
2. หลักการ					
3. วัตถุประสงค์					
4. บทบาทครูในการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา					
5. บทบาทเด็กในการเล่นของเล่นพื้นบ้านล้านนา					
6. ของเล่นพื้นบ้านล้านนาที่นำมาจัดกิจกรรม					
7. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา					
8. วิธีการประเมินผลการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา					
9. แผนการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา					
10. ภาษาที่ใช้มีความชัดเจนอ่านเข้าใจง่าย					
11. ความต่อเนื่องของข้อความ					
รวม					
เฉลี่ย					

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....

(.....)

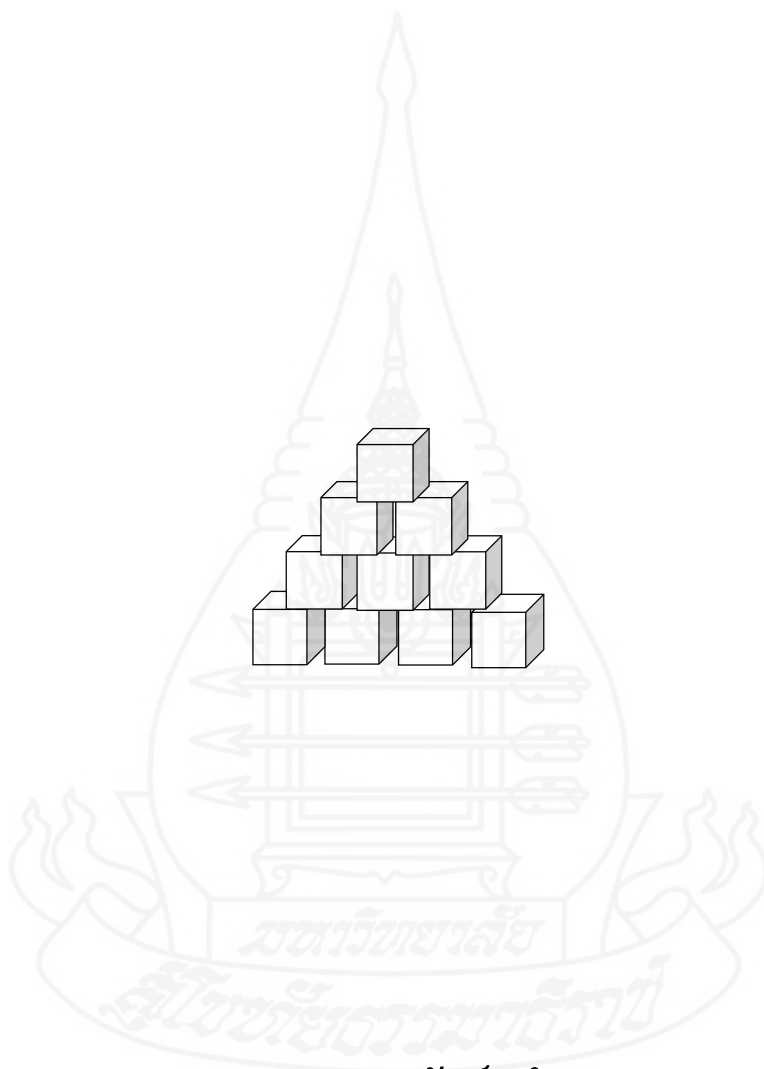
ตำแหน่ง.....

ภาคผนวก ค

คู่มือแบบวัดความสามารถในการใช้กลามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

คู่มือแบบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

นางอุบลรัตน์ คำฟู

รหัสนักศึกษา 2542103052 สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์
แขนงวิชา หลักสูตรและการสอน วิชาเอก ปฐมวัยศึกษา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

คู่มือแบบวัดความสามารถในการใช้กลามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

1. คำชี้แจง

1.1 แบบวัดนี้เป็นแบบวัดความสามารถในการใช้กลามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 (อายุ 5-6 ปี)

1.2 แบบวัดความสามารถในการใช้กลามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยนี้มีทั้งหมด 10 ข้อ

1.3 การดำเนินการวัดผู้ทำการวัดดำเนินการวัดด้วยตนเองโดยอธิบายวิธีการทำและดำเนินการวัดทีละข้อ นอกจากนี้ผู้ช่วยดำเนินการวัด ช่วยดูแลและอำนวยความสะดวกให้ผู้รับการวัดได้ทำแบบวัดถูกต้องตามคำสั่งและขั้นตอน ใช้เวลาในการวัด 1 วัน

2. การตรวจให้คะแนนมีดังนี้

2.1 กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

2.1.1 ให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแต่ละข้อลงในแบบบันทึกคะแนน

2.1.2 การให้คะแนนมี 3 ระดับ คือ 3,2,1 คะแนนเต็มทั้งสิ้น 30 คะแนน

2.2 การเตรียมตัวก่อนการวัดความสามารถในการใช้กลามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

2.2.1 จัดสถานที่ดำเนินการวัดความสามารถในการใช้กลามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยให้เป็นห้องที่มีสภาพแวดล้อมทั้งภายในห้องเรียนและนอกห้องเรียนที่เอื้ออำนวยต่อเด็กปฐมวัย ผู้รับบริการวัด เช่น โต๊ะ เก้าอี้ มีขนาดพอเหมาะกับผู้รับการวัด มีแสงสว่างเพียงพอไม่มีเสียงรบกวน

2.2.2 ผู้ดำเนินการวัดความสามารถในการใช้กลามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ต้องศึกษาคู่มือในการวัดความสามารถในการใช้กลามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ให้เข้าใจในกระบวนการวัดทั้งหมดเพื่อให้เกิดความชำนาญในการใช้แบบวัด ซึ่งจะทำการดำเนินการวัดเป็นไปอย่างรวดเร็ว และก่อนการวัดผู้ดำเนินการวัดต้องอธิบายขั้นตอนการทำแบบวัดให้ผู้เข้ารับการวัดเข้าใจ

2.2.3 อุปกรณ์ที่ใช้ในการวัดมีดังนี้

- 1) คู่มือดำเนินการวัดความสามารถในการใช้กลามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย
- 2) แบบวัดความสามารถในการใช้กลามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย
- 3) ไม้บล็อกสี่เหลี่ยมลูกบาศก์ขนาด 1 นิ้ว จำนวน 10 ก้อน
- 4) นาฬิกาสำหรับจับเวลา จำนวน 1 เรือน
- 5) ถาด จำนวน 1 ใบ
- 6) ก้อนกรวดกลมขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1 เซนติเมตร จำนวน 10 ก้อน
- 7) ขวดพลาสติกใสปากกว้าง จำนวน 1 ใบ
- 8) ตัวอย่างรูป จำนวน 1 รูป
- 9) ตัวอย่างรูป จำนวน 1 รูป
- 10) ตัวอย่างรูป จำนวน 1 รูป
- 11) ดินสอ จำนวน 1 แท่ง
- 12) กระดาษสำหรับวาด จำนวน 84 แผ่น
- 13) กระดาษที่มีรอยเส้นประเป็นรูปเส้นโค้ง จำนวน 28 แผ่น

- 14) กรรไกรปลายมนขนาด 6 นิ้ว จำนวน 1 อัน
- 15) กระดาษทดสอบข้อ 9 จำนวน 28 แผ่น
- 16) กระดาษสำหรับพับตามรอย จำนวน 28 แผ่น
- 17) รูปตัวอย่างในแบบวัดข้อ 7

2.2.4 ผู้รับการวัด และผู้ดำเนินการวัด

- 1) ก่อนดำเนินการวัดให้ผู้รับการวัดไปทำธุระส่วนตัว เช่น ต้มน้ำ เข้าห้องน้ำ ให้เรียบร้อย
- 2) ผู้ดำเนินการวัดสร้างความคุ้นเคยกับผู้รับการวัดโดยทักทาย พูดคุย เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดี เมื่อเห็นว่าผู้รับการวัดพร้อมจึงเริ่มทำการวัด

3. วิธีการดำเนินการวัดความสามารถในการใช้กลามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

3.1 ผู้ดำเนินการวัดเรียกให้เด็กมาทำการวัดทีละคน โดยเรียงตามลำดับเลขที่ตามใบบันทึกคะแนน

3.2 ผู้ดำเนินการวัดอ่านคำสั่งให้ผู้รับการวัดฟังอย่างช้าๆ ชัดๆ ข้อละ 2 ครั้ง โดยอ่านทีละข้อสลับกับการทำแบบวัดของผู้รับการวัดตามเวลาที่กำหนดในแต่ละข้อ

3.3 ผู้รับการวัดทำแบบวัดตามเกณฑ์ที่กำหนด

4. ดำเนินการวัดตามแบบวัดความสามารถในการใช้กลามเนื้อเล็ก จำนวน 10 ข้อ ดังนี้

ข้อที่ 1. ต่อแท่งไม้บล็อกได้สูง 10 ก้อน ภายในเวลา 20 วินาที โดยไม่ล้ม

วิธีทดสอบ

ผู้ดำเนินการวัดเตรียมไม้บล็อกรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาด 1 นิ้ว จำนวน 10 ก้อนให้กับเด็ก แล้วพูดว่า “ให้หนูนำไม้บล็อกมาต่อซ้อนกันภายในเวลา 20 วินาทีโดยที่ไม่ล้ม” ให้โอกาสเด็กทำ 3 ครั้ง

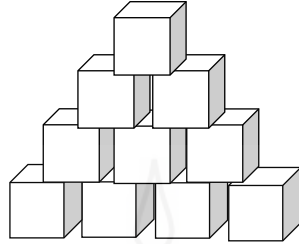
เกณฑ์การให้คะแนน ผู้ดำเนินการวัดให้คะแนนครั้งที่เด็กสามารถทำได้ดีที่สุด ใน 3 ครั้ง

ให้คะแนน 3 เมื่อเด็กสามารถต่อไม้บล็อกได้ 10 ก้อน ภายในเวลา 20 วินาที โดยไม่ล้ม

ให้คะแนน 2 เมื่อเด็กสามารถต่อไม้บล็อกได้ 8-9 ก้อน ภายในเวลา 20 วินาที โดยไม่ล้ม

ให้คะแนน 1 เมื่อเด็กสามารถต่อไม้บล็อกได้ไม่ถึง 8 ก้อน ภายในเวลา 20 วินาที โดยไม่ล้ม

ข้อที่ 2. ต่อแท่งไม้บล็อกตามแบบได้ภายในเวลา 20 วินาที

วิธีทดสอบ

ผู้ดำเนินการวัดเตรียมไม้บล็อกรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาด 1 นิ้ว จำนวน 10 ก้อน และภาพการต่อบล็อกให้กับเด็ก แล้วพูดว่า “ ใหนูนำไม้บล็อกมาต่อตามแบบที่กำหนดไว้ ภายในเวลา 20 วินาที”

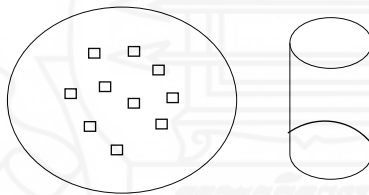
เกณฑ์การให้คะแนน ผู้ดำเนินการวัดเริ่มจับเวลาเมื่อเด็กหยิบบล็อก

ให้คะแนน 3 เมื่อ เด็กสามารถต่อไม้บล็อกตามแบบที่กำหนดได้ ภายในเวลาที่กำหนด

ให้คะแนน 2 เมื่อ เด็กสามารถต่อไม้บล็อกตามแบบที่กำหนดได้ ภายในเวลาที่กำหนด โดยครูเป็นผู้ชี้แนะในบางครั้ง

ให้คะแนน 1 เมื่อ เด็กสามารถต่อไม้บล็อกตามแบบที่กำหนดได้ ภายในเวลาที่กำหนด โดยครูเป็นผู้ชี้แนะตลอดเวลา

ข้อที่ 3. หยิบก้อนกรวดใส่ขวดที่ละก้อน จำนวน 10 ก้อน ภายในเวลา 20 วินาที

วิธีทดสอบ

ผู้ดำเนินการวัดเทก้อนกรวดใส่ถาด แล้วพูดกับเด็กว่า “ใหนูหยิบก้อนกรวดใส่ขวดที่ละก้อนจนครบ 10 ก้อน ภายในเวลา 20 วินาที”

เกณฑ์การให้คะแนน ผู้ดำเนินการวัดเริ่มจับเวลาเมื่อเด็กหยิบก้อนกรวดก้อนที่ 1

ให้คะแนน 3 เมื่อเด็กหยิบก้อนกรวดใส่ขวดได้ 10 ก้อน ภายในเวลา 20 วินาที

ให้คะแนน 2 เมื่อเด็กหยิบก้อนกรวดใส่ขวดได้ 8 -9 ก้อน ภายในเวลา 20 วินาที

ให้คะแนน 1 เมื่อเด็กหยิบก้อนกรวดใส่ขวดได้ไม่ถึง 8 ก้อน ภายในเวลา 20 วินาที

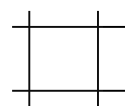
ข้อที่ 4. วาดรูป \square ตามแบบได้

วิธีทดสอบ

ผู้ดำเนินการวัดนำกระดาษ และดินสอที่ไม่มียางลบให้กับเด็กพร้อมกับพูดว่า “ให้หนูวาดภาพตามตัวอย่าง” แล้วส่งกระดาษที่มีภาพสี่เหลี่ยมจัตุรัสให้เด็กดู โดยไม่ต้องเรียกชื่อหรือวาดให้เด็กดู ให้เด็กวาดจนเป็นที่พอใจแล้วจึงเก็บกระดาษที่มีภาพวาดไว้

เกณฑ์การให้คะแนน ผู้ดำเนินการวัดพิจารณาจากภาพที่เด็กวาด

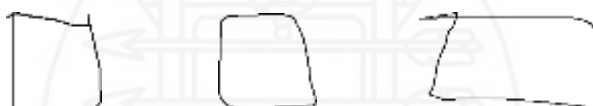
ให้คะแนน 3 เมื่อภาพที่เด็กวาดเป็นรูปสี่เหลี่ยม และมีมุม 4 มุม ให้เห็นอย่างชัดเจนว่า เป็นภาพสี่เหลี่ยมจัตุรัส

ให้คะแนน 2 เมื่อภาพที่เด็กวาดเป็นรูปสี่เหลี่ยม และมีมุม 4 มุม ซึ่งต้องเป็นมุมฉาก ดานไม่เท่ากันก็ได้

ให้คะแนน 1 เมื่อ ภาพที่เด็กวาดเป็นรูปสี่เหลี่ยม มีมุม 4 มุม ซึ่งอาจมีบางมุมที่โค้งมน ไม่ได้สัดส่วนแต่ไม่เกิน 2 มุม

ข้อที่ 5. วาดรูป \triangle ตามแบบได้

วิธีทดสอบ

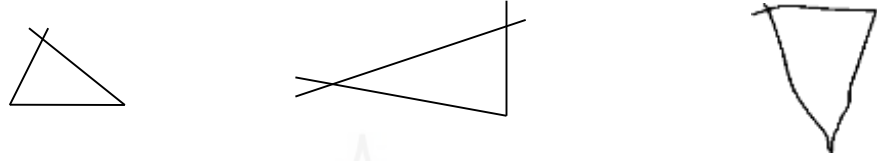
ผู้ดำเนินการวัดนำกระดาษ และดินสอที่ไม่มียางลบให้กับเด็กพร้อมกับพูดว่า “ให้หนูวาดภาพตามตัวอย่าง” แล้วส่งกระดาษที่มีภาพสามเหลี่ยมให้เด็กดู โดยไม่ต้องเรียกชื่อหรือวาดให้เด็กดู ให้เด็กวาดจนเป็นที่พอใจแล้วจึงเก็บกระดาษที่มีภาพวาดไว้

เกณฑ์การให้คะแนน ผู้ดำเนินการวัดพิจารณาจากภาพที่เด็กวาด

ให้คะแนน 3 เมื่อภาพที่เด็กวาดมีมุมแหลมทั้ง 3 มุม เส้นทั้ง 3 บรรจบกันพอดี และเห็นได้อย่างชัดเจนว่าเป็นรูปสามเหลี่ยม

โหละแนน 2 เมื่อภาพที่เด็กวาดมีมุม 3 มุม เส้นทั้ง 3 บรรจบกันหรือตัดกัน อาจเป็นมุมแหลม มุมฉากหรือมุมป้านก็ได้ แต่ยังคงเห็นว่าเป็รูปสามเหลี่ยม

โหละแนน 1 เมื่อภาพที่เด็กวาดมีมุม 3 มุม เส้นทั้ง 3 บรรจบกันหรือตัดกัน อาจมีบาง มุมที่โค้งมนได้ ไม่เกิน 1 มุม แต่ยังคงเห็นว่าเป็รูปสามเหลี่ยม

ข้อที่ 6. วาดรูป ตามแบบได้

วิธีทดสอบ

ผู้ดำเนินการวัดนำกระดาษ และดินสอที่ไม่มียางลบให้กับเด็กพร้อมกับพูดว่า “ให้เด็กวาดภาพตามตัวอย่าง” แล้วส่งกระดาษที่มีภาพวงกลมให้เด็กดู โดยไม่ต้องเรียกชื่อ หรือวาดให้เด็กดู ให้เด็กวาดจนเป็นที่พอใจแล้วจึงเก็บกระดาษที่มีภาพวาดไว้

เกณฑ์การโหละแนน ผู้ดำเนินการวัดพิจารณาจากภาพที่เด็กวาด

โหละแนน 3 เมื่อภาพที่เด็กวาดเป็นภาพที่เกิดจากเส้นโค้งเขียนมาบรรจบกัน

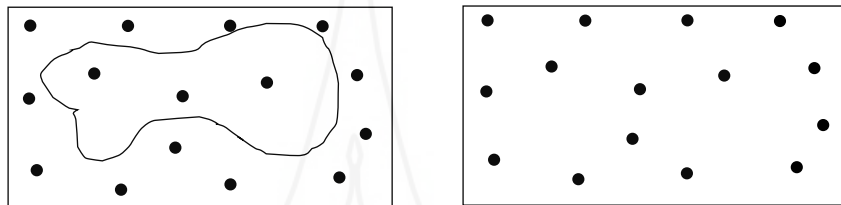
โหละแนน 2 เมื่อภาพที่เด็กวาดเป็นภาพที่เกิดจากเส้นโค้งเขียนมาบรรจบกัน แม้ว่าเส้นนั้นจะไม่เรียบสม่ำเสมอ

โหละแนน 1 เมื่อ เมื่อภาพที่เต้กวาดเป็นภาพที่เกิดจากเส้นโค้งแต่ปลายของเส้นไม่บรรจบ กัน วงไปวงมา

ขอที่ 7. ลากเส้นเป็นรูปให้เหมือนแบบได้

วิธีทดสอบ

ผู้ดำเนินการวัดนำกระดาษ และดินสอที่ไม่มียางลบ ใให้กับเด็กพร้อมกับพูดว่า “ให้เต้กวาดภาพตามตัวอย่าง” แล้วส่งกระดาษที่มีภาพวาดให้เต้กดู โดยไม่ต้องเรียกชื่อหรือวาดให้เต้กดู ให้เต้กวาดจนเป็นที่พอใจแล้วจึงเก็บกระดาษที่มีภาพวาดไว้

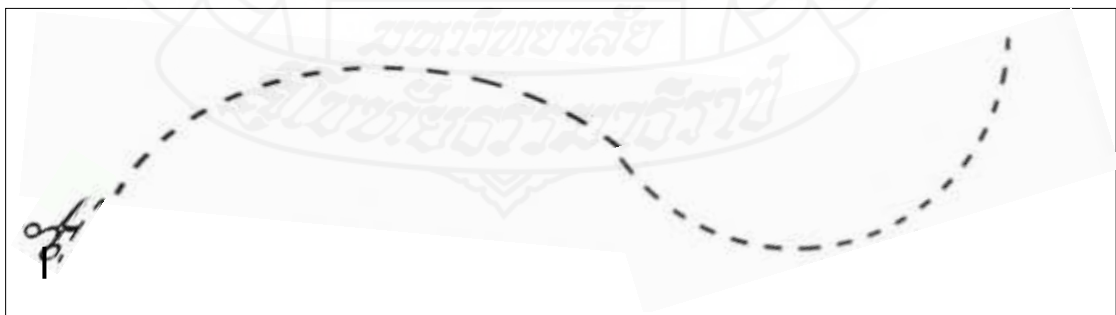
เกณฑ์การโหละแนน ผู้ดำเนินการวัดพิจารณาจากภาพที่เต้กวาด

โหละแนน 3 เมื่อภาพที่เต้กวาดมีเส้นต่อเนื่องและหนักแน่น อย่างเห็นได้ชัด

โหละแนน 2 เมื่อภาพที่เต้กวาดมีเส้นต่อเนื่องแต่เส้นยังไม่หนักแน่น

โหละแนน 1 เมื่อภาพที่เต้กวาดมีเส้นที่ไม่ต่อเนื่องและไม่หนักแน่น

ขอที่ 8. ตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งได้

วิธีทดสอบ

ผู้ดำเนินการวัดแจกกระดาษและกรรไกรปลายมนใให้กับเด็กแล้วพูดกับเต้กวา “ให้หนูใช้กรรไกรตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งให้กระดาษขาดจากกัน” โดยไม่ต้องแสดงให้เต้กดู ถ้าเต้กไม่เข้าใจผู้ดำเนินการวัดแสดงให้เต้กดูโดยไม่ต้องอธิบายเพิ่มเติม

เกณฑ์การให้คะแนน

ให้คะแนน 3 เมื่อเด็กใช้กรรไกรตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งให้ขาดจากกันได้อย่างคล่องแคล่ว ชำนาญ รอยตัดเรียบ ไม่มีรอยฉีกขาด หรือรอยยับย่นของกระดาษ

ให้คะแนน 2 เมื่อเด็กใช้กรรไกรตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งได้ แต่ไม่คล่องแคล่ว รอยตัดไม่เรียบ สม่่าเสมอ อาจเป็นรอยหยัก แต่ไม่มีรอยฉีกขาดที่เกิดจากการใช้มืออีกข้างช่วยดึง

ให้คะแนน 1 เมื่อเด็กใช้กรรไกรตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งได้อย่างยากลำบาก ใช้เวลาในการตัด ยาวนาน กระดาษมีรอยยับย่น และขาด ที่แสดงให้เห็นว่าเด็กใช้มืออีกข้างช่วยดึงให้กระดาษแยกออกจากกัน

ข้อที่ 9. ลากเส้นให้อยู่ในกรอบได้

วิธีทดสอบ

ผู้ดำเนินการวัดแจกกระดาษที่มีรูปลายเส้นและดินสอให้กับเด็ก แล้วพูดกับเด็กว่า “ให้หนูขีดดินสอลากเส้นต่อเนื่องโดยไม่ต้องยกดินสอ และให้เส้นอยู่ในกรอบ” โดยไม่ต้องแสดงให้เด็กดู ถ้าเด็กไม่เข้าใจผู้ดำเนินการวัดแสดงให้เด็กดูโดยไม่ต้องอธิบายเพิ่มเติม

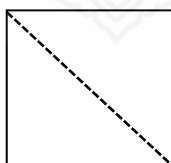
เกณฑ์การให้คะแนน

ให้คะแนน 3 เมื่อเด็กลากเส้นต่อเนื่อง ไม่ยกดินสอและอยู่ในกรอบตามที่กำหนดไว้

ให้คะแนน 2 เมื่อเด็กลากเส้นต่อเนื่อง แต่ยกดินสอและอยู่ในกรอบตามที่กำหนดไว้

ให้คะแนน 1 เมื่อ เด็กลากเส้นไม่ต่อเนื่อง ยกดินสอและไม่อยู่ในกรอบตามที่กำหนดไว้

ข้อที่ 10. พับและรีดสันกระดาษเป็นรูปสามเหลี่ยมได้คล่องแคล่ว 4 ทบ

วิธีทดสอบ

ผู้ดำเนินการวัดหยิบกระดาษรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาด 8.5 นิ้ว ขึ้นมาแล้วบอกให้เด็กสังเกตดู ผู้ดำเนินการวัดพับกระดาษตามรอยจุดไขว่ปลา และกรีดยับพับ ชูให้เด็กดู แล้วส่งกระดาษที่มีจุดไขว่ปลาในลักษณะเดียวกันให้เด็กพับตามรอย 4 ทบ

เกณฑ์การให้คะแนน

ให้คะแนน 3 เมื่อเด็กสามารถพับกระดาษตามรอยได้อย่างคล่องแคล่วโดยจัดมุมตรงกัน และกรีดรอยพับได้เรียบ ไม่มีรอยยับหรือฉีกขาด

ให้คะแนน 2 เมื่อเด็กสามารถพับกระดาษตามรอยได้ แมวมุมจะไม่จดกันมากนัก กรีดรอยพับได้และไม่ฉีกขาด

ให้คะแนน 1 เมื่อเด็กสามารถพับกระดาษได้ แมวจะพับไม่ตรงตามรอยจุดไขปลาที่กำหนดไว้และมุมไม่จดกัน

แบบบันทึกคะแนนการวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง

ชื่อ.....อายุ(ปี).....เพศ
โรงเรียน.....ชั้น.....เลขที่
วันที่ทดสอบ..... เวลาทดสอบ.....

ข้อ	รายการทดสอบ	คะแนน			พฤติกรรม ที่สังเกตพบ
		3	2	1	
1	ต่อแท่งไม้บล็อกได้สูง 10 ก้อน ภายในเวลา 20 วินาที โดยไม่ล้ม				
2	ต่อแท่งไม้บล็อกตามแบบได้ ภายในเวลา 20 วินาที				
3	หยิบก้อนกรวดใส่ขวด 10 ก้อน ภายในเวลา 20 วินาที				
4	วาดรูป ☐ ตามแบบได้				
5	วาดรูป ☐ ตามแบบได้				
6	วาดรูป ☐ ตามแบบได้				
7	ลากเส้นเป็นรูปให้เหมือนแบบได้				
8	ตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งได้				
9	ลากเส้นให้อยู่ในกรอบได้				
10	พับและรีดสันกระดาษเป็นรูปสามเหลี่ยมได้คล่องแคล่ว 4 ทบ				
รวม					คะแนน

หมายเหตุ

ให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องคะแนน 3-2-1 ตามเกณฑ์การให้คะแนนของขอตสอบแต่ละข้อ
คะแนนเต็ม 30 คะแนน

ลงชื่อ.....ผู้ดำเนินการวัด
(.....)

ภาคผนวก ง

แบบประเมินคุณภาพแบบวัดความสามารถในการใช้กลามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

แบบประเมินคุณภาพแบบวัดความสามารถในการใช้กลามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

เกณฑ์การให้คะแนน

- 1 หมายถึง มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
 -1 หมายถึง ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

1. คุณภาพของแบบวัดความสามารถในการใช้กลามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

รายการ	คะแนน		
	1	0	-1
ข้อ 1 ต่อแท่งไม้บล็อกได้สูง 10 ก้อน ภายในเวลา 20 วินาที โดยไม่ล้ม			
ข้อ 2 ต่อแท่งไม้บล็อกตามแบบได้ ภายในเวลา 20 วินาที			
ข้อ 3 หยิบก้อนกรวดใส่ขวดทีละก้อน จำนวน 10 ก้อน ภายในเวลา 20 วินาที			
ข้อ 4 วาดรูป ☐ ตามแบบได้			
ข้อ 5 วาดรูป <input type="triangle-up"/> ตามแบบได้			
ข้อ 6 วาดรูป <input type="circle"/> ตามแบบได้			
ข้อ 7 ลากเส้นเป็นรูปให้เหมือนแบบ			
ข้อ 8 ตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งได้			
ข้อ 9 ลากเส้นให้อยู่ในกรอบได้			
ข้อ 10 พับและรีดสันกระดาษเป็นรูปได้คล่องแคล่ว 4 ทบ			
รวม			
เฉลี่ย			

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....

(.....)

ตำแหน่ง.....

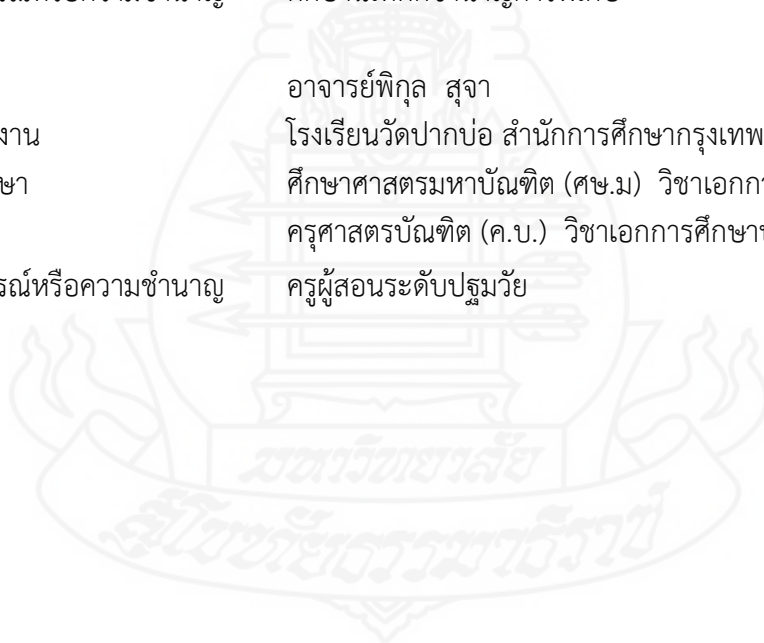
ภาคผนวก จ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

- ชื่อ อาจารย์ชนิสรา ใจชัยภูมิ
สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ศูนย์การศึกษานอกที่ตั้ง ลำปาง
อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง
วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม) วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย
ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย
ประสบการณ์หรือความชำนาญ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
- ชื่อ อาจารย์นงลักษณ์ โพธิ์คำ
สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ
วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม) วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย
ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
- ชื่อ อาจารย์พิกุล สุจา
สถานที่ทำงาน โรงเรียนวัดปากบ่อ สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม) วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย
ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ครูผู้สอนระดับปฐมวัย

ที่ ศธ๐๕๒๒.๑๖ (บ)/๓๐๙

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๙ กรกฎาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอลงเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาคุณภาพเครื่องมือ

เรียน อาจารย์ชัชฌิรา ไชยชัยภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๓ ชุด

ด้วยนางอุบลรัตน์ คำฟู นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน วิชาเอก
ปฐมวัยศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรื่องผลการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนาที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย
โรงเรียนสันป่าตอง (สุวรรณราษฎร์วิทยาคาร) จังหวัดเชียงใหม่ ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะใช้ในการทดลองและ
เครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้า
อิสระไว้ชิ้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลัก
และกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาปฐมวัย
ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็น เพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย
สำหรับรายละเอียดอื่นๆ นักศึกษาจะนำเรียน ด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วิทนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๙-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๙-๓๕๐๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๙๕-๙๙๙๐๖๒๐

ที่ ศธ๐๕๒๒.๑๖ (ป/๒๐๑๕)

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพลี อำเภอบางบาล
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๕ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอยื่นเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาคุณภาพเครื่องมือ

เรียน อาจารย์ณงลักษณ์ โพธิ์คำ

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายอุบลรัตน์ คำฟู นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน วิชาเอก
ปฐมวัยศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรื่องผลการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนาที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย
โรงเรียนสันป่าตอง (สุวรรณราชบุรีวิทยาคาร) จังหวัดเชียงใหม่ ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะใช้ในการทดลองและ
เครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้า
อิสระไว้ชิ้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลัก
และกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาปฐมวัย
ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็น เพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย
สำหรับรายละเอียดอื่นๆ นักศึกษาจะนำเรียน ด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๕๕๐๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๙๕-๑๑๕๐๖๓๐

ที่ ศธ๐๕๒๖.๖๖ (บ)/๒๐๑๔

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐๐

๔ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอร้องเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาคุณภาพเครื่องมือ

เรียน อาจารย์พิบูล สุชา

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางอุบลรัตน์ คำฟู นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน วิชาเอก ปฐมวัยศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่องผลการจัดกิจกรรมโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนาที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย โรงเรียนสันป่าตอง (สุวรรณราชบุรีวิทยาคาร) จังหวัดเชียงใหม่ ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะใช้ในการทดลองและเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชิ้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาปฐมวัย ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็น เพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่นๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ศ. วิวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

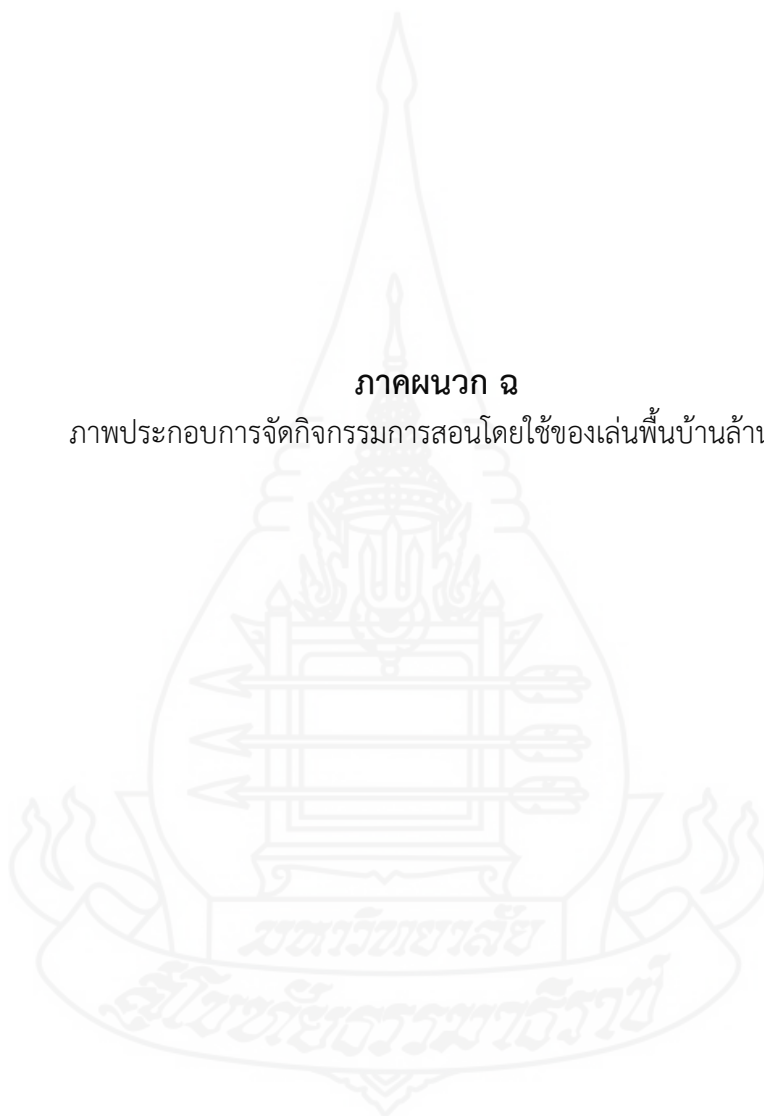
โทร. ๐-๒๕๐๕-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๕๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๙๕-๙๙๕๐๖๓๐

ภาคผนวก ฉ

ภาพประกอบการจัดกิจกรรมการสอนโดยใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา

1. ชั้นแนะนำและสาธิต

ครูนำของเล่นพื้นบ้านล้านนามาแนะนำให้เด็กๆ ได้รู้จักชื่อ และรูปร่างลักษณะ

1. ชั้นแนะนำและสาธิต(ต่อ)

ครูนำของเล่นพื้นบ้านล้านนามาแนะนำให้เด็กๆ ได้รู้จักชื่อ และรูปร่างลักษณะ

2. ชั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มใหญ่

โดยการทำกิจกรรมร่วมกันทั้งชั้นในการส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก

ฟังนิทานเกี่ยวกับของเล่น

บริหารนิ้วมือประกอบเพลง

2. ชั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มใหญ่(ต่อ)

บริหารนิ้วมือคำประกอบคำคล้องจอง

บริหารนิ้วมือคำประกอบคำคล้องจอง

2. ชั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มใหญ่(ต่อ)

ครูแนะนำของเล่นให้เด็กๆ ได้รู้จัก และสนทนาเกี่ยวกับของเล่น

2. ชั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มใหญ่(ต่อ)

ครูอธิบายและสาธิตวิธีการเล่นของเล่น

2. ชั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มใหญ่(ต่อ)

ครูคอยให้คำแนะนำเด็กๆในการฝึกเล่นของเล่น

2. ชั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มใหญ่(ต่อ)

เด็กและครูช่วยกันสรุป ทบทวน การเล่นเกมอย่างถูกวิธี

3. ชั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มเล็ก

ครูแบ่งกลุ่มเด็กให้เข้าเล่นของเล่นตามมุมที่จัดเตรียมไว้โดยมีการสร้างข้อตกลงในการเล่นร่วมกัน

3. ชั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มเล็ก(ต่อ)

ครูแบ่งกลุ่มเด็กให้เข้าเล่นของเล่นตามมุมที่จัดเตรียมไว้โดยมีการสร้างข้อตกลงในการเล่นร่วมกัน

4. ชั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมเดี่ยวหรือรายบุคคล

ครูจัดของเล่นไว้ในมุมของเล่นที่บ้านล้านนา เพื่อให้เด็กได้หยิบเล่นเองตามความสนใจ

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางอุบลรัตน์ คำฟู
วัน เดือน ปีเกิด	19 พฤศจิกายน 2518
สถานที่เกิด	อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่
ประวัติการศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ พ.ศ.2542
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนสันป่าตอง (สุวรรณราชภูริวิทยาการ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่
ตำแหน่ง	ครูชำนาญการพิเศษ

